

N 31.

Frisk Følger

Doktor Martin Luther

loge passion-sarnek.

Samas jorggaluvvum

N. V. Stockflethast.

Kristiania.

Prenttijuvvum Brøgger et Kristie lut.

1854.

Doktor Martin Luther

1521

1521

1521

Ge
ka
Ja
ja
so
jal
au
ja
ba
de
si
ta
ja
ga
m
at
da
so
m
g
so
a
g
3

I
I

Vuostas passion-sardne.

Kristus olljovarest.

Tekst. Matthæus 26; 36—46.

Ja Jesus bodi mattajegjidesguim muttom dallof, mi Gethsemanen goččujvvu, ja mattajegjidassis son celki: čokkanækket dasa, dam boddo go dokko manam ja rokkadallam. Ja son valdi Petrus ja Sebedæus guoft barnid guoibmen, ja morraši šaddagodi, ja saggarakkan son ballagodi. De son sigjidi cælkka: muo siello sagga morrašest læ, gidda jabmem vuollai; orrot dast, ja goccet munji guoibmen. Ja auddalækkaš son vazi, muodoides ala luoitadi, ja rokkadallai, ja celki: ačaçam! lægo væjolaš, de mannum dat gærra muo bagjelist erit! i daddekke nuftgo mon aigom, mutto nuftgo don aigok. Ja mattajegjides lusa son bodi, ja oadđemen sin gavnai, ja Petrusi celki: de di æppet nabbo dalle buftam oft bodduš munji guoibmen goccet. Barggat goccet ja rokkadallat, amadek gæčçalussi šaddat; vuoiŋ galle gærggad læ, mutto oažže læ rašše. Fastain nubbe have son manai, rokkadallai, ja celki: ačaçam! go væjolaš i læk, atte dat gærra muo bagjelist erit manna ærra lakkai go dam jukkat galgam, de bottus du dattot dakkujubmai. Ja son bodi, ja fastain sin oadđemen gavnai; dastgo sin čalmek deddum legje. Ja son guđi sin, ja fastain manai, ja goalmad gærde rokkadallai, ja daidanaga sanid sarnoi. De son bodi mattajegjides lusa, ja sigjidi celki: læppetgo di ain vela oadđemen ja vuoiŋadæmen? gæč, aigge lakka læ go olbmu bardne suddolažai gitti šadda addujvvut. Čuožželækket, vuolggop mi: gæč, lakka son læ, gutte muo bætta.

Dat læ sagga čabba muittalussa, ja min hærramek Kristus gillamuššai rievtes alggo. Dat adda migjidi,

i dušše fal oapo, go dast mi oaidnep moft hærramek Kristus læ gævatam ječas balo ja hæde dillest, mutto dat muittalussa adda maida jedditusa suddo ja dam bahha oamedovdo vuosstai. Min rakis lonestægjamek adda ječas dast oidnujuvvut varnotes ja suddolaš olbmū hamest, ja su ibmelvuoda luonddo doalla ječas ruftud ja i adde sunji daggar olles jedditusa ja nanna lođkadvuoda nuftgo auddal. Dast addujuvvu gæččalægjai, bærgalakki, boattemloppe, ja son boatta dal Kristusi lagabuid ja fallit su garasabbut go auddal. Damditti sardno Kristus dast nuftgo olmuš, gutte lossis doarost læ doarodedin jabmemin; son vavkest ja doargest, ja su vaibmo læ dievva morrašest. Su hæggas ditti son æppadusast læ ja dovdda jabmem, ječas son oaidna jo jabmem haldost, jabmem salačen. Dat stuorra ballo ja hætte algga; bataræmen son læ su mattajegjides lusa, gudek sagga hæjob læk go son ješ, ja jedditusa son bivdda sin lut, gæidi son jedditusa addi. Dat min rakis hærramek Jesus Kristus gillamuš cækkemest i læk olmunjuofčamiguim, ja bagjelmanna buok olmušlaš jierme ja jurd; dastgo, jos dat lifči nubbe olmuš læmaš, gæn bærgalak nuft garaset fallitam lifči, de dallanaga hæggas sust javkkam læi. Muo siello sagga morrašest læ gidda jabmem vuollai, cælkka lonestægjamek. Dast gulak don daid sanid, maid son læ sardnom dam su balost. Cækket son aiggo: „Daggar stuorra balost mon læm, nuft suorgganam, moraštægje ja varnotæbme læm, dego siello jo mannamen læi rubmašest erit.“ Jos guttege, gutte dušše fal olmuš læi, dušše fal oft čalbme-ravk-kalambodduš dam balo dovddam læi, de ællem sunji i bissanam læm, mutto dallanaga jabmam son læi. Dast adda Ibmel dam butes vigetes labba bærgalaga haldoi; ja dat hirbmad gumppe doppi dam banides vuollai

dam njiellat; mutto gæc, njiellat dam i almaken dat væje, josjoge Kristus færtte biekkot ja cækket: „Hæga dal nokkamen læ, gagjujukme i læk, jabmet mon fertim.“ Manne læk don, hærre Kristus! daggar morrašest ja balost? Alma cækkam don læk, atte ačestad du rokkadallamest læi, æmbo go guoft nubbe lokkai legion engalid dunji bigjat?“ Mutto nuft dakujuvvum læ min ditti, atte dat olmai læ šaddam daggar morraš vuollai, nuftgo i guttege ærra olmuš ædnamest. Obba mailme suddok orromen legje su bagjelist, ja dat jabmem, mi sust læi gillat, læi suddomek balkka, læi jabmem, man vuollai lbmel moarre dubmimen læ suddogasaid aššalažžan. Ja go son manai min buokai sagjai ja valdi min suddoidæmek bagjlassis, ja gudi lbmel moare suddomek ditti, de dovdai son maida buok dam, ja jabmem, maid son galgai gillat min suddomek ditti, retti su su vaibmoi. Dast dat boatta, atte dat gillamuš ja ballo min cækkemest i læk, ige jurdašæmest læk. Mutto maid galggap mi oappat dam min hærramek Kristus balost, morrašest ja suorgganæmest? Ja moft galggap mi avke aldsemek valddet dast, atte ječas son adda oidnujuvvut daggar biegotatte ja varnotes hame vulužžan, ja atte almoset son dovdast, man stuorra ballo ja hætte su vaimost læ? Æreb dam, atte dat jabmem-doarro čajet migjidi, atte Kristus læi duot lundulaš, min dillalaš olmuš juokke harrai, mutto suddotaga, de mattep mi vela ærra dafhost maida dast aldsemek buristsivnadusa ja audogasvuoda viežžat.

1.

Mi vaivan olbmuk læp suddomek boft nuft aibas čuovgatæmek ja suddoduvvum, atte æp ollasi mi mate diettet ja fuobmašet min ječaidæmek vajegvuoda ja vahag. Suddomek mi uccašæp, ja mi ain bahab læ,

de manna min rakisvuottamek ja viggamvuottamek suddo guvllui. Dat bahha boatta dast, atte æp mi dieðe suddo varnotesvuoda; dastgo jos rievtes dietto mist lifçi Ibmel moare ja duomo birra suddomek ditti, de viggamvuotta ja rakisvuotta mist i læm dasa, mutto vaššest dam animek ja barggamen mi læimek, ænemusat go væjolaš, ječaidæmek dast erit gattit ja varotet. Dasa vækket min dat govva min rakis hærramek Jesus Kristus balost ja suorgganæmest olljovare ald. Dastgo jos rieftoi don gæčak dam gova, de oainak don du suddoidad čielgga gova, atte obba vaimostad don fertik dai ditti balloi šaddat. Dastgo gæča vuost persona! Dat læ Ibmel bardne, dat agalaš vanhurskesvuotta; ja, josjoge bagjelassis son læ valddam min oažžamek ja varramek, de almaken læ su oažže ja varra suddotaga. Mutto go bagjelassis son læ valddam ærrasi, dat læ, obba mailme suddoid, ja dai audast mafset aiggo, de fallitek dak suddok su nuft garaset ja dakkek su morraši ja suorgganæbmai, atte dai ditti vavkeštiš- ja doargestišgoatta, cælkededin: Muo siello sagga morrašest læ, gidda jabmem vuollai. Jos dal ærrasi suddok baldatek dam laðes, vigetes vaimo, maid gaddak don dalle, atte min ječaidæmek suddok dagaši min sistamek, jos rieftoi mi dovdašeimek daid? Muite damditti buristrakkan dam gova, ja ale vajaldatte olljovare! Muite maggar morrašid ja gillamuššaid min rakis hærramek Jesus dobbe læ adnam ja gillam. Muite nabmalassi daid, go dat bahha vaššalaš, daihe du ječčad oažže ja varra, daihe dat suddolaš mailbme du gæččališgoatta, ja don fuobmašak man miedemanas don læk suddo guvllui. Dalle nuft don galgak jurdašet: „Lægo suddo nuft famolaš, atte dat nuft sagga matta bavčagattet muo Ibmelam ja hærram, Jesus Kristus, josjoge sust i læm

mikkege særvolašvuodaid dasa, man sagga æmborak šadda muo suddo dalle muo suorgatet ja dæddet, jos dasa mon miedetam? Javka damditti, satan! im aigo du čuovvot. Dal gæppaden don dagak munji suddo, dego dat i dagaši maidegen stuorra vahagid; mutto mon oainam muo hærram Kristus sist, atte dat læ dat gillamættosamus noadde, dastgo suorgadlamus lakkai dat dædda su vigetes vaimo.“ Daina lagin matak don avkken ja audogasvuottan aldsid adnet dam muitalusa bisotet ječčad hærra balost ja suddo rusinavllit, mi du sistad læ. Jos don dalle bijak dam gova čalmidad oudi, ja buok gæččalusai vuosstai maida bisovažžan orok rokkus sist, de aiggo Ibmel su hassevuoinaines armogasat du vækкетet, atte satan vuolgget færtte, atte du oažže færtte luoitte ječas bakkijuvvut ja raddijuvvut, mutto ærrasak, gudæk æi ane dom gova čalmidæsek audast, luittek ječaidæsek bærgalagast dolvvujuvvut gosa son datto. Dat anger rokkus, maid Kristus dast rokkadalla, čajet maida suddo stuorra ja suorgadlaš noade. Dastgo nuft rokkadalla Kristuš: Ačačam! lægo væjolaš, de mannus dat gærra muo bagjelist erit! Dal læ dat čielgas, atte dat væjolaš i læm, dastgo obba mailmë suddoi ditti ferti son su rubmaš oafferuššat ja ruosa ala jabmet. Alma dast don matak arvvalet, atte suddo læ dam made stuorra ja suorgadlaš rikkom, atte buok sivnadusak æi maidegen vekid mate addet dam vuosstai. Galgaimek mi vækкетuvvut, de ferti Ibmel agalaš bardne olmučen boattet ja ruosa jabmem gillat, daina lagin suddost min lonestet. Oapa damditti fastain dam rokkusest suddo rieftoi gæččat ja dovddat. Dastgo jos æp mi adde Kristus suddost min besujussi dakkat, moft dalle gævva munji ja dunji, migjidi, gudæk luonddomek miel ferttijep ballat, vavkestet ja

doargestet Ibmel audast vela su audast erit batarad-
dat ja viekkalet, nuftgo Adam ja Eva dagaiga para-
disa sist? Barga damditti ječčad varotet ja ale luoite,
ale bija ječčad daggar hättai gažaris bissom boft suddo
sist. Barga Ibmelest bassetuoinas aldsid rokkadallat,
vai son du vækket, ja vai don su væke boft besu-
jussi matak dakkujuvut suddost. Gæč, dalle don buo-
reb dillai šaddam læk olljovarest.

2.

Man Mana vela ain viddasabbut: Nuftgo aldsid au-
dogasvuottan don læk gæčadam, mi olljovarraai dappa-
tuvui, atte sikke Ibmel-ballo ja suddo fastasæbme
bajasboftujuvum læ du vaibmoi, de ane vela ain dam
gæčadæme aldsid jedditussan ja ervosmattujubmen. Man
sagga ja man viššalet olmuš bivddemen læ aldsis bas-
sendakkujume, de šadda son almaken muttominn vægja-
taddam ja vuoitataddam oažžai ja satani, atte son mæd-
daduvva ja suddoduvva; dasigo hæitekættai doaradal-
lamen læ bærgalak kristalažaid ja ožudæmen son læ
sin ælle Ibmelest erit jorralet, maid æmbo basse olb-
mui auddamærkak migjidi čajetek. Go don dalle du
dato bagjel læk suddo dakkam, ja satan dasto boatta
ja čajet dunji du suddod fastesvuoda, vai du suddod
andagassi oažžom æppedet don galgak, ja du vaibmo
vaivašuvva ja givsašuvva, de valde fastain olljovare
gova ja bija du čalmidad ouddi ja sarno vaimostad
cælkededin: „Muo Ibmelam! manne balla muo hærram
Jesus Kristus nuft sagga? Maid aiggo son dalle? Son
rokkadalla, atte gærra su bagjelist erit šadda valddu-
juvum: mi gæraid? Dat bača gillamuš ja hæppad-
laš jabmem. Mutto man ditti gilla son dam? Alma
ibmelballolaš, vanhurskes ja suddotæbme son læ! Voi,
dat læ mailme suddoi ditti. Daid læ Ibmel su ala bigjam,

dak deddek ja suorgatek su. Mutto maid galgami
 mon dam birra jurdašet? Mon jurdašam ja jakam:
 Jos Ibmel læ bigjam muo suddoid su, dam Ibmel
 labba ala, de duodai mon læm besstujuvvum ja lonē-
 stuvvum. Gi aiggo dalle muo dubmit? Suddogas
 galle læm, duot dat læ dade bahabut; suddo muo
 baldat, dam mon dovdam; muo vaibmom vuogjo muo
 sistam, ja balost læm Ibmel ja su garra duomo au-
 dast. Mutto, gi muo dubmit aiggo? Daihe gi dub-
 mit aiggo muo hærram Jesus Kristus? Son vavkest
 ja doargest olljovarest, ja daggar balost læ, atte var-
 rabivastagaid son bivastuvva, ja dam dakkek muo
 suddok, maid bagjelassis son læ valddam. Damditti
 aigom mon daid dasa guoddet, ja nanoset doaivvot
 aigom, atte, go Ibmel ja su duomo ouddi boadam, de
 muo duokken Ibmel i gavna suddo. I nuft, dego
 mon vanhurskes legjim ješječaldam ja suddotaga,
 mutto damditti, atte Ibmel ješ læ valddam muo sud-
 doidam muo bagjelist erit ja barnes ala daid bi-
 gjam.“ Nuft adda olljovarre dunji maida jedditusa
 gæččalusai boddo, atte nanna diedo don oažok, atte
 Kristus bagjelassis valddam læ du suddoidad, ja atte
 dai audast son læ mafsam, dastgo jos nuft i læm,
 gost ja manditti dalle dat vavkestæbme ja doargestæb-
 me? Læk dal du suddoidad Kristus bagjelist orro-
 men, de læge don dalle duttavaš vaimostad: dak læk
 dam rievtes sajest, gost dak galggek læt. Dastgo
 du bagjelist i læk dai rievtes sagje; dastgo don ja
 buok olbmuk, buok sivnadusak læk appar apetæmek
 ja hæjok oft aino suddo guoddet; dam noađe vuollai
 ferttik don aibasrakkan roappanet. Orrusek du sud-
 dok damditti Kristus bagjelist, ja gæča, gosa son
 daid bufta. Son bufta daid mieldes ruosa ala, vela
 jabmemi. Mutto goalmad bæive son boatta fastain ja

dal son oidnujuvvu hærnan suddo, jabmem ja bærga-
laga bagjel. Dak golmas galle barggam ja gæččä-
lam læk buok sin famosek su ala, mutto æi dak læk
maidegen doaimatam. Dam boft ječčad don jeddit
galgak, ja Ibmel don gittet galgak su cælkemættom
armostes, atte valddam son læ dam lossis noađe du
bagjelistad erit, ja barnes ala bigjam læ dam noađe, mi
helvet njielloi du hoiggamen læi. Ale luoite du mor-
raš valddet du vaibmod osko dust erit, mutto cælke:
„Dat duttadægje jo læ, atte muo hærnam Jesusam
læ adnam nuft daggar morraš jabmemi. Muo baloin
im doimat maidegen; mutto jos su balo ja su mor-
raš dorvolažžan aldsim oamastam ja dam ala ælam ja
jamam, de læ su moraš ja ballo nuft ollorakkan doai-
matam, atte dast manas roakkadvuoda mon matam
adnet balakættai suddo ja jabmem famost, mutto doav-
vot mon matam aldsim Ibmelam armo ja agalaš ællem.“
Adnet daggar osko læ dat rievtes Ibmel balvvalus-
sa, mi Ibmeli dokkalaš læ. Dat læ maida dat oft aidno
gaskoabme, man boft dak vaivan moraštægje oame-
dovdok mattek bittet, go suddo noađe bavčagatta ja
sin vaimoidæsek suorgatægje læ; dam hæde vuosstai
i læk mikkege ærra duot ja rievtes jedditusaid.

3.

Mutto dal læ dat dappatussa olljovarest maida
dam dafhost migjidi vækken ja avkken gæčadet ja
guoratallat, atte oapo mi oažžop min hærnamek Kri-
stus auddamærkast moft ječaidæmek gævitet go ballo,
hætte ja gæččalussa min bagjeli boatta. Dat læi aido
dam boddo aige go Judas su bættemen læi, go Ju-
dalažak su giddavalddemen legje ja bakkenak su navl-
limen legje russi. Maid dakka dalle Kristus? Mor-
rašest son læ ja balost. Mutto dasa i son orost.

Son manna dokko, muodoides ala ječas luoitta ja rokkadalla. Dam don miellad vuollai bigjat galgak, ja ale luoite hæde du vaibmoi nuft lossaden mannat, atte damditti don vajaldattak rokkadallat. Dastgo Ibmel maida dam buorren oaidna, go balost ja hædest mi læp, atte æp mi dalle hædotuvu ja dorvotuvu, mutto atte vaimoidæmek su lusa mi bajedæp ja væke sust rokkadallap. Dat celkkujuvvu maida salmai girjest, gost Ibmel nuft sardno: Son čuorvvo muo: ja mon vastedam sunji, su lut mon læm hædest, su gagjot ja su gudniettet aigom. Mutto daggar dorvolaš Ibmel čuorvvom šadda migjidi lossaden; dastgo go Ibmel luoitta min hættai ja balloi boattet, de orro dat davjarakkan min čalmidæmek audast, dego son i læk migjidi buorre, mutto atte moarest ja vaššest son adna min. Damditti orro dat maida migjidi, dego min rokkus sunji duššeditti dakkujuvvu, atte dat i væket. Mutto daggar jurddagi vuosstai jedditusa don gavnak dast, maid olljovarest don oainak ja dago boft javkkadet don matak daggar jurddagid ja æppadusaid. Manditti aigok don dast vælftet, mast Ibmel su ječas barne i sæsstam? Čuovo dalle Kristus nuft burist nubbe dafhost go nubbe dafhost; ja nuftgo oftanaga suin balo ja hæde don gilak, nuft oappat don galgak maida oftanaga suin rokkadallat ja ik æppedet galga, atte Ibmel armogasat du rokkus gullat aiggo. Moft rokkadalla dal Kristus? Maida dast gavdnap mi avkalaš ja darbašlaš oapo, maid čuovvot galggap ja æp vajaldattet galga. Son cælkka: A čačam! lægo væjolaš, de mannus dat gærra muo bagjelist erit! i daddeke nuftgo mon aigom, mutto nuftgo don aigok! Dam rokkus rokkadalla, son goalmad have, dassači go engal boatta almet ja jedditusa sunji adda, nuftgo Lukas cælkka. Dat de læ dal dat rievtes rok-

kadallam lakke, maid adnet galggap hæde ja gæc̄ca-
 lusa dillest. Ač̄ač̄am, son cælkka, ja dam sanes
 boft son cælkka: „Josjoge dal daggar stuorra balo ja
 suorgganæme mon fuobmašam ja morrašest læm jab-
 mem vuollai, ja josjoge im oaine maidegen ærraid
 go du hirbmad moarre ja jabmem læ muo audast,
 de almaken im æpped, atte don læk muo ač̄e ja atte
 rakisen don anak muo; muo bællai don gæč̄ak ja
 gieda muo bagjel don doalak; damditti besstujume
 mon doaivom dam varnotesvuodast. Lægo dalle væ-
 jolaš, de mannus dat gærra muo bagjelist erit, de
 vækket ja bæste muo forgadrakkan dam givsest erit!“
 Nuftgo dal Kristus čuorvvomen læ Ibmel, su ač̄e,
 nuft galggap migis dakkat. Duot dat galle læ, son
 ofto læ Ibmel agalaš bardne, nuftgo čallujuvvum čuožžo:
 Don læk muo bardne, odnabæive riegadattim
 du; mutto migis maida læp Ibmel manak ja arbbi-
 jægjek osko boft Kristus ala. Damditti æp mi dušše
 fal galga goč̄ot Ibmel min ač̄enæmek, mutto dam
 dorvo mi su ala adnet galggap, atte son, nuftgo ač̄e,
 buorre jurddagid adna min dafhost, atte i goassegen
 son guoddet aigo min, su manaides; dastgo, gost
 dat dorvvo i læk, ige dast mate læt rievtes rokkus,
 ja dast læ dat gaddo min vaimost, atte Ibmel i læk
 min ač̄amek, i min vækketet aigo, i mist fuola. Mutto
 dat læ Ibmel æpegudniettet ja valddet sust erit su
 rievtes nama. Mutto oapa dal vela ain! Min rakis
 hærramek Jesus Kristus rokkadalla, atte su ač̄e aiggo
 valddet dam gæra su bagjelist erit, ja vuordda,
 rievtes aidno bardnen, i maidegen ærraid ač̄estes go
 buok burid. Almaken son cælkka daid sanid: Alma-
 ken i maid mon aigom, mutto maid don aigok.
 Daga don nuft! Lægo don hædest ja gæc̄calusast,
 de ik dallanaga galga jurdašet, atte Ibmel moare adna

du ala, mutto vuolge don su lusa, nuftgo manna ačes lusa, dastgo go duotvuodast Kristus ala mi oskop, de valdda Ibmel min mannes ja arbbinguoibmen. Ano dalle sust væke ja cælke: „Rakis almalaš ačāčam! Gæča, moft munji gævva; vækket muo du rakis bardnad Jesus Kristus ditti, ale luoite muo orrot dam hædest, daihe roappanet dam hættai,“ ja nuft vela. Daggar mannalaš rokkadallam læ Ibmel miela miel; son aiggo, atte don ja atte mi buokak Kristus sist ja boft adnet galggap vaimolaš dorvo su ala buok min dillamek sist, ja sunji rokkadallat nuftgo rakis manak rakis ačestæsek rokkadallamen læk æppedkættai, atte son Kristus ditti aiggo læt migjidi armogas ja adnet aiggo njuoras arkalmastem minguim, atte min vækketet son aiggo buorre mielast. Almen ječčad vuolledet don galgak, ikge du ječčad dato ala čuožžot, mutto Ibmel dato vuollai dam bigjat, jos ain gukeb aige son aiggo don orrot galgak hæde dillest, ja de du gullolašvuoda čajetet don galgak dam boft, atte gierdavažžan don gillak dam væke vip-padæme, nuftgo don oainak Kristus dast dakkamen.

Daidak jærrat: Mutto manditti rokkadalla Kristus nuft dast, ja go son Johannes lut 17 Kap. rokkadalla, de i son sarno daggar sanid, ige Ibmel dato vuollai bija, jos son su rokkus gullat aiggo daihe i? Dastgo nuft son rokkadalla: Ačāčam! boddo jo boattam læ; hærvasen daga bardnad, atte maida bardnat du hærvasen dakka. Basse ačāčam! varjalifčik don sin du nabmad sist, gæid don læk addam munji. Mon rokkadallam dust sin bahast erit varjalet. Basotifčik sin du duotvuoda sist. Ačāčam! mon aigom, atte si, gæid don læk munji addam, muo lut oruši gost mon læm ja nuft vela. Obba dat rokkadus čajet, atte su

aiggomuš son datto gullujuvvum ja devddujuvvum. Mutto manditti rokkadalla son odna bæive ævto miel? Vastadus: Dat hætte, man ditti hærramek dast rokkadalla læ aigasaš, rumašlaš hætte; juokke ašše harrai, mi guosska dam aigasaš ællemi, galggap mi ainasrakkan bigjat min dattomek Ibmel dato vuollai. Dastgo æp mi diede, maid mi rokkadallat galggap, cælkka basse Paulus. Davja dat sagga darbašuvvu migjidi, atte Ibmel vuolled min ruosa vuollai ja luoitta min hæde dillest orrot. Go Ibmel oft dietta, mi læ migjidi buorren ja avkken, de galggap mi alelassi bigjat su dato audeb bællai ja min dattomek maṇeb bællai, ja min gullolašvuottamek čajetet mi galggap gierdavašvuoda boft. Mutto go min rokkus i guoska rumašlaš buridi, mutto agalaš buridi, auddamærka ditti: atte Ibmel Kristus ditti min suddoidæmek migjidi andagassi addet aiggo, su sanes sist min bisotet, bassevuoina migjidi addet ja agalaš ællem, (daid burid rokkadalla Kristus girkkosis Johannes lut Ibmelest), de læ Ibmel datto almostattujuvvum ja nanos, atte son datto, atte vuosstaivalddet mi galggap audogasvuoda ja suddoidæmek andagassi luittujume. Rokkadalladedin aldsemek daggar almalaš agalaš burid, i darbašuvvu damditti daggar rokkus Ibmel dato vuollai bigjat, dego su datto dago dafhost čikkujuvvum læi daihe nanos i læm; mutto i læk nuft, dai ašši dafhost de osskot ja diettet mi galggap, atte Ibmel buorre mielast migjidi daid addaldagaid addet aiggo. Mist læk su sanek čalmidæmek audast, mak daggar ašši dafhost almostattek migjidi su dato. Dastgo Kristus cælkka: Nuft rakisen ani Ibmel mailme, atte barnes son addi, dam aidno, vai i lappu oftage, gutte su ala ossko, mutto vai agalaš ællem son oažžo*).

*) Joh. 3; 16.

Gæc̄, dast oainak don Ibmel čielgga dato du audogasvuoda harrai. Damditti dorvolažžan don rokkadallat galgak dam Ibmel almostuvvum dato mield, nuftgo Kristus rokkadalla, go son cælkka: Ačačam! mon aigom, atte si, gæid don læk munji addam, muo lut oruši, gost mon læm. Rokkadalla don maida nuft: „Ačačam! rokkadallam ja aigom, atte muo suddoidam munji don andagassi adak du bardnad Jesus Kristus ditti, gutte jabmemines mafsam læ dai audast ja du vanhurskesvuoda duttadam læ!“ Mutto, nuftgo celkkujuvvum læ, nuft ik don mate diettet Ibmel dato aigasaš gæc̄çalusa ja hæde dafhost, ik diettet mate, jos dat avkalaš læi du audogasvutti ja Ibmel gudnai, atte Ibmel buoccalvasast, vaivašvuodast ja ærra ællem morrašin ja vaiyin dallanaga besti du nuft forg go don rokkadallik. Damditti væke don rokkadallat galgak aldsid, mutto Ibmel dato vuollai bigjat, jos forg son du vækketet aiggo, daihe jos son aiggo, atte ain gukeb aige hæde dillest don orrot galgak. Ja i læk min rokkus duššalaš, jos Ibmel i vækket min dallanaga daihe dain lagin, go mi dattop; mutto rokkus šaddo šaddat galgga, atte Ibmel nanni min vaimoidæmek ja armo migjidi adda ja gierdavašvuoda, atte guoddet mi vægjep dam min bagjeli bigjjuuvvum noađe, ja rokkus šaddo vela dat læ, atte maņemusta audogas vuoitto mi vuoittep. Kristus auddamærkka migjidi maida dam čajet. Ibmel, su ačče, i valddet aiggom gæra su bagjelist erit; mutto almaken engal son sunji bijai, gutte appasmatti su.

Gutte daina lagin jurdašæmen læ ja muitta, mi olljovarrai dappatuvui, Ibmel-balo sist son bisso ja dam rievtes osko sist, ja jedditus ja gagjume son gavdna buok slai atastusa ja gæc̄çalusa sist. Dam

addaši migjidi buokaidi min rakis hærramek, Jesus Kristus, su bassevuoiņas bofi! Amen.

Nubbe passion-sardne.

Moft Kristus šaddai giddavalddu-juvvum garden sist.

Tekst. Markus 14; 43-46.

Ja dallanaga, go ain sardnomen læi, de auddan bođi Judas, muttom dain oft nubbe lokkaisist, ja stuorra væk suin miki ja stagoiguim bajemuš papain ja čaloappavažain ja vuorrasin bigjujuvvum. Mutto su bätte sigjidi oftasaš mæрка addam læi, ja cækkam læi: gæn cumestam, son de læ, doppijæket su, ja doalvvot su varogasat erit. Ja go bođi, de dallan su ouddi son loaidesti, ja celki: rabbi! rabbi! ja cumesti su. Mutto giedaidæsek si su ala bigje, ja doppijegje su.

Dat læ nubbe oasse dam dappatusast, mi urtegardeni šaddai. Dast vuost bægotuvvu, moft Judas, muttom dain guoft nubbe lokkaisist, mañnel go dam ašše harrai son arvvalam læi Judalažaiguim ja vuovddam læi dam hærra Jesus golm loge silbbaruđai audast, manemusta de beti su.

1.

Dast oaidnep mi dalle vuost dam bahha ja vær-ranatte ašše, mi vela odna dam bæive hettimen læ ædnagid osskomest evangelium, ja dakka, atte si bahhast dam birra dubmijek ja adnek ja celkkek dam

vahaglaš oappon. Satan i goassegen joavdelassan oro, mutto erinoamačēt viggamen son læ su gilvva-gides dasa gilvvet, gost šiega gilvvagid bajasbocidæmen son oaidna. Dat i læk damditti mikkēge, mi aud-dal i læk šaddam, jos maida dal ollo Judasmanak sin gaskast læk, gæin Ibmel buttes ja čielgga sadne læ, ja jos værre kristalažak duot kristalažai særvest læk. Go mailbme dam oaidna, de dallanaga dat dubmimen læ, maid davja mi gullap min vuosstaičuožžoin, logadedin oppi daid dakkjuvvum værranatemid, si celkkek: „Jos dat oappo læi duot, de aive šiega šaddok legje; mutto dademiold go ædnag værranatemak oidnujek dast, gosa dat oappo sarneduvvu, de ige dat mate læt rievtes oappo.“ Dast fertik don dal Judas auddamærkkan valdet, gutte baken i læk, ige daggar Judalaš, gutte ječas bigjam læi Kristus vuosstai, ige biettalam læm su sanid gullat. Son læ muttom dain guoft nubbe lokkaisist, cælkka Matthæus, gæid Kristus goččom læi sarnedet, gastašet, bærgalaga eritagjet ja buoklagaš hærvas mirakalid dakkat. Æppedæmest i læk, atte Kristus algost jo dovddam læi su gavvelvuoda ja damditti maida cuoigodam læi su æmbo go daid ærrasid, ja ravvim læi su, atte suddoi ja gæččalussi saje i son addet galggam. Dam duodaštekm maida evangeliumolbmak, nabmalassi muittalusa sist dai maņemuš ækkedesmallasi birra, atte hærramek dom dam have doid daid sanid sunji sarnoi Judas erit gæssem varas su hærvanæmestes, son addi vela sunji bierggobittaš mærkkan, atte burist son diđi, mak arvvalusaid su vaimost legje, ja æppedkættai addjuvvui dat mærkka Kristusest su čalmi gæčadæme boft, mi sarnoi su njuoras halidusa gagjot dam varnotes Judas, dego son sardnot aigoi: „Voi! don varnotes olmuš! manne anak don daggar vaššalaš arvvalusaid muo vuosstai? Maid dak-

kam læm dunji go daggar miella dust læ munji?“
 Mutto go i mikkege vækktam, ja Judas luiti gæc-
 çalægje sagjaduvvut vaibmosis de celki sunji hærra:
 „Maid dakkat aigok, de daga forg.“ So Oainam, i
 cuoigodæbme, i varotus du vækkt; de mana dalle
 dokko, i mikkege radid, i mikke besstujumid šat læk.“

o Maid aiggop mi dal dasa cækket, atte dat ga-
 žaris gudnetes olmuš dakkam dam suorra suddo, ja
 šadda daggar vaššalaš milli su hærra ja oapatægje
 vuosstai, gæn nabmi son vela dakkam læi oavddodagoid,
 atte soames silbbarudai ditti son vuovdda dam vigetes,
 buorre ja laðes lonestægje ja bæste? Gæn sivva-
 hallat, gæn aššaiduttet galggap dam fastes dago ditti?
 Čallujuvvum čuožžo, atte son muttom dain guoft
 nubbe lokkaisist læi: aiggop mi cækket, atte ašša-
 laš dasa læi dat hærra Kristus, daihe dat oappo Ju-
 das gullam læi Kristusest? Aiggop mi jurdašet, atte,
 jos dat oappo, maid Judas vuosstaivalddam læi, buoreb
 lifçi læmaš, de Judas maida buoreb lakkai lifçi mæn-
 nodam? Jos daggar jurddagak bagjanek du vaibmoi,
 alma don dalle fertik hirbmastuvvut ja suorgganet
 obba vaimostad dam hærra Kristus aššalažžan dubmi-
 mest! Alma don diedak su bassen ja vanhürskesen
 ja buok suddoid vaššotægjen; ja atte buok su oappo
 ja sardne gielldemen ja hettimen læ suddo ja biso-
 tämen læ olmui sieloid ællen: man ditti aigok don
 dalle dam rakis hærra Kristus aššalažžan cækket
 dasa, mi bahha læ? Ik galga nuft dakkat, mutto
 cækket don galgak: „Judas læ læmaš vuodostrak-
 kan nuft aibas suddos haldost, atte buok ravvagak
 duššeditti su ala golatuvvujegje ja saje æi læk oažžom
 su vaibmoi; jos nuft i læm de galle ærra lakkai mæn-
 nodam son læi.“ Manditti dal i dubmit nuft, (go vær-
 ranatemak sin lut oidnujuvvujek, guðek sane adnek)?

Manditti dam aššalašvuoda, mi dušše fal satan ja bahha olmui lut læ, dam basse evangeliumi logatallat ja damditti evangelium laittet? Dastgo jos dat vela Kristusi dappatuvui, atte Judas, fuolakættai buok su njuoras ja njulgis ravvagin, i hættet aiggom suddo dakkamest, — de ovdušæmest i læk, atte dat maida migjidi dappatuvvu, ja atte æi buokak sane jena jægad, guðek sane gullek. Mi oaidnep, dade baha-but, maida min beivinæmek, hanesvuoda, muddotesvuoda ja ædnag ærra suddoid sin gaskast, guðek oskost ja evangeliumest ramadallamen læk. Mutto mast dat boatta? Oapatuvvujek si nuft evangeliumest? Lækgo „si“ dasa aššalažak, guðek buttaset ja čielgaset Ibmel sanid sarnedægjek læk? Varot ječ-čad, olmučam! daggar jurddagin, dastgo dat læi Ibmel ja su rakis sanid higjedet ja bilkedet, ja obba sust asatuvvum sarnedam-amat, mi læ su hærvamus ja alemus addaldak. Aššalašvuotta ja sivvad læ bærgalaga, gutte moarrai manna, go Ibmel bældo son oaidna čabbaset barggjuvvum, divšoduvvum ja gilvvujuvvum; dastgo dago boft uccanæmen læ su valddegodde. Go damditti dallo-olbmuk oadðemen læk, de son boatta su bahha gilvvagidesguim ja bælddo devdduškoatta su arvotes, suopatas rasin. Dastgo nuftgo Judas, oft dai guoft nubbe lokkai gaskast, oroi dat hævo manna, maid son læi, mutto dok ærra mattajægjek, josjoge algost sagga hæjok ja raššek, æi šaddam daggar jorralussi: nuft dal ain gævva. Læ værranatem stuores, de almake ædnag rievtes kristalažak læk, guðek duođalaš vaimoin sadnai bissanek, barggamen læk ibmelbalost ællet ja værranatemest si ječaidæsek varotek. Daiditti illost mi galggap læt ja Ibmel gittet. Daina lægin matta dat auddamærkka, maid dat hævo manna Judas migjidi adda, vækktet sikke duššadet bilkadusa evan-

gelium ditti ja værranatem duot ašše migjidi čajetet, atte dat læ bærgalak ja dak æppegullolaš vaimok, gudek æi addet aigo sane sagjaduvvut sin vaimoidi, æige suovvat aigo dam duogjot ja barggat sistesek.

2.

Nubbadašši vækket maida Judas suorgadlaš jorralus sikke cuoigodet ja gattit min Satan vuosstai ja bajasboftet ja morridattet min hærra balloi. Judas i læm, nuftgo jo celkkujuvvum læ, sieivve almug-olmai, mutto apostal son læi, gæsa hærra addam læi ædnag stuorra vuoina-addaldagaid; dasa vela erinoamaš fidno sunji oskalduvvum læi, go hærra dakkam læi su ruđaides dallodoallen. Go dal dat olmai, gutte Jesus nabmi sarnedi jorggalæme Ibmel guvllui ja suddoi andagassi addujume, ja ædnag stuorra dagoid dagai, go daggar olmai mati dam made suddos halddoi šaddat, atte Kristus son vaššoti ja su oapatægje beti ruđai audast, de æp galle mi oažo oagjebasak ja lođkulažak læt, mutto ferttijeþ duođairakkan barggat goccet ja rok-kadallat, amamek gæččalusa vuollai mi jorralet, ja jos gæččalussi mi šaddap, vai mi dalle Ibmelæmek armogas væke boft dast erit šaddap bestujuvvum. Dastgo duođai dat forgarakkan matta šaddat, atte mi jorralæp ja suddoduvvup, jos viššalet æp mi barga varotet ječaidæmek, jos viššalet æp mi barga værjotet ječaidæmek rokkusin. Judas vaimost læi hanesvuotta ja dast bođi halidussa dain ruđain maidegen valdet, maid hærra su gæčo vuollai oskaldam læi. Dam suddoi son miedeti ja addi dam sagjaduvvut vaibmosis. Son gulla Ibmel sanid ja sarne, mutto almaken bissomen son læ dam bahha gæino mielð vagjotet doavodedin i læk hætte ja adna ječas buorre apostalen nuftgo daid ærraid. Dademielð go oagje-

bassan son luiti suddo saje oažžot vaibmosis, de buvti su oagjebasvuotta su maņemusta nuft viddaset, atte bærgalak su sisa bæσαι ja viggati su dam suorgadlaš dakkoi, atte golm loge silbbaruđai audast son vuvdi su rakis hærra; ja, go bærgalak vuost læi buftam su dasa, de šaddai dast vela ain stuorrab varnotesvuotta, go Judas dorvotesvuodastes su suddoides ditti manai dokko ja harcasti ječas. Dat læi dat, maid bærgalak aigoi. Dam auddamærka galggap mi burist vutti-valddet, ja dam boft addet ječaidæmek boftujuvvut buorre oamedovdo varjalet, duot ibmelballolašvuoda sist ællet, ja hæitekættai rokkadallat, atte Ibmel min doallat aiggo sanestes, bassevuoinaines min radđit ja vuoto migjidi addet suddo bagjel. Rikkom, mi min čalmidæmek audast orro dušše aibas uccan, matta dakkat migjidi stuorra cækkemættom vahag ja varnotesvuoda*). Ædnagak dam gaddost orruk, atte, josjoge si muttom aige ællam læk čiegos fuorravuodast, hanesvuodast, giellasi ja bettusi sist, de i boađe dast stuorra hætte ja doattaluvvut si aigguk buorre kristalažžan. Mutto bija miellad vuollai: gost bærgalak gavdnam læ dušše ucca raigaš, man čađa du gaddo mielld illa son matta guovllalastet, dast galle sagje sust læ sisačagnat oivines ja obba rubmašines. Damditti celkkujuvvum læ: bala Ibmelest ja batar suddost! Jos bissot aigok dam sist, mi bahha læ ja dast erit ik hæittet aigo, de matak don dam ala nanos læt, atte oasetesvuotta i vælte. Dastgo bærgalak algetægje i læk sistad dam, mi bahha læ, dam varas, atte dat dunji buorren boattet galgga. Son viggat Judas nuft gukka dakkat su ruthanesvuoda mielld, dassači go dillalašvuoda son oažžo jorralattet su dorvotesvutti ja olles

*) Luk. 11, 24—26.

æppadussi. Lekkus dat dunji, dunji varotussan, ja jorggal aige bale, jorggal, dam bodduš go ain celkkjuvvu: on nabæivve. Batar Ibmel lusa rokkus sist, ja ælsaret sust rokkadallat don galgak Jesus ditti du suddo eritsikkot ja butes vaimo du sisa sivnedet. Gæc, dam aiggo Ibmel dust! Ale dam-ditti goassegen dam gaddost oro: „Kristalaš olmuš galle matam læt, jos dom dam ucca mæddadusaš mon aldsim suovam; galle fastain dam buorren dagam, ja nuft vela.“ Ale nuft jurdaš! bærgalak læ dunji appar gavvel: go vuost giellasis son du oažžo, de saggavades ašsen dat dunji šadda fastain dast erit bæssat.

De dam have i šat darbašuvu æmbo sardnot Judas auddamærka birra, mi læ migjidi sikke jedđitusan ja varotussan.

3.

Æreb dam dappatusa urtegarden sist, go Jesus giddavalddjuvvui, muittal evangelium-olmai Johannes maida guoft erinoamaš mærkaid, maid lonestægjamek addi su ibmelvuoda famostes. Audeb læi, go fastak botte garden sisa su giddavalddet, de jærra son sist: gæn occabættet di? ja, go si vastedegje: Jesus Nasarethast, cælkka son: mon de læm, ja dat sadne suorgati sin dam mađe, atte si buokak, dego aldagasast deivvjuvvum, ædnami gačcē. Dat læ læmaš muttom erinoamaš ibmelvuoda fabmo, maid hærra dalle, dam aige almostattet aigoi, i dušše fal Judalažaid suorgatam ditti, mutto maida su mattajegjides nannim ditti. Dastgo dast sin arvedæmest læi, atte jos hærra i æftomiellalažžan addam læm ječas jabmemi, de galle su famost læi ješječas varjallet ja su vaššalažaides hettit sunji maidegen dakkat, darbaškættai dasa olbmui væke. Dat mirakal daku-

juvui nabbo dalle dam varas Judalažai čævlaivuoda jurddagid duššen dakkat, ja dam værranæme eritjavkaded, mi jo doppim læi su mattajegjid. Atte hærra luiti ječas giddavalddujuvvut, luiti Judalažaid dakkat buok bahhavuodaid su ala, atte son luiti ječas ma-
načassi goddujuvvut hæppadlažamus lakkai, dat værranatti su mattajegjid nuft saggarakkan, atte si vajaldatte buok daid mirakalid, maid si oaidnam legje su dakkamen, buok daid čabba sarnid, maid si gullam legje sust, ja atte si jurdašegje, atte dal i son šat maidegen vægjam, atte sin doavvo aibas duššen šaddam læi. Ærra dafhost de jurdašegje dak æppeoskolaš ja ibmelmættom Judalažak, atte, go vüost ruosa ala si legje oažžom su, de i šat læm sigjidi mikkege heđid. Dast čuožžo dal dat hærvasvuoda, ovdulaš mirakal, atte dat stuorra ædnagvuotta Judalažain, guđek værjotuvvum legje saiti ja mikiguim, guđek oai-
vamužai goččom mielđ botte, guđek buorre mielast ja roakkadlažžan dam sigjidi goččujuvvum fidno doaimategje, atte si buokak oft værjotes olbmast, gutte dušše daid sanid celki: mon de læm, nuft sagga suorgganegje, atte ædnami si gačče, dego gievramus vaššalažain vægald ædnami si balkestuvvum legje. Dam mirakal oidnek mattajægjek, ja Judalažak dam fuobmašek ja oidnek. Almaken læ dat forgarakkan vajaldattujuvvum; go nuft gierdavažžan son adda ječas gillamuššai vuollai ja i šat čajet maidegen famoid su vaššalažaides vuostai, de si gaddek su olmučen, ærra olmui lakkasažžan. Mutto nuft si fertim legje jurdašet: „Gæč, sattago dat olmai dušše oft sane boft, mi i læk mikkege garra sanid, ige mikkege dubmim sanid, mutto lađes sadne, satta son daggar sane boft ædnami časskit nuft ollo, gievras, roakkadlaš ja værjotuvvum olbmaid, de dat arvedatta duodai maidegen

erinoamačid, atte son nuft buorre mielast adda ječas sin halddoi ja luoitta ječas giddavalddujuvvut. Fabmo galle sust læi ječas varjalet, mutto i son dam dakkam; gillamuššaides vuollai son manna. I son varjaluvvut aigo olbmuin; josjoge famos son dal čiekka ja luoitta Judalažaid suin mænnodek nuftgo si aigguk, æi almaken si jufsamen læk sin aiggomuššaidæsek. Ofti šaddek su vaššalažak vuolleduvvum, mutto son šadda radđijægjen; dat ibmelvuoda fabmo, maid davja son læ čajetam, ja maid son dal nuft ibmašlažžat almostatta oft sane hoft, i gukka vuollai, i agalažžat son ruftud doallat aigo.“ Nuft ferttim legje mattajægjek arvvalam oainededin dom mirakal; mutto dade baha-but, dat šaddai forg vajaldubmai. Judalažak dakke roakkadet buok sin bahhavuodaid su ala, ja æi šat mastegen ballam; mattajægjek bataradde dokko dek, dievva morrašest ja balost, ja doaivotaga fastain sin oapatægje oaidnet. Dalle læi sævdnjadasa boddo, nuftgo Kristus dam goččo, go værranæbme vægjamen ja bærgalak famos adnemen læi. Damditti ravvim læi hærra mattajegjides nuft čavgadet rokkadallat celkkededin: Gocceet ja rokkadallat, amadek gæččalusa vuollai di jorralet.

Nubbe ovdulaš mærkka famostes, maid Jesus adda, læ nuftgo dat audeb, go fastain son vasted: Mon celkkim digjidi, atte mon de læm; jos di dalle muo occabættet, de luoittet daid — muo mattajegjid — mannat! Ofto son læ, dat rakis hærra, i sust læk miekke ige saitte; mutto bætte Judas læ dast stuorra joavkoin. Alma de galgai dalle dat vaivan Jesus adnogoattet ja vuollegažžat ječas vuolledet; mutto dam sagjai hærran son sardno ja goččo Judalažaid su mattajegjidi rafhe addet ja gjeldda gudege sin fallitet. Dastgo čavgad sadne dat læ: luoit-

tet daid mannat! ja mi oaidnep, atte dat sadne i læm duššalaš sadne; dastgo æppedæmest i læk, atte Judalažak boattam legje gidda valddem ditti sikke oapatægje ja su mattajegjid; mutto dot sadne dakka, atte æi si viddasabbuid mannamen læk, mutto addek mattajegjid mannat, mi dađe æmbo læ vuttivalddet, go Peter, doppim boft mieke ja časskim boft olmui ala, duot ašše ja dillalašvuoda sigjidi addi maida su gidda valddet luoitekættai su mannat. Mutto man varas dagai hærra nuft? Dam boft son čajetet aigoi, atte su ječas hæg halbebun son ani go su mattajegjides, go son daid gagjo ja æftomiellalažžat luoitta ječas giddavalddujuvvut ja čadnujuvvut. Damditti cælkka son ješječas dam buorre baimetægjen, gutte hæggas bigja saveaides audast, ja damditti auddanbigja son su rakisvuodas min oudi audamærkkan migjidi, go cælkka: „Dat læ muo goččom, atte rakisen di adnet galggabættet gutteg guimidædek, nuftgo mon rakisen læm adnam din. I gæstegen stuor-rab rakisvuotta læk go dat, go hæggas son bigja su ustebides audast; di læppet muo ustebak, jos di dakkabættet, maid mon digjidi gočom.“ Dat su rakisvuotta oidnujuvvu maida čielgaset dast: Su ječas dafhost aibas javotaga son orro, ja luoitta vaššalažaides aldisis dakkat, maid si dattuk; mutto dam son datto, atte su mattajegjid si galggek luoitte mannat, ja atte giedaidæsek sin ala si æi bigjat galga. Nuft son čajet, atte sin buorre dille sunji mavsolabbo læ go su ječas. Mutto maida nubbe ašše læ, man ditti son nuft dakka. Min rakis hæræmek Kristus særvamguimid i aigo daid gillamuššaidi, mak dal su audast legje; dastgo aive fal su ala ofto læ Ibmel bigjam buok min šuddoidæmek: daid son ofto læ guoddam, ja dai audast ferti son ješječas oaffe-

ruššat. Duot dat galle læ, atte su mattajægjek dasto maida gillat fertijegje Kristus ja su sani ditti, maid son maida ješ celki Johannesi ja Jakobusi: Dam gæra, maid mon jugam, di maida šaddabættet jukkat. Mutto aive fal dam hærra Jesus Kristus gillamuš læ gillamuš muo, du ja obba mailme suddoi audast, gillamuš, man ditti Imel addet aiggo buok oskolažaidi suddoidæsek andagassi, vanhurskesvuoda ja dam agalaš ællem. Damditti son dal ofto aiggo læt ja i aigo guđege gidda valddujuvvut, i aigo guđege aldis gillanguoibmen. Son cælkka: Luoitte daid mannat, aive fal munji dat dakko guosska; dat aive fal muo fidno læ, mailme suddo audast gillat ja jabmet; dasa i darbašuvu Johannes, ige Peter, ige Jakob. Mon, mon dat læm! Doppijækket muo! valddet muo gidda, šadnat muo, russinavlijækket muo!“ Dat sarneduvvut galgga buok girko i sist buok kristalaš særvvegoddidi, ja buok viššalvuodain galggek olbmuk oapatuvvut, atte oftonessi Kristus gillamušša ja jabmem ditti sin doaivvomest læ suddoidæsek andagassi oažžot.

Nuft, muo æcalažak! læp mi dal guoratallam nubbe oase dast, mi Kristusi dappatuvai urtegarden sist. Dat rakis hærra suogjalifci ja varjalifci min armogasat buok min vaššalažaidemek vuosttai! Amen.

Goalmad passion-sardne.

**Moſt dat hærria Jesus ſaddai dolv-
vujuvvum Annas ja Kaifas ouddi,
ja mi dast ſunji dappatuvui.**

Tekst. Matthæus 26; 57—68.

Mutto gudek Jesus doppim legje bufte ſu bajemuš pap Kaifas luſa, goſt čaloappavažak ja vuorrasak čoaकेſt legje. Mutto gukken læi Petrus ſu čuovvome bajemuš papa viessoi, ja ſiſke bællai manai, ja halvvaleggji ſækka čokkani loap oaidnem ditti. Mutto bajemuš papak ja vuorrasak, ja obba gæreg værre duodaštusa Jesus ala biydde ſu hæggatuttam varas; ja æi gavdnam. Ja joſjoge ædnag værre duodaštægjek botte, almaken æi ſi maidegen gavdnam. Mutto maņemusta de guoft værre duodaštægjek bodiga, ja celkiga. Dat læ cælkam: Muo famoſt læ Ibmel tempal ædnami njeiddet, ja gołm bæivest dam bajasadakkat. Ja bajemuš pap čuožželi, ja ſunji celki: ikgo maidegen vaſted? maid duodaštæva dak du ala? Mutto Jesus javotaga oroi. Ja bajemuš pap vaſtedi, ja ſunji celki: ælle Ibmel boft du vuornotam migjidi cæłkket, lækgo don Kristus, Ibmel bardne? Jesus ſunji celki: don celkkik dam, mon vela digjidi cæłkam: dal, dast maņņel, de olbm̄u barne di boattebættet oaidnet famo olgiš gieda bæld čokkamen, ja alme balvai ald boattemen. De bajemuš pap biſtaſides gaikkogodi, ja celki: ſon læ bilkedam Ibmel; maid vela duodaštægjid darbašap? gæč, dal di gullam læppet ſu Ibmel bilkadus. Moſt din mielaſt orro? Mutto ſi vaſtedegje, ja celkke: jabmem vuollai ſon aššalaš læ. De ſu muodoides ſi čolggalegje, ja ſu njalme vuosſtai doarſſkalegje; mutto ærrasak ſu muoraiguim cabme. Ja celkke: enoſt migjidi Kristus! gi de læ, gutte cami du?

**Dam ragjai di gullam læppet, muo æcalažak! moſt
min hærriamek ſaddai bettujuvvum Judaseſt urtegar-**

denest, ja moft son gidda valddujuvui Judalažain. Dal muittaluvvu viddasabbut moft si dolvvu su bajemuš pap Kaifas ouddi, ja guoddelegje su dast nuft, atte gæreg oft njalmest arvvali Pilatus gitti su addet ja gaibedet su rangaštuvvum hæggas ala. Dam læk dal evangelium-olbmak nuft visut muittalam, vai dast mi oaidnep min hærramek Kristus basse vigetesvuoda, ja amamek mi værranet, go dat, mi dast dakkujuvui Kristusi, dappatuvvu maida su girkkoi ja su evangeliumi mailmest, mutto vai alelassi dam auddagova čalmidæmek audast mi adnep, dam boft ječaidæmek jeddit ja gierdavašvuoda adnet. Balvvalægje i galga buoreb dille adnet go su hærra, ja illodet mi galggap go migjidi nuft gævva, atte duotvuodain mi mattep cælkket: „Dat gævva munji nuftgo muo hærrei Kristusi.“ Dastgo dalle mist dat doaivo læ, atte, nuftgo oft dille mist læ suin gillamuššai dafhost, nuft šaddap mi maida oft dillai suin hærvasvuoda dafhost*), vela jedditusa, væke ja gagjume mi valddet galggap gillamuššast, auddal go hærvasvuotta šadda almostuvvum. Nuft læ dat muittalussa čallujuvvum migjidi jedditussan, vai gillamuššai sist illolažak ja roakkadlažak mi galggap læt, go min hærramek Kristus ješ ferti daid gillat. Dat muittalussa læ maida sagga avkalaš ja darbašlaš dam værranatem ditti, maid mailbme davja adda dam boft, atte sin gaskast, gudek doattaluvvujek ænemusat jiermalažžan ja buoremussan, evangelium bahamus vaššalažak læk. Dastgo dak, gudek dast bajemuš pappan ja vuorasen olmui gaskast goččujuvvujek, adnujuvujek ibmelballolaš ja basse olmučen sin fidnosek, virgesek ja sin olgoldas mænosek ditti. Mutto dast oappat don galgak, gæčakættai

*) Rom. 8; 17.

læt sin fidnosek bællai, amad don bætataddat, mutto gæc̄c̄at galgak moft Kristusin si mænnodek ja maggar vaimo ja miela si adnek sunji. Dam miel don dubmit galgak, de duobmo duottan šadda. Dast don oainak, atte bajemuš papak, čaloappavažak, vuorrasak ja obba gæreg čoakkai boattam legje Kai-fas dalloi. Nuft šaddai Kristus bigjujuvvum sikke dam papalaš ja mailmalaš essevaldde oudi, guđek obba ædnam alemus ja visasamus olbmuk legje, ja dok arvvaladdamen læk Kristus vuosttai ja dubmijek su. Nuft suorgadlaš lakkai dat gævva, atte Kristus šadda dubmijuvvum aššalažžan jabmemi, i dam sieivve jallag almugest, mutto dam papalaš ja mailmalaš essevalddeest su ječas olmui gaskast, dam essevalddeest, gæn ješ son asatam læi; ja dam vuosttai i oftage duosttam ječas bigjat. Mutto, jos nuft Kristusi dakkujuvui, de værranet æp mi galga, jos mi oaidnep, atte sikke dat papalaš ja mailmalaš essevaldde læva Ibmel duotvuoda vuosttai; dastgo nuft šaddam ja nuft dakkujuvvum læ buok aigin, ja nuft ain šaddat aiggo, atte kristalažak ja Ibmel duot duodaštægjek bahast lakkai adnujuvvujek alemus ja visasamus olbmui, vela muttomin sist, guđek bigjujuvvum læk Kristus sanid suogjalet ja bælošet ja buok daid, guđek su olbmuk læk.

Evangelium-olbmak muittalek, moft bajemuš papak, vuorrasak ja obba gæreg jæratišgotte Kristusest, go si oažžom legje su auddasæsek. Illoi dak sorbmijægjek šaddam legje, go si legje oažžom su gidda, ja dal si dušše arvva legje moft su hæggatuttet. Auddal i sin milli boattam læm jurdašet, jos guoddelam-ašše sist læi su ala, mi hæg ašše læi; halidæmen si dušše legje su gidda valddet. Dal, go gidda dillest ja čadnujuvvum si adnek su audastæsek, dal

si æi dieðe man ašše ditti si galggek guoddelet su. Si dudkkek ja sogardek galle ja bivdekk dost dast værre duodaštusaid su ala, mutto almaken æi si dieðe moft bæssat aššalažžan su dubmit. Dast don oainak man vuoigadmættoset dak bajemuš papak männodæmen læk Kristusin; dastgo si legje sikke guoddelægjek ja duobmarak; damditti galgai værrevuotta læt hærre bælest, man buorre ja basse su ašše læi, ja buok, mi sust læi cælkket ja dakkat aldis bæloštussan ja vanhurskesvuottan. Go gukka aige si nuft dušše ditti barggam legje ječaidæsek vækketet giellasi ja bættolašvuodai boft de auddanloaidestæva maņemusta guoft, guðek duodaštæva, atte Jesus cælkam læi: „Ibmel tempal mon matam ædnami njæiddet ja golm bæive gæčest dam fastain bajasrakadet.“ Moft hærre dam læi cælkam, ja maid dai sani boft læi arvedattam, dat oidnujuvvu Jahannes evangeliumest 2; 18–22. I son sardnom Ibmel tempal birra Jerusalem sist, mutto su rubmaš birra, maid Ibmel tempalen son gočoi. Ige son læm cælkam, atte son tempal aigoi vuolas njæiddet, mutto atte Judalažak njæiddemen legje dam tempal čajetedin su rubmaš ala, ja atte goalmad bæive dam fastain son bajasrakadet aigoi. Mutto dak værre duodaštægji duodaštusak æi mannam oft guvllui.

Johannes muittal*), atte dal jærragodi bajemuš pap Kristusel su mattajegjid ja su oapo, ja hærre vastedi: Alelassi mon oapatam læm synagoga ja tempal sist, gost vierro læ lokkat, oapatet ja sarnedet. Čiekkosist im læk maidegen sardnom. Manne jærak don must? Jæra sist, guðek gulam læk, maid sigjidi læm sardnom; gæč, dak dittek, maid mon læm sardnom. Bajemuš pap jærar, doavodedin darvitet su su sadnasis, mutto Jesus

*) Joh. 18; 19–23.

goččo su guldalegji lusa. Dam vastadusa valdi bajemuš papa halvvalægje bahhan, ja su hærras miela miel dakkam ditti, de doarskali son Jesus njalme vuostai, cælkededin: Vastedakgo nuft bajemuš pappi? Mutto daggar jæratus ja daggar doarskalæme boft i læk bajemuš pap, ige su halvvalægje maidegen dævddam Jesus ala, damditti son maida vasted: Jos boasstot sardnum, de čajet dam boasston; mutto jos vuog sardnum, manne camak don muo? Dat buok migjidi muittaluvvum læ, vai oaidnep, atte Kristus aibas vigetæbme læ jabmam, i dušše fal su ječas person harrai, gutte aibas suddotæbme læi, mutto maida su vuostaičuožžoi dafhost, gudek æi mattam vela uccemusge gavdnat su duokken, manditti su guoddelet Pilatus lut, man sagga barggamen ja bivddemen si legje maidegen gavdnat.

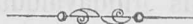
Manemusta, go si æi mattam gavdnat, atte Jesus dakkam læi maidegen boasstovuodaid mailmalaš essevaldde vuostai, de bivddemen si læk buftet su maidegen sardnot, manditti su guoddelet. Bajemuš pap čuožžel damditti ja cælkka*): Ikgo maidegen vasted? maid duodašteak dak du ala? Mutto Jesus javotaga oroi. De manai bajemuš pap moarrai, (aiggo hoapost ašše loapatet) ja cælkka: Ælle Ibmel boft du vuornotam migjidi cælkket, lækgo don Kristus, dat Ibmel bardne. Jesus vastedi: Don celkkik dam; mon vela digjidi cælkam: dal, dastmanḡel, de olbm̄u barne di šad-dabættet oaidnet famo olgiš gieđa bæld čokkamen, ja alme halvai ald boattemen. Ja dai sanides boft cælkka Jesus: „Di šaddabættet oaidnet ja dovddat, atte mon læm Ibmel bardne, ja dat hærta, gutte hærvasvuoda sist din ja obba mailme

*) Math. 26; 63.

dubmimen læ.“ „Sorbmijægje ja majestæt-mæddadægje im læk. Mon im læk dušše fal vigetæbme, mutto læm dat vægalaš, gutte majestæt olgiš gieda bæld čokkamen læ, mon læm obba ædnam duobmar.“ Alma dat læi rievtes vanhurskesen dakkujubme ja čielgga duođastussa. Mutto go bajemuš papak ja gæreg gulle daid sanid, de si šadde dego dagjomen moarest ja sutost cælkededin: „Dat hasstalæbme ja čævlaivuotta læ appar stuores. Dal mi læp vuottam. Javkkus son! Mannus son jabmemi!“ Bajemuš pap gaikoi vela biftasides su bassehabmasaš angervuođastes, dego dat buorre olmai i obbage gillam gullat, atte Ibmelest valddujuvui su gudne. „Son læ bilkedam Ibmel, son cælkka, maid vela duođastegjid darbašæp? Æpgo jallak mi læk, go ain vela ærrasin duođastusaid mi bivddep su vuosstai? Dal di gullabættet, atte ješ son dam dovdastusa dakka, atte son læ Ibmel bilkedægje, ja aššalaš nabbo dalle son læ jabmemi; su ječas dovdastussa læ dat buoremus duođastussa. Moft din mielast orro?“ Mutto si vastedegje ja celkke: Son aššalaš læ jabmem vuollai.

Dat de læi dalle dat jæratus ja vaiddelus, mi adnujuvui bajemuš papa Kaifas viesost. Buok dat čallujuvvum læ migjidi oapatussan, vai diettet ja jurdašet mi galggap, atte Kristus, min suddoidæmek ditti, nuft sagga æpegudniettujuvvum læ, atte min ditti ja migjidi audogasvuottan son addam læ ječas guoddeluvvut ja jabmemi dubmijuvvut stuorramus værredakken, go ješ son læi aibas aššetaga ja basse, atte vela su vuosstaičuožžok javotaga ferttijegje dovdastet, maid vaimoidæsek ja oamedovdosek sist si duođairakkan dovdamen legje, atte i mikkege hæg aššid su duokken læm.

Go jæratus loapatuvvum læi, de si Jesus ala čolggagotte, bilkedegje su ja bahhast lakkai suin mænnodegje bajemuš papa viesost; ja nuft si su vuosstai dakkamen legje gæčos ija idđed ragjai. Mutto maid auddal jo duodaštam læm, dam fastain mon duodaštam: Nuftgo Kristus min ditti æftomiellalažžat ja buorre mielast addi ječas hæjos olmučen giddavald-
dujuvvut ja čadnujuvvut, nuft adda son maida buorre mielast ja æftomiellalažžat min ditti ječas guoddeluv-
vut, čolggujuvvut, aššalažžan dubmijuuvut ja suddo-
olmučen goddujuvvut. Dam galggap mi buristrakkan miellamek vuollai bigjat, vai nanoset dam dovdastussi mi bissanæp, maid kristalaš olmučen mi dakkap. Dat oažžalaš jierbme migjidi soaibma, atte rokkadallamen mi læp daggar Ibmel, gutte dubmijuuvum læ vuosstaihakkolažžan ja Ibmel bilkedægjen, mutto mi kristalažak dovdastæp: Kristus, duot Ibmel ja duot olmuš, gillam læ aibas æftomiellalašvuodaines; su famos i son adnet aiggom, ja su vuosstaičuožžok æi læk mattam dævdet su ala maidegen suddoid. Dam buokrakkan son gillam læ min ditti, duššen dakkam ditti dam famo, mi suddost, jabmemest ja bærgalagast læi min bagjel. Mi læp, min suddoidæmek ditti, aššalažak jabmemei, helvet balloi; mutto Kristus auddan loaideštægje læ min sagjai, ja aibas vigetæbme adda son ječas jabmem ja helvet balo vuollai, vai su boft ja su sist mi šaddašeimek lonestuvvum. Su vanhurskesmættom ja ansaškættes jabmem boft gagjo son min min vanhurskes ja ansašuvvum jabmemest. Go dal min vaimoidæmek nanna oskoin sunji bissanæmen læk, de jabmem ja helvet valdegoddest mi besstujuvvujep. Dasa vækkeitifči min min Ibmelæmek, min almaláš aččamek, su bassevuoiņas boft! Amen.

Njæljad passion-sardne.

Moft Petrus gołm gærde biettali hærra Jesus Kaifas viesost.

Tekst. Matthæus 26; 69—75.

Mutto Petrus olggon čokkamen læi šiljost; ja muttom nieid su lusa bođi, ja celkl: don maida legjik Jesusin, Galilæalažain. Mutto son biettališgođi buokai audast, ja celki: im dieđe maid don halak. Mutto go son audda-šilljoi manai, de nubbe nieid oini su; ja sigjidi, guđek dast legje, celki: dat maida Jesusin Nasaræalažain læi. Ja fastain vuornasin son biettali, ja celki: im dovda dam olbm. Mutto ucca bodduš dast mañnel de si botte, guđek dast čuožžomen legje, ja Petrusi celkke: duođai, don maida muttom sist læk; dastgo maida suobman du dovdata. De son riemai ječas garrodišgoattet ja vuornoi: im dovda dam olbm. Ja dallan bišškogođi vuoncca-vares. Ja Petrus muii Jesus sanid, go sunji celki: auddal go vuoncca-vares bišškogoatta, de gołm gærde muo biettalak. Ja son olgus manai, ja haččaget čierrogođi.

Stuores læ dat avkke, mi oažžomest læ dam muittalusast, maid maida buok evangelium-olbmak muittalek. Nabmalassi guoft lakkai dat matta adnujuvvut, vuost dat oapat migjidi vuollegaš læt ja dorvastkættai læt ješ-ječaidæmek ala, ja nubbadašši dat čajet migjidi, go suddo vuollai jorralam mi læp, moft fastain armo oažžot. Dastgo, nuftgo Peder jorrali nuft forg, josjoge oane-kažžat auddal hæggas ja su buorre dilles aibas halbhen son lokkam læi Kristus ditti, nuft adda son maida migjidi čabba auddamærka kristalaš jorggalæmest. Vuost aiggop mi dam historia guoratallat nuftgo dat dappatuvui. Go Jesus giddavaldujuvui urtegardenest

ja vuost šaddai dolvvjuvvum Annas, Kaifas maga lusa, ja dasto Kaifas ješ ouddi, de čuovoi Peder manest Kaifas viessoi, go Johannes, gutte oapes læi dasa, valdi su mieldes. Go sisa son læi boattam, de čokkani son oftanaga dalloolbmuiguim dola gaddai ja bif-tali ječas. Dalle bodi muttom nieid ja jærai sust, jos son dam giddavalddujuvvum Jesus mattajægje læi, mutto son biettali, ja de biškoi vuonccavares vuostemuš gærde. Matthæus muittalusa mield, læi Peder dasto dola gaddest mannam olgus uvsá raige auddafæskari; dasa bodi nubbe olmuš su ouddi, gutte celki daidi, guđek dast čuožžomen legje: „Dat maida čuovoi Jesus Nasarethast.“ De biettali Peder nubbe have. Oft hoddo muddost dast maŋŋel*) de bodi muttom bajemuš papa halvvaleggjin, gutte dam olbma fuolkke læi, gæn bælje Peder erit čuoppam læi**); son manai ain garasabbut Peder ala ja celki buok olbmui guladedin, atte son oaidnam læi su Jesus lut urte-gardenest. Dam sane i duosstam Peder addet orrot su bagjelist, dastgo su hæggas massim ditti balai Peder; damditti son garrodišgođi ja vuornoi, atte i goassegen son dovddam læm dam olbmu, gæn birra si hallamen legje. Dallanaga dam biettalæme maŋŋel de biškoi vuonccavares nubbe gærde. De jorggali hærra ječas Peder bællai ja gæčai Peder ala, ja dat Jesus gæčastæbme likkati sagga su vaimo ja buvti su fuobmašet dam stuorra suddo, maid son dakkam læi. Dallanaga son vulgi ja čieroi baččaget.

Peder auddamærkka oapat migjidi oaidnet ja dovddat man sagga hæjok mi læp, ja atte æp mi galga guđege lakkai dorvastet min ječaidæmek daihe guđege olmušlaš famo ala. Dastgo min vaimok læk

*) Luk. 22; 59.

***) Joh. 18; 28.

aibas hæjok ja nanosmættomak, atte juokke boddo dak nubbastuvvujek, nuftgo celkkujuvvu Johannesest*). Gi gaddam læi daggar nanosmættomvuoda Peder lut? Go hærra cuoigodi su ja celki, atte satan bivdi su siftit nuftgo nisugorne**), maggar roakkadvuoda ani dalle Peder? Man jallolaš son dalle læi? Dalle son celki: „Hærra, giddagassi mon aigom mannat ja jabmet oftanaga duin!“ Ja go hærra vela su cuoi-godæmen læi, atte i son galgam adnet appar stuorra oskaldasvuoda ješječas ala ja auddal sunji celki, atte forg golm gærde son biettalæmen læi su, de ani Peder dam jakkemættosen, ja aibas vægjemættom sud-don, mi su dakkamest i læm, ja jaki aibas duottan ja æppedmættosen, atte nanosen son bissot aigoi jos dat vela hæg ala manaši. Oroi galle algost, atte dag-gos boft son dam eajetet aigoi; dastgo, go Judalažak gidda valdde Jesus gardenest, de son læi dat vuoste-muš, gutte dallanaga mieke rotti, ja balotaga son falliti Judalažaid, guđek sagga æmbo legje ja buoreb værjoid adne. Gi dalle jakket aigoi, atte dat rokkis ja jalos olmai, gutte daggar oskaldasvuodain bæloštet aigoi su hærra, forgarakkan daggar hæppadlaš lakkai su biettalet aigoi? Garden sist i oftage dam miela adnam sunji daihe daid ærra mattajegjidi maidegen bahaid dakkat, dastgo hærra sin bæsstam læi go celki: luoitte daid mannat! Ige læm guđege olbmu mielast sunji maidegen bahaid dakkat Kaifas vieso sist. Mutto go dat nisson, gutte uvsa gæcče læi, aigokættai hættai su bigjat, daidda vela njuorasvuodain, sust jærragoatta, jos son maida Jesus mattajægje læi, de javkka buok su roakkadvuotta, ja ballo su valdda, atte dat sunji gævvat galgai, nuftgo su oapatægjai, jos duotvuoda

*) Joh. 2; 23—25.

**) Luk. 22; 31.

son celki. Damditti son biettali Jesus, ja go nubbe ja goalmad gærde sunji celkkujuvui olbmuin, atte Jesus særvveolmuš son læi, de riebma son goččot Ibmel su rangaštet, jos Jesus son dovdai daihe su oaidnam læi. Bija dam auddamærka du jurddagidad vuollai, vai dast don oapak ješječčad ja ærrasid doyddat, ja vai dorvastæmest ješječčad ala don ječčad varotak. Dastgo jos dat dappatuvui Petrusi, gutte æmbo go dak ærra mattajægjek rakisen ani dam hærria Kristus, gutte vela nuft čuvvggijuvvum læi Ibmel armost, atte Kristus ješ cælkka: „Audogas don læk Simon! dastgo oažže ja varra æva læk dunji almostattam, gi mon læm, mutto muo ačče almest,“ moft gævva dalle migjidi vaivan olbmuidi, gæin sagga uceb vuoina adaldagak læk ja guđek sagga hægjob læp? Varot damditti ječčad, ale goassegen ješječčad ala dorvast, ja ale jurdašišgoade: „munji i šat læk hætte æmbo!“ Dastgo maida du vaibmo suddolaš læ, ja varaidad sist i læk mikkege burid. Ige oadđemen læk bærgalak, mutto birravægjolæmen son læ nuftgo lægjon, mi gilljomen ja bivddemen læ osskomek min vaimoidæmek sist erit valddet ja bivddemen læ jorralæbmai min buftet, vai min son oažžo njiellat! Barga damditti buristrakkan ječčad gattit, oro bisovažžan hærria balost, dorvast aivestessi su armo ala ja bija buok du oskaldæme, dorvastæme ja doaivo su ala ofto! Dat læ maida dunji celkkujuvvum, maid Kristus gardenest celki Petrusi, Jakobi ja Johannesi: goccet ja rokkadallat, amadek gæččalusa vuollai di šaddat! Ale læge oagjebas, mutto čielgos ja gocce! gukken i læk du bahamus vaššalaš, don anak su du ječčad ocast. Jos don ik ane Ibmel du bæloštægjen ja vækketægjen su bassevuoinaines

de hævvanæbmasad don manak: i vela ucemuš bod-
dušge ječčad don matak bisotet ja varjalet.

Nubbadašši adda dat muittalussa migjidi jedditus,
go min hærramek Jesus Kristus gillamuššai šaddo
hærvas lakkai šadda almostuvvum; dastgo divras aud-
damærkkan mi oaidnep Petrus, man armogas ja
vaimolades Ibmel læ, ja mi oappap maida moft dam
armo vuosstaivalddet læ, go suddo mi læp dakkam
ja dakkam læp, mi bahha læ. Petrus jorralvas læi
stuores: siskemuš vaimostes son dam dov dai; i son
mattam damditti gukeb orrot olmui gaskast, mutto
olmutes baikkai son ferti vuolgget ja bača gadnjaliid
golgatet. Atte hærra valdi su arbmoi ja i mafsam
su suddo ansašames miel, dat šaddai dasto čielgaset
almostuvvum. Dastgo bæssači bæive, auddal go Kri-
stus addi ječas oidnujuvvut, gočoi engal, gutte havde
lut čokkamen læi, nissonid mattajegjidi, nabmalassi
Petrusi muittalet, atte hærra bajasčuožželam læi;
oanekas gask mañnel go Kristus addam læi ječas
Magdalenast ja dain ærra nissonin oidnujuvvut, de
almostatti son ječas Petrusi ja lođkudatti su. Buok
čallujuvvum læ migjidi jedditussan — go migis maida
baččaget vaimostæmek čierromen læp min suddoidæ-
mek ditti — amamek min dorvvomek Ibmel armo
ala mi vaimostæmek erit luottet, mutto vai jurda-
šæp, maggaren hærra ječas čajet Petrus vuosstai ja
amamek æppedišgoattet, atte maida min ditti son
jabmam læ, atte su gillamuššak maida migjidi vækken
ja buorren bottek, go suddo varnotesvuoda sistamek
rieftoi mi dovddap. Dastgo jos Kristus gillamuššak
suddogasaidi æi boade buorren, dalle legje matta-
jægjek, nabmalassi Petrus, læmaš dak vuostemužak,
gæid son hilggom læi; dademiold go si buokak vær-
ranegje, bataradde ja biettalegje su. Mutto i son

hilgom sin; si legje sunji vela ain rakis mattajægjek, josjoge bahhast lakkai si mænnotam legje.

„Mutto, cælkak don, moft gævai dam vaivan Judasi? I son oažžom maidegen armoid.“ Dast darbašuvvu saggarakkan, atte buristrakkan ašše mi guoratallap, man ditti Petrus besstujuvui, mutto Judas doaivotesvutti buštujuvui, vai Petruste mi oappap rievtes lakkai mænnotet ja ječaidæmek dast varotet, mi šaddai Judasi. Dal dat aibas duot læ, atte suddo dafhost stuorra ærotussa læi Petrus ja Judas gaskast. Judas suddodi aibas æftomiellalažžat ja æftodattolažžat; oskaldasat læi hærra davja cuoigodam su, mutto suddo rakisen son ani, ja miellasabbuid suddo jena son gullat aigoi go hærra jena. Petrus suddo dagai mutto i damditti, atte suddodam-miella sust læi, ige bahhavuođa ditti, mutto dat læi vaimo arggevuotta ja hægjoovuotta, mi huvti su biettalet Kristus. Jos gaddam læi, atte nuft gævvat galgai, de son i læm mannam Kaifas vieso sisa. Petruste i læm dat vaššalaš miella Kristus vuosstai, mi Judasest læi, ige læm nuft gažžar ja buoššeduvvum, dastgo hærra ravvag ja buorre vuoda hofst son luiti ječas njuorasmattujvvut jorggalæbmai buoreb guvllui. Dat ærotussa suddost færtte burist vuttivalddujvvut, guabbačaga suddo dagaiga ja lbmel duomo vuollai šaddaiga, mutto Judas suddo sturrah læi go Petrus suddo, ja dat noadde, mi Judas oamedovdo ald oroi, loseb læi go dat, mi Petrus oamedovdo ald oroi. Nuft cælkka maida Paulus ješječas birra*), atte dieđemættomvuodast Kristus ja oskolažaid son vaššest ani, vaimostes i sust læm mikkege dieđolaš bahha aiggomuššaid; ja dago hofst son čajet, atte, josjoge su vaššalašvuotta dubmitatte, jametægje suddo læi, de almaken i dat vædedatte læm Farisæa-

*) 1 Tim. 1; 13.

lažai ja bajemuš papai vaššalašvuottan. Mi galggap damditti duodairakkan buok viššalvuodain barggat ječaidæmek varotet daggar diedolaš, æftodattolaš suddoin, mak læk noadek, mak æmborak go buok ærra noadek min lossadet deddek; nuft fertijep mi maida dam suddost suorgganet, atte gažžarak mi bissomen læp gattamættomvuoda dillest, atte vaimoidæmek mi buoššodæp duotvuoda vuostai. Mutto, josjoge daggar ærotussa læ suddoi gaskast, atte nubbe uceb, nubbe stuorrab læ, ja atte dak stuorrab saggabut deddek ja bakkijek oamedovdo go dak uceb: de almaken i oažo olmuš, go fuobmašæmen læ suddoides dovdo ja suorgganæme Ibmel moarest, de almaken i son oažo dubmit suddoides andagassi addujume ja armo su suddoides stuoresvuoda, ollovuoda ja ærotusa mieldest; dastgo Petrus galle ansašam læi jabmem aido nuftburist go Judas, ja buok suddok, vela ucemusak migjidi appar stuoresi ja lossad læk, atte dak æi læk min guoddemest, atte ollasi æp mi mate arvedet oftaino suddo stuoresvuoda, jo be son dalle dam guoddet, jos rieftoi mi dam oaidnep ja dovddap. Dasa vela boatta, atte bærgalak matta ucca suddoš nuftstuoresen migjidi dakkat, atte dat argge vaibmo ballagoatta, atte i oftage ærra suddogas ædnam ald dakkam læk daggar fastes suddo. Mutto dam diettet ja osskot mi galggap evangelium oapatusast armo ja Ibmel barne buorrevuoda birra, atte arbmo stuorrab, famolabbo læ go buok suddo. Dam ditti cælkka maida Ibmel sadne ja loppadus, atte i oftage olmuš, gutte boattam læ suddoides dovddoi, æppedet galga, mutto doaivvot ja vuorddet son galgga armo Ibmlest Iesus Kristus, su aidno barne ja min hærramek boft. Ja dast gavdnap mi dal oaivveærotusa Judas ja Petrus gaskast, mañnel go guabbačaga dovddam

læiga sodnu suddo. Judas gæčča aivestessi su suddoides stuoresvuoda, šadda damditti æppadussi ja doaivotesvutti, gadda, atte obba agalašvuodast i radde, i vække sunji læk, ja doppitaddam balloi manna dat vaivan olmuš dokko ja ješječas hæggatutta. Manditti? damditti, go i son doattal, mutto bagjelgæčča Ibmel sane ja dast famo aldisis valdekættai læ jorggalæbmai, man varas Ibmel sadne migjidi addujuvvum læ. Ja, go son dal jedditusa darbašest læi ja sane i adnam ige osko sist mannat aiggom lonestægje, dam hærra Kristus lusa, de i son mat-tam vækketuvvut. Mutto Petrus čieroi galle bačča-get ja suddoides ditti sagga morrašest ja balost læi, mutto viššalet son gullam læi hærra sanid ja mielas vuollai daid bigjam læi. Go dal hætte šaddai, de valdda son sane auddasis, muitta maid Kristus cælk-kam læi, adna ječas dam sist ja Ibmel arkalmastem-vuoda doaivoin son ječas jeddi. Atte Petrus nuft dagai, ja atte adnam son læ ječas Ibmel sanest ja armost, dam duodašteik maida hærra sanek sunji*): Mon rokkadallim du audast, amas du ossko nokkat. Go son biettali Kristus, de i oidnujuvvum vela ucemus čuodnamaš oskost su vaimost; mutto, go oamedovddo goccai ja ballo valdi su sielo, de bodi ossko fastain ja su bisoti Kristus sane sist, atte æppadusa vuollai i son jorralam.

Nuft oappap mi maida dast, man sist dat rievtes jorggalæbme orro. Petrus čieroi bačča-get. Dat læ jorggalæme alggo, atte vaibmo rieftoi dovd-da su suddo ja duodalažžat dam vaššest adna, atte halidussa ja rakisvuotta suddosis i læk, ige suddo sist orrot aigo, mutto atte dat su vaimo havčagatta saggarak, atte rikkom son læ Ibmel dato. Dam dovd-

*) Luk. 22; 32.

damvuoda ja gattamuš æp mi aldsemek mate addet, mutto dat boatta dast, atte hærra min ravkka fastain ja gæčča min bællai. Nuft ravkka son Petrus ruftud vuonccavarras biškom boft, ja su ječas gæčastæme boft, maid son sunji addi. Mutto go suddo mi dal dovddap, de færtte dat dovddo min vaibmomek bal-datet ja moraštattet go Ibmel moare mi jurdašæp. Daggar balost ja vaimobafčasist de buok audemusta vuollanet don galgak Ibmel vuollai, duodalažžat dovdstet du suddoidad ja armo sust rokkadal-lat galgak Jesus Kristus ditti. De dasto bissanet don galgak Ibmel sadnai ja loppadussi, ja osskot galgak, atte Ibmel su barnes ditti dunji armogas aiggo læt. De gaiddagoatta ballo, audogas jedditus du vaibmoi bagjan, ja dat duot jorggalæbme læ dal dakkujuvvum. Algost læi dat jedditus aibas ucca Petrus vaimost, ucca nuftgo senepæalbme; mutto go Ibmel sadne ja loppadus læi dat vuoddo, man ala dat ucca jedditussa vuododuvvum læi, de dat lassani, ja bæssači-bæive, go fastain Kristus son oini, de javkai buok ballo ja suorgganæbme, ja dušše vaimolaš vuollegašvuotta baci. Nuftgo arvve alмест læi jedditussa caggam ja časkadam dam bafčas dola, mi buollemen læi su vaimost.

De dat nanosen dalle bissta: aigok don læt duot kristalaš olmuš, de bala Ibmelest, ja oskeld ječčad su arbmoi ja sadnai, de jedditusa don gavnak, bestujume ja væke dabe ja dobbe. Dam suovaši mi-gjidi buokaidi min rakis aččamek alмест su basse-voiqas boft min rakis lonestægjamek ditti! Amen.

Vidad passion-sardne.

Moſt Kristus šaddai guoddeluvvum Pilatus ouddi, ja jabmemi dubmi- juvvum.

Tekst. Matthæus 27; 11—31.

Mutto Jesus ædnam herra audast čuožoi; ja ædnam herra sust jearai, ja celki: lækgo don Judalažai gonagas? mutto Jesus sunji celki: dam don cælkak. Ja go bajemuš papain ja vuorrasin son guoddeluvui, de i son maidegen vastedam. De Pilatus sunji celki: ikgo gula man ædnag dak du ala duodašte? Ja i vela oftage sanegæče son sunji vastedam, atte ædnam herra saggarak ovdušišgodi. Mutto bassen ædnam hërrast vierro læi olbmuidi besujussi luoittet muttom dain, gudek gidda bigjujuvvum legje, gæn si dattu. Mutto erinoamaš olmai giddagasast dalle læi, gæn namma læi Barrabas. De damditti, go si čoakest legje, de Pilatus sigjidi celki: guabba dattobættet di mon digjidi besujussi luoitam? Barrabas? daihe Jesus, gutte Kristusen goččujuvvu? Dastgo son didi, atte vaššest si legje addam su su gitti. Mutto duobmostuolost čokadedin de su akka sunji sane čuojai, ja cælketi: ale mana dakkat dam vanhurskasi maidegen, dastgo sagga mon odnabæive gifsašuvvum læm njego sist su ditti. Mutto bajemuš papak ja vuorrasak olbmuid sarnotaddamen legje Barrabas ravkkat, mutto hæggatuttet Jesus. Mutto ædnam herra vastedi, ja sigjidi celki: guabba aiggobættet di mon digjidi bæstam? mutto si celkke: Barrabas. Pilatus sigjidi celki: maid Jesusin dalle dagam, gutte Kristusen goččujuvvu? de buokak sunji celkke: adde su russinavlljubmai. Mutto ædnam herra celki: maid bahaid dagai son dalle? mutto vela æmbo si čuorvvogotte, ja celkke: adde su russinavlljubmai. Mutto go Pilatus oini, i son maidege vuottam, mutto stuorrab slabma šaddai, de čace son valdi, ja olmui oainededin giedaides bassali, ja celki: aššetæhme mon læm dam van-

hurskes olbmu varaidi, gæc̄cat di dasa! Ja obba almug vastedi, ja celki: min bagjeli ja manaidæmek bagjeli bottusek su varak! De Barrabas son sigjidi besujussi addi; mutto Jesus son rissijuvvut goçoi; ja russinavlljubmai addi su. De ædnam herra soattevægak Jesus mielðæsek valdde duob-moviessoi, ja obba doake si su birra ravkke. Ja si nulle su, ja purpur biftas su bagjeli bigje. Ja kruono basstelis lanjain si bargedegje, ja su oaivvai bigje, ja soabe su olgiš gitti, ja çibbidæsek ala su ouddi manne, ja bilkedegje su, ja celkke: burist dunji, don judalažai gonagas! Ja si çolgge su, ja soabe valdde, ja oaive sust cabme. Ja go bilkedam si legje su, de gayte si nulle sust, ja su ječas biftasid sunji garvotegje, ja russinavllim sagjai su dolvvu.

Dam audeb sarnest mi læp gullam man lakkai dat pappalaš essevaldde mænnoðamen læi dam herrain Jesusin Kristusin. Dal gullat mi galggap, mi dappatuvui, maqnel go si legje buftam su Pilatus duob-mostuolo ouddi. Vuost cælkka evangelium-olmai Johannes*), atte, go arrad iððedest si doalvvom legje Jesus Kaifas viesost duobmoviessoi, de æi si sisa mannat aiggom, amasek butesmættosen si dakkujuvvut — baken olbmu vieso sisa mannam boft basse bæive — mutto vai si ožuši bæssaçilabba borrat. Dak çuovgates olbmuk! æi si jurdašam, man sagga suor-gadlabbo suddo si dakkamen legje, olgusgolgatet vigetes varaid. Go dal dak basse olbmuk æi mannat aiggom duobmovieso sisa, de ferti Pilatus sin lusa olgus vulggit. De vuost son jærragoði sist ja celki: Maid vaidelusaid adnebættet di dam olbmu vuosstai. Çævlaivuodain si vastedegje: jos dat i værredakke læm, de æp mi læm su du gitti addam; dego si legje daggar vuoigadlaš ja šiega olbmuk, atte suddo dat læi sin birra jurdašet, atte

*) Joh. 18; 28.

si dakkat matte maidegen, mi i læm rieft. Sin aiggomuš maida læi, atte Pilatus dovddat galgai sin allagvuoda ja famo, nuftgo duobmarak, atte jakket son galgai, atte, go si, guđek laga mielđ legje olbmui bajemužak, ašše jo dubmim legje, de dam ašše birra i šat læm mikkege æppedæmest. Mutto Pilatus addi sigjidi dam sagga hæivolaš vastadusa: De valddet di su ja dubmijækket su din laga mielđ! Mist Romalažain dat vierro i læk, guđege dubmit, auddal go su ašše vuost sogardallujuvvum læ, mutto læ dist daggar vierro, de dubmijækket di su; im mon dubmi su.“ Dasa vastedegje dok: I læk migjidi lovalaš guđege hæggatuttet. Læi daggar lovalašvuotta mist, de ašše i læm boattam du ouddi; mutto jabmemduomoid ollašubmai dakkat dam famo læ kæisar mist erit valddam, ja dunji dam famo addam. Muite dam ja daga du gædnegasvuoda.“ Dasa cælkka Johannes: dat šaddai, vai Jesus sanek ollašuvvuši, maid sarnoi, go diedeti maggar jabmemi son jabmemen læi. Cælkkam son læi su mattajegjidi, atte addujuvvut son galgai bakenidi russinavllijuvvut*).

Mutto vai maidegen si anaši manditti su guoddelet, cælkka Lukas**), atte Judalažak dam soaimatusa su ala cælkke: Dam mi læp gavdnam olbmuid fillijægjen, ja gielddemen kæisari væro gæssemest, ja ječas Kristusen, gonagassan cælkemen. Nuft færtte Kristus luoittet ječas soibmujuvvut vuoststaihago čuožželdatten; mutto man værrolaš daggar soibmam læ, dam ollaset čajet obba dat evangelalaš historia. Damaka lakkai barggamen læk

*) Matth. 20, 19. Russinavllijubme læi romalaš jabmemrangastuš.

**) Luk. 23; 2.

maida olbmuk min beivin min jaketet, atte evangelium bufta mailmalaš essevaldde bagjelgeččujubmai, ja atte caggamen dat læ gullolašvuoda essevalddamek vuosstai. Ellus dat du moraštattu, muo kristalažžam! mutto gite Ibmel, atte don dieđak, atte daggar soaibmam aive gieles læ ja celkkujuvvu hærta vaššalažain ja evangelium bilkedegjin. Duodairakkan, evangelium adna aibas ærra ja divrasabbo aššid, maiguim dat mænnod; dat oapatæmen læ moft suddost lonestuvvut ja moft agalaš ællem læ arbbit osko boft Jesus, Ibmel barne ala. Mailmalaš aššiguim i dat mænnod; daid dat adda orrot, nuftgo Ibmel mailmalaš essevaldde boft daid asatam læ, ja dat goččo ja oapat du dam essevalddai vuolebuš læt. Go Pilatus dal gulai dom vaiddelusa, de i son dakavidi dasa maidegen vasted, mutto, nuftgo Johannes muittal*), manai fastain duobmovieso sisa, ravkai Jesus, ja sunji celki: Lækgo don dat Judalažai gonagas? Jesus sunji vastedi: sarnokgo don dam du ječčad jierme mielđ? daihe lækgo ærrasak dunji dam cælkkam muo ala? Pilatus vastedi nuftgo čævlas romalaš olmuš: Maid fuolam mon din lagast ja religionast? Du olbmuidad ja bajemuš papak læk addam du muo gitti. Lægo dal mikkege čiegosvuodaid, maid mi Romalažak æp dieđe, de cælke munji dam; maid læk don dakkam? De celki Jesus: muo valddegodde i læk dam mailme vallddegodde; jos muo vallddegodde dam mailme vallddegodde læi, de legje galle muo balvvalægjek dam audast doarrom, amam Judalažai gitti mon šaddat addujuvvut; mutto dal i læk muo vallddegodde dam mailme. Dai sanides boft cælkket aiggo Kristus: „Jos muo mielast læi ædnamlaš vald-

*) Joh. 18; 33.

degodde asatet, de ferttim galle birram adnet vær-
 jotuvvum soattevægaid, daiguim gavpug sisa mannat
 ja buok muo vuosstaičuožžoidam duššadet. Mutto
 im mon læk adnam maidegen daggar mænoid. I
 oftage miekes muo audast rotti, i oftage hæggas masse
 muo ditti; ergo dam vuosstai, dak soames mattajæ-
 gjek, guðek must læk, bataraddamen læk muo lut erit
 ja guðdek muo ofto. Dain lagin i oftage ædnamlas
 gonagas vuoittemen læk valldegodde vuollasis. Čiel-
 gaset oažok dal, o Pilatus, arvedet sikke muo sar-
 nest ja muo dagost, atte daggar ædnamlas gonagas
 mon im læk.“ Nuft aššetebmen sardno Kristus ječas
 Judalažai vaidelusain, ja dakka su guoddelegjid al-
 moset gielesen ædnamhærra Pilatus audast. De celki
 dat sunji: alma gonagas don dalle læk? Don
 cækkak galle, atte mailmalaš gonagas don ik læk,
 mutto almaken don dovdastak, atte valldegodde dust
 læ: maggar gonagas læk don dalle? ja maggar vald-
 degodde læ dat, maid don anak? Jesus vastedi:
 Don dam cækkak, atte gonagas mon læm; dam
 varas mon læm riegadam, ja dam varas mailb-
 mai mon boattam læm duotvuoda duodaštet.
 Juokkaš, gutte duotvuoda olmuš læ, gulla muo
 jena. Aigok don diettet, maggar gonagas mon læm
 ja maggar valldegodde must læ, de dunji dam cælk-
 ket aigom. Muo gonagaslaš valldegodde læ duot-
 vuoda valldegodde, mast i læk mikkege særvol-
 lašvuodaid giellasin, værrevuodain daihe guoftelaš-
 vuodain; dat læ agalaš, bisovaš valldegodde, man
 sist agalaš, bisovaš ja duot buorek gavdnamest læk.
 Ja mon læm duotvuoda gonagas; muo fidno, man
 ditti mon boattam læm mailbmai, læ sarnedet duot-
 vuoda, vai mailbme oažžo duotvuoda vuosstaivalddet.
 Dam mon sarnedam buok olbmuidi, gonagasaidi ja

kæisaridi, daidi, gudek gavpugi sist ja gudek ædnam daloi sist assek, sigjidi, gudek alla ja vuollegis dilest læk.“ Nuft adnam læ Kristus Pilalusi čabba ja hærvas sarne, man sist čielgaset ærotusa son dakka su ja buok mailme valdegoddi gasski. Go Pilatus dal gulai, atte Jesus mielast i læm mailmalaš valdegodde asatet, mutto atte duotvuoda gonagas son læi, gutte oapaines ja sarnines vela kæisari vækketet aigoi oažžot, mi sunji herri, i duššadet aiggom son su valdegodde, de Pilatus dušše vastedi: Mi læ duotvuotta? ja de vulgi. Oroi, atte Pilatus vaimostes nuft arvvali: „Don vaivan Jesus, maggar gonagas don læk riebohuš? go dušše duotvuoda gonagas don læk, de dat galle læ hæjos regimente, maid don læk bagjelassad valddam. Dastgo dat, gutte daverid, famo ja gudne datto, i son galga algetet Ibmelin ige duotvuoda miel mannat. Vuolge don damditti dokko, gost bottik, ik don daga munji maidegen vahagid du valdegoddinad.“

Fastain šaddai dat arvvalussa duššen, maid bajemuš papak ja vuorrasak arvvalam legje Kristus vuostai; dastgo, go Pilatus jæratusast adnam læi su, vulgi son Judalažai lusa ja celki: Im gavna maidegen aššid dam olbmuid duokken. Mutto si bis-somen legje garaset su vaiddelet ja celkke: Son čuožžaldatta olbmuid oapatedines obba Judæa mietta Galilæa rajast, gost son algeti ja gidda dam ragjai. Mutto go Pilatus oažoi diettet, atte Kristus galilæalaš olmuš læi ja atte Herodes raddimvuoda vuluš son dalle læi, de bijai son su Herodes lusa, gutte dalle Jerusalamest læi. Herodes šaddai illoi go son oini Jesus; dastgo son doaivoi mærka sust oažžot oaidnet, ollo gaččaldagaid son addi sunji, mutto Jesus i sunji vastedam maidegen. Dam gas-

kast čužžu bajemuš papak ja lakoappavažak lut ja guoddelegje su garaset. Mutto go Herodes soattevægaidesguim su bilkedam ja higjedam læi, de gočoi son vilgis biftas bigjujuvvut su birra ja bijai su ruf-tud Pilatus lusa. De dam bæive šaddai ustebvuotta Pilatus ja Herodes gasski, dastgo vaššalašvuotta læi auddal sodnu gaskast. Pilatus buorren oaidnam læi, jos bæssam son læi Jesusest ja su guoddelegjin; damditti son bigjam læi su Herodes lusa. Go Jesus dal fastain ruftud bodi, de čoakkai gočoi Pilatus*) bajemuš papaid, oaivamužaid ja olbmuid, ja celki sigjidi: Di læppet dam olbma muo lusa doalvyom dannen, gutte olbmuid fillijægje læ, ja im gavdnam læk maidegen hæg-aššid su duokken ige Herodes. Damditti rangastastet aigom su, ja de luoitam mon su. Sikke Herodes ja Pilatus dovdastæva hærra vigetesvuoda, ja Pilatus barggamen læ vela guoft lakkai su bæsstet. Vuost celki son olbmuidi: Dist vierro læ, atte ovt digjidi mon bæstam bæssačoin, sist guđek giddagassi bigjujuvvum læk, gæn di dattobættet; dal must olmuš læ giddagasast, gæn nabma læ Barrabas, bahhabæggolmas vuosstaihakkolaš ja gutte olbmu goddam læ: guabba aiggobættet di, atte digjidi besujussi mon addet galgam, dam, daihe Jesus, gutte Kristusen goččujuvvu? Pilatus jierbmalaš olmai læi ja arvvali nuft vaimostes: „æi si ravkkat aigo Barrabas besujussi, mutto Jesus, gæn moi gonagasain Herodesin, vela si ješ sin oamedovdosek sist vigetæbmen adnek.“ Baken olbmust æmbo i læm doaivvomest; mutto igo dat suorgadlaš læk gullat daid čoagganam olbmuid čuorvvomen: Ale Jesus

*) Luk. 23.

mutto Barrabas! alma dat læ dego si cælkaši: Adde migjidi dam suoppatas bahhajuonalaš olbma Barrabas besujussi, gutte du giddagasast læ, jos vela bærgalak ješ dat lifči! Dam suorgadlaš suddo vær-rati Petrus sigjidi su sarnest: Min vanhemidamek Ibmel gudniettam læ barnes Jesus, gæn di jab-mem gitti addidek, ja Pilatus audast bietta-leidek, go son dubmi, atte besstujuvvut galgai. Mutto dam basse ja vanhurskes di biettaleidek, ja ravkaidek olmušgodde aldsedek addujuv-vut, mutto dam ællem radđijægje di goddi-dek*). Go si dal ravkkamen legje Barrabas besu-jussi, ja Jesus æi si vuosstaivalddet aiggom, de ferti Pilatus doallat su loppadusas, ja dom værredakke besujussi luoittet, gæsa jabmem buristansašuvvum rangaštussa læi; mutto go i Herodes ige Barrabas boft Pilatus mattam ječas væltadet Jesus dubmimest, aigoi son ain gæino gæččalet jurdašedin nuft: „man bahak ja bostatuvvum Judalažak ležžek, de almaken dutta-važžan si šaddek go si oidnek, atte mon gočom su rissijuvvut.“ Son addi dal Jesus soattevægai halddoi, guđek ollaset dakke dam sigjidi addujuvvum famo mielđ, dastgo æi si dušše fal nulle su alasen ja rissijegje su goavemus lakkai, mutto ærra dafhost bahhast lak-kai suin si mænnodegje ja higjedegje su; dastgo ba-stelis lanjai kruono si bargedegje ja su oaivvai bigje ja soabe si adde sunji su olgiš gieđa bællai ja suppijegje purpurbihtas su birra, manne čibbidæsek ala, bilke-degje su ja celkke: diervvan diervvan dunji, don Juda-lažai gonagas! Ja si čolgadegje su ja soabe valdde ja su oaive si dain cabme. Dast, nuftgo obba gilla-mušša muittalusast, oainak don, rakis kristalaš olmuš, moft bærgalak luoittam læ buok su vašševuođa bahha

*) Ap. dag. 3; 13—15.

ja bačča moare ja vašše min rakis hærramek bagjeli, atte i oftage olmuš ædnamest goassegen nuft giffsašuvvum læk ige gillam læk daggar stuorra hafčasid ja givsid, hæppanæme ja bilkedume, go Ibmel bardne, ja dam son gillai muo, du ja buok mailme suddoi audast. Ja, go suddo i læm soavatatte gudege ærra oaffer boft, go aivestessi Kristus gillamuššai ja jabmem boft, de arvedæmest galle dast læ, sikke man cælkemættom stuores ja suorgadlaš Ibmel moarre læ suddo vuosstai, ja man sardnomættom su arbmo ja vaimolađesvuotta læ min vaivan dubmijuvvum sudlogasai bagjel, go min suddoidæmek ditti su aidno barnes ruosa gillamættom jabmemi son addi.

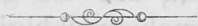
Go Jesus nuft vara vuollai rissijuvvum læi, de olgus vulgi Pilatus olmui oudi ja celki. Mon doalvom su dek olgus din lusa, vai di diettebættet, atte im mon gavna maidegen aššid su duokken. De bođi Jesus ja kruono bastelis lanjain ja purpurbiftas son ani, ja Pilatus celki Judalažaidi: gæč, dat olmuš! Lækket duttavažak dam su rangastussi; din vaiddelussa i læk manenge, almos læ su vigetesvuotta. Mutto i dat vækketam. Dastgo go bajemuš papak ja balyvalægjek oidne Jesus ja fuobmašegje, atte Pilatus barggamen læi besujussi su luottet, de si čuorvvogotte: Russinavli! Russinavli su! Dam vanhurskesmættomvuoda ditti moarati Pilatus, dastgo su diedost dat galle læi, nuftgo Matthæus cælkka*), atte Judalažak addam legje Jesus su gitti vašševuodast; damditti vastedi son sigjidi: de valddet di su ja russinavllijækket su; dastgo im mon gavna maidegen aššid su duokken. De celkke Judalažak: mist lakka læ, ja dam min laga miel aššaláš son læ jabmemi, dastgo

*) Matth. 27; 18.

Ibmel bardnen ječas son læ dakkam. Go Pilatus dam sane gulai, de dade sturrah balloi son šaddai, dastgo son jurdašišgođi, Jesus daidda læt muttom dain bakeni ibmelin, gutte vuolas ædnami njejjam læi. Mutto go Pilatus almaken sturra sarnid sardnogođi su famo ja duobmarvuoda birra, de ani Jesus bastelis sarne sunji*). Ja go Pilatus čielgaset dal dovdai maida dom Judalažai soaimatusa gielesen, de bivdi son obba famostes Jesus besujussi luoittet. Mutto si fastain dam sin audeb soaimatusa ala čužžu ja bastelabbun dam dakke cælkededin: jos don dam bæstak, de ik don læk kæisar usteb; Juokkaš, gutte gonagassan ječas dakka, kæisar vuosstai ječas bigja. Jos dam vuosstahago čuožžaldatte ik don dubmit aigo, de guoddelet mi aiggop du kæisar ouddi, atte dam olbmu don bæloštak, gutte kæisar vuosstai ječas bigja. Go Pilatus dam gulai de doppitaddai su vaibmo balloi kæisar moare ditti, ja son addi Jesus dokko sin gitti russinavllijuvvut, mañnel go oft duodaštusa vela addam læi Judalažai vuosstai. Son gočoi čace aldis buftujuvvut, bassali dasa giedaides olmui oainededin, ja celki: aššetæbme mon læm dam vanhurskes olbmu varaidi; gæččat di dasa! Boatta mikkege dam dagost, mi bahha læ, de aigom mon muo oamedovddom dast besstujuvvum, orrus dat ašše din bagjelist! Mutto Judalažak vastedegje hasstelægjen: Bottusek su varak min bagjeli ja min manaidæmek bagjeli! De celki Pilatus su duomos, mi sistes ani dam arvodus: Mon, Pontius Pilatus, romalaš kæisar sajest, dubmim dal dam Jesus aššalažžan ruosa jabmeme, damditti go aigo læt Judalažai gonagas.

*) Joh. 19; 8—11.

Nuft ferti Kristus jabmet Ibmel bilkedægjen ja vuosstaihago čuožžaldatten. Ja nuftgo oaivvai læ dappatuvvu, nuft dappatuvvu maida lattoidi: bærgalak ja su gaskoamek nama aldsesek addek dego si dak rievtes oapestægjek ja oapatægjek lifči, mutto Kristus, duotvuoda gonagas ja ællem adde færtte sikke ješ ja maida su lattoides sist, dak læk, su oskolažaides sist, gillat giellasi prophettan ja giellasiid oapatægjen. Hærra addaši migjidi armo rieftoi dam jurdašet, atte oskaldasvuodain vagjolet mi mattep dai luodai miel, maid min oaivvamek ja stuorra bajemuš pappamek su gillamuššaides boft migjidi guodđam læ! Amen.

Guðad passion-sardne.

Moft dat hærra Kristus olgus dolvuvui, ja Simon ruosa gudi su mañest, ja dak nissonak, gudek su čuovvomen legje, armostaddamen ja čierromen legje su.

Tekst. Lukas 23; 26—31.

Ja go si dolvvu su dokko, de si doppijegje muttom Simon Syrenest, gutte mæcest boði, ja ruosa si su ala bigje dam Jesus mañest guoddet. Mutto stuorra ædnagvuotta olbmui ja nissonin čuovoi su, gutte su sikke arkalmasti ja čieroi. Mutto Jesus ječas jorggali sin bællai, ja celki: allet muo čiero, di Jerusalem nieidak! mutto čierrot ješječaidædek, ja din manaidædek. Dastgo gæč, bæivek bottek, go olmuš cælkkegoatta: audogasak šaddotæmek læk, ja hæggak, mak æi riegadattam, ja njižak, mak æi nja-

matam. De si cælkkegottek varidi: gaččat min bagjel! ja divaidi: čiekkat min! Dastgo jos si ruonas murri nuft dakkek, mi dakkujuvvu dalle asstam murri?

Dak guoft dast bægotuvvum dappatusak dappatuvvum læva, go hærra Jesus Pilatus lut dolvvujuvui su russinavllijume baikkai.

1.

Matthæus, Markus ja Lukas muittalek buokak Simon birra Syrenest, amas dat orrot dego dat dušše slumppe-lakkai šaddai, atte jurra dalle, go Kristus mannamen læi jabmet, atte dat govva duot kristalaš olbmust min čalmidæmek oudi bigjujuvvut galgai, mast oappat mi galggap, moft gævvamen læ kristalaš olbmuidi ædnamest, atte ruosa si guoddet galggek Kristus manest, nuftgo Simon dast. Dat buorre olmai diedekættai læi, maid Judalažak dakkamen legje Jerusalamest, mutto gavpug sisa son manai su darbašlaš mokiides doaimatet. Go dal Jesus ja dak guoft værredakkek Jerusalamest olgus dolvvujuvujegje, ja hærra vaibbamvuodast i šat vægjam vazzet ruosain, de viekkalegje soatteolbmak ja naggijegje Simon ruosa bagjelassis valddet, ja nuft ferti son ruosa guoddet Kristus manest. Dat læ buok duot Kristalažai govva, maid Ibmel, aido dalle go su rakis bardne ješ gillai, auddan bigjat aigoi su girkos oudi, vai dat oftasaš værranæbme, mi min moivvašutta, šaddaši duššen dakkujuvvum. Dastgo nuft forg go Ibmel ruosaines boatta ja luotta dom dam vuosstaigiettagævvad dille migjidi dappatuvvut, de dallanaga javkka buok roakadlašvuotta mist erit, ja vaimoidænæk sist mi jurdašišgoattep, atte Ibmel migjidi buorre i læk, atte jos rakisen son ani min, de rakkasabbut minguim

son mænnodæmen læi, de i son dæddam ja vaivedam min nuft garaset. Dam værranæme vuosstai auddanbigjuvvu min ċalmidæmek ouddi vuost Ibmel aidno barne govva, gutte ješ ruosas gudi, gutte dam lossis noade vuold nuft ædnami deddujuvui, atte ædnami son gačai ja illa buvti šat važzet. Bija dam miela vuollai! Dastgo arvedæmest dat læ, atte, jos dam ruonas šaddolaš murri nuft šaddai, de i mate, ige galga dat ærra lakkai gævvat dam asstam ja šaddotes murri. Simon dafhost de sivvad i læm su, atte ruosa son šaddai guoddet; dastgo nuft dat i læm sunji šaddam, jos i boattam læm jurra dalle go Kristus ferti su ruosas guoddet. Dam hærra ditti færtte Simon maida dam guoddet. Æi mate kristalazak dam ilmest orrot ruosataga, dam si fertijek dam hærra Kristus maņest guoddet*); mutto dast oappat don fertik ærotusa dakkat basse olmui ruosa ja ibmelmættom olmui burist-ansašuvvum rangaštusa ja givse gasski. Dat læ galle nuft, atte, jos Ibmel muttom gaskaid ibmelmættomid i rangašt ja vela adda sigjidi oažžot sin vaimoidæsek halidusai ja anestumi miel, de maņemusta boatta rangaštusa boddo, duššen si šaddek forg dast, forg dost, ja ædnag morrašin si deddujek, nuftgo ċallujuvvum læ: Ibmelmættom olmust ædnag bafčasak læk**). Mutto dat i læk ovdušæmest, dastgo buoreb dille æi si aldsesek dato; ja dat, maid olmuš gilla su ječas suddo ditti, i dat goččujuvvut galga ruossan, dastgo dat læ dušše suddo burist-ansašuvvum balkka. Dat læ aidonessi dušše fal dak duot oskolažak, gæi birra cælkkemest læ, atte ruosa si guddek, go kristalazžan si gillajek; i dat dalle læk nuft ædnag sin je-

*) Luk. 9; 23. 14; 27. Sal. 32; 10.

***) Sal. 32; 10.

čaidæsek ruossa, mutto sagga æmbo dam hærra Kristus ruossa, maid si guddek, buokrak Simon auddamærka mielđ, gutte oažžom læi rafhest orrot, jos dat jurra nuft i šaddam læm, atte Jesus audald son bođi; mutto dat dagai sunji atastusa ja givse. Daggar galgga maida dai kristalažai ruossa læt, atte si, nuftgo Petrus cælkka, æi gilla nuftgo suollagak, sorbmijægjek daihe værredakkek, mutto nuftgo kristalažak*), dat læ: Kristus, su sane ja su dovdastusa ditti. Dastgo dovdastek galle buok kristalažak ječaidæsek suddogassan, ja si dittek, atte dam sin sistesek asse suddo ditti, si ansašægjek læk sagga stuorrab oasetesvuoda, go Ibmel goassegen adda sin gillat dabe ædnamest; dastgo suddo balkka læ dat agalaš jabmem; dušše fal dak duot oskolažak dovddek rieftoi sin bæivalaš mæddadusaid, hægjovuodaid ja rikkomid. Mutto dat gillamuš, mi boatta dai bagjeli kristalažžan, i almaken goččujuvu suddo balkkan, mutto goččujuvvu dam duot basse ruossan. Dat bahha vaššalaš ja mailbme æva læk suddogasaid vaššotægjek, damditti, atte si suddogasak læk, atte si guossalek ja jorralek suddoi vuollai; mutto maid bærgalak ja su čabba moarsse, dat jorralam mailbme, æva gilla, læ dat, atte nanoset Ibmel sadnai si hissaneke, ja ællemen si læk osko sist dam sane ala, atte buok sin doaivosek si bigjek Kristus, Ibmel barne ala, atte ječaidæsek si jedđijek su jabmem ja su bajasčuožželæme boft, atte Ibmelest si ballek, atte bivddemen si læk su dato mielđ ællet ja atte viššalet barggamen si læk sin dovdastusa boft ærrasid doalvvot oskoi ja Kristus duot diettoi. Damditti læ Satan vaimostes nuft moaratattujuvvum ja vaššaskattujuvvum kristalažai ala, damditti son juokke baikest sin

*) 1 Pet. 4; 15, 16.

doarotämen læ, forg olgoldas givsin, nuftgo dam ib-melballolaš Hjobbi son dagai, forg stuorra ja čiegos gillamuššai guim oamedovdo sist, nuftgo lossis jurddagak, æppadussa, ballo, ja æmbo daggar bačča ja buolle njuolaiguim*), mai ditti David sagga vaiddemän læ salmai sist. Daggarlagaš læ maida Paulus gæččalussa læmaš, man birra son sardno**): Munji sæčagas bigjujuvvum læ oažžai; muttom engal satan njalbman vuosttai muo doarsskalet, amam goargodišgoattet. Atte mailbme adda daggar gillamuššaid oaidnemest galle læ nabmalassi dain aigin, go dak vaivan kristalažak almoset doarotuvvujek ja bahhast lakkai adnujuvvujek. Nuft gisašuvvut Kristus ditti, dat læ ruosa su mañest guoddet.

Guoratallat moft Simon guodda Kristus ruosa adda nabbo dalle migjidi erinoamaš jedditus, nanosmatta min doaivvomek gagjujume ja væke oažžot, viggat ja hoapot min rokkadallat. Dastgo, go olmuš ruosa vuold vagjol ja adastusaid gilla, ja dušše fal suddoides ja dai ansašuvvum rangaštusai bællai son dalle gæččat aiggo, de daggar jurddagi boft čoassko ja galbma su vaibmo ja son šadda navggasen rokkadallat. Suddo luonddo ja vuokke læ vaimoid baldatet ja hærdotuvvum daid dakkat ja arggen, atte æi dak mate Ibmelest doaivvot maidegen burid, æige mate dorvolažžan su lusa bataret. Mutto dat, gutte oaidna dam rievtes oaivveašše, manditti bærgalak ja dat suddolaš mailbme min vaššot ja givsed, dat færtte dovdastet, atte dat i šadda min suddoidämek ditti; dastgo dok muo vaššalažak ješ ožudämen læva min suddo dakkat, ja min jorraläbme suddoi læ doi halidussa ja illo. Manditti

*) Eph. 6; 16.

**) 2 Kor. 12; 7.

šadda dalle dat? dat šadda, nuftgo jo celkkujuvvum læ, dam olbma ditti, gutte dast vagjolæmen læ ruosas vuold, dat šadda, damditti go su mon oskom ja dov-dastam muo lbmelen ja bæsten. Mutto jos dal dat læ duot, maid galggap mi dalle vela dakkat? Hærdotuvvut? Æp guđege lakkai, æp mange lakkai. Nanna doaivvo galgga mist læt, atte, go Kristus ditti, mi gillamuššai vuollai šaddap, de min i son guoddet, i son hilggot aigo; su famost ja su vaimost læ min vækket, ja, nuftgo suin mi gillajep ja jabmep, de šaddap mi maida oftanaga suin alduvvum hærvastvuoda ja agalaš ællem dillai. Dorvolažžan mi mattep damditti ravastet njalbmamek, hærrai rokkadallat ja cælkket: „Voi hærračæmek! suddo-olbmuk mi galle læp, ja min æpegullolašvuottamek ditti ansašam mi læp sagga stuorrab rangaštusa go dam, maid dal mi gillajep. Mutto gæča almaken maggar jurddagid dat bahha vaššalaš adna. Du, hærra, ja du nabmad vaššestes son adna, ja damditti go buok min doaivvomek du gillamuššai ja du jabmem ala mi bigjap, ja damditti go buok min jedditussamek mi viežžap du sanest, damditti son maida min vaššot. Cuovke dalle su famo, rakis hærra Kristus, ja vækket min du nabmad ditti!“ Daggar jurddagi boft šadda vaibmo gæpasmattujuvvum ja illolažžan, ja oažžo æmbo ja æmbo halidusa lbmel lut ællet rok-kus sist.

De vela galgak don vuttivalddet, atte Simon i dušše fal guoddemen læk Kristus ruosa, mutto šadda maida naggijuvvum dam guoddet. Dat maida darbaš vuttivalddujuvvut, mast oappat mi galggap, mi ruosan læ goččot, ja mi dam nama i ansaš. Ruosa olmuš i ješ valde ja su ječas dato miel, dastgo lossad ja vaivalaš dat læ migjidi, nuftgo Kristus

cælkka Petrusi*): Go nuorab legjik de ječčad don boakkanastik, ja mannik gosa dattuk; mutto go boaresen don šaddak, de gæiggemen don læk giedaidad, ja nubbe du boakkanasta, ja doalvvo du dasa, gosa ik dato. Dastgo nuft ollesen æi šadda goassegen kristalažak, atte ruosa si datostuvvek ja dast æi bala. Dom olbma nabma læi Simon; mutto dat nabma arvedatta su giela mielđ muttom, gutte ravvagid vuosstaivaldda ja gutte gullolaš læ; dastgo dat de læ dat rievtes gullolašvuotta, atte, josjoge olmuš datuši veltaduvvut dom dam gillamuššast, de almaken vela buorre mielast dam vuollai manna, čuovvo ja adda ječas dolvvujuvvut gosa nu læžža, damditti go Ibmel nuft datto, ja nuft ruosas son guodda dam herra Kristus maņest. Damditti matta juokke duot kristalaš rieftoi Simonen goččujuvvut.

Vela ferttijep mi maida dast oappat ærotusa dakkat Simon ja dam herra Kristus gasski. Simon guodda ruosa Kristus maņest hæggatuttujume baikkai, de son vuolggga erit; mutto Kristus adda ječas navlijuvvut ruosa ala ja jabma dam ala. Dam boft arvedattujuvvu dat rievtes ærotussa min ja Jesus gillamušša gasski. Min gillamuššamek boft æp mi ansaš suddoidæmek andagassi oažžot; dam doaimat dušše fal Kristus gillamuš: son ofto læ dat rievtes oaffer, dat Ibmel labes, gutte mailme suddo audast mafsa ja Ibmel vanhurskesvuoda duttad; dam ditti hængasest son orro ruosa ald. Simon dušše ruosa vuollai ragjai manna, dat læ, dat ruossa, maid mi guoddep, dušše vækket bagadet ja vuolledet dam boares Adam ja suddo gæppedet; mutto galgga ruossa suddoid andagassi vækket, de færtte Kristus ruosa

*) Joh. 21; 18.

ald hængaset. Simon vuolgga erit joavdelassan; dam boft arvedattjuvvu, atte Kristus jahmem boft mi besstjuvvujep suddost ja boattep agalaš ællemi.

2.

Dal oanekažžat mi sardnot aiggop teksta nubbe bæle birra. Lukas muittal, atte, go hærra Jerusalem sist olgus dolvvujuvui, de čuovvomen legje muttom nissonak, guđek su biekkomen ja čierromen legje. Mutto hærra jorggali ječas sin bællai cælkededin, atte su ditti æi si galgam čierrot, mutto sin ječaidæsek ja sin manaidæsek ditti, dastgo dat aigge boattemen læi, go dat nisson oasalažžan maidnujuvui, gæst i læm manna, ja go olbmuk cælkkemen legje varidi: gaččat min bagjeli! ja divaidi: čiekkat min! Josjoge dat sardne erinoamačet sardnujuvvum læi Judalažaidi, de almaken dat sardnujuvvum læ migjidi buokaidi, ja arvedatta nabmalassi, atte rieftoi mi galggap oappat adnet min rakis hærramek Jesus Kristus gillamuš, go dast mi vuost šaddap dovddat, man suorgadlaš noadde suddomek læ, go dat gaibed Ibmel barne hæg, ja nubbadašši galggap mi ječaidæmek jeddit ja nanosmattet suddo vuosstai damanaga Jesus gillamušša boft, go dam boft min vælggamek mafsjuvvum læ ja eritsikkjuvvum.

Vuost dakka hærra ærotus ješječas ja Judalažai gasski, ja darbašuvvu galle buristrakkan vuttivalddet dam stuorra ærotusa. Ješječas son værdedæmen læ čabba, nuorra ja šaddolaš muorran, mi dokkalabbo læ činadet šaddo-garden go eritčuppjuvvut ja dolli balkestuvvut; ja almaken šadda dat. Kristus læ buok suddotaga, olles gullolašvuoda sist Ibmeli son vagjol, ja buok su dagok ja sanek šiega, ja mafsolaš šaddok Ibmeli gudnen ja olbmuidi avkken, oft sadnai,

buok, mi su sist, su duokken læ, aive arbmo læ, ællem ja audogasvuotta, ja almaken adda Ibmel su, nuftgo stuorramus værredakke, ruosa muora ala navlijuvvut. Judalažaid son værdedæmen læ boares, stokkum, asstam ja šaddotes muorran, mi i maidegen daga æreb, go garden sist læt ja golnna, ja damditti i mannenge læk, dokke dušše eritčuppjubmai ja dolli suppjubmai. Dastgo Judalažak bagjelgečče Ibmel sanid; Johannes sigjidi sarnedi, mutto šaddotaga, si celkke: sust læ bærgalak. Kristus ješ oftanaga apostalidesguim sarnedi sigjidi, mutto æige su si vuosstaivalddet aiggom, si gočču su vinejukken, tuollari ja suddogasai ussteben, daggar vašše si sunji valdde, atte æi si maššam auddal go hægga sust si valddam legje. Almaken si dokko mannemen, ja dam gaddost legje, atte si legje Ibmel olbmuk ja atte rievtes basse olbmuk si legje damditti go Moses lakka sist læi ja dat olgoldas ibmelbalvvalussa tempal sist. Dal dat i læk vades oaidnet, atte dak asstam, stokkum muorak, dak gattamættom, gažaris suddogasak ain sagga bahab dillai šaddek, go Ibmel bardne, dat čabba ja šaddolaš vidnemuorra, gæn ala Ibmel addi dam garra jabmemduomo ollašuvvut. Hærra aigoi, atte Judalažak dam dovddat galgašigje, amasek sudosek sist si orrot, ja vai si, dam vigetes russinavlijuvvum sist ja su boft, oapaši ballat Ibmel moarest ja duodalaš ja rievtes jorggalæme boft Ibmel moare vuold erit besstujuvvut; mutto su cuoigodæbme i væketam: dat asstam muorra i aiggom šat šaddoid dakkat, dolla sisa dat damditti ferti, mi maida šaddai 40 jage dago baike dastmanŋel, go Jerusalem balddujuvui ja obba Juda-ædnam hævatuvui. Damditti čierrot si galgge, æi Kristus ditti, mutto ješječaidæsek ditti, dovddat si

galgge sin suddoidæsek ja hærra sin Ibmelæsek bællai jorggalet.

Mutto dam cuoigodæme mi maida miellamek vuollai bigjat galggap. Dastgo mi buokakrak ferttijej dovdastet, atte ædnag ja stuorra suddok mist læk, ja atte damditti asstam ja šaddotes muorak mi læp min luonddomek miel, gæi duokken i mikkège burid læk. Maid galggap mi dalle dakkat? Čierrot mi galggap duodalaš gattamuš gadnjaliid, Ibmelst ječaidæmek rokkadallat andagassi ja su armo adnet duotvuodain doarrot min suddolaš luonddomek ja min sivotes himoidæmek vuosstai. Kristus ditti æp mi darbaš čierrot, mutto sust illodet mi galggap. Dastgo man ditti gifsašuvvu son? Son gifsašuvvu min audogasvuottamæk varas; dam su lossis vagjolæmes boft ruosa vuollai buftemen son læ su pappa-fidno ollašubmai, ja i dušše fal suddogasai audast son rokkadalla, mutto vela su rubmaš son offerušša suddogasai audast ruosa altar ala, vai Ibmel moare vuold erit si besstjuvvuši ja vai agalaš ællem arbbijægjen si dakkujuvvuši. Damditti aiggo hærra, atte illodet mi galggap, atte Ibmel gudniettet, su gittet ja su nama maidnot mi galggap, go dam min lonestægjamek mannam boft vuosstaivalddujuvvum mi læp arbmoi Ibmel lut, ja vela vuosstaivalddujuvvum læp su rakis mannes. Mutto vai dam arbmoi mi matašeimek særvvat ja vai Kristusest mi matašeimek illodet, de ferttijej mi vuost oappat ješječaidæmek ditti čierrot, ja min siellomek billašume ditti suddo boft. Nuftgo mi oaidnep aive soabmasid čierromen ja morrašest sin suddosek ditti, nuft dušše soabmasak læk, guđek vaimostæsek illodæmen læk dam rakis hærrast Kristusest. Ruđak, ælok, gudne ja daggar ædnamláš buorek illodattek vaimo, josjoge dušše uccanaš mi

dain oažžop; mutto dast, gost læ arbmo, ællem ja audogasvuotta, daid buridi jegnan galbmam læk min vaimok ja jabmam, halidusataga ja vaimolaš aibašæmetaga. Dat sardne: Allet muo ditti čiero, mutto ješječaidædek ditti læ damditti alke ja forg oappam, go dušše sani bællai mi gæččap, mutto sagga vades, vela vægjemættos læ dam sarne mielld ællet, go min vaimoidæmek ja min suddolaš luonddomek bællai mi gæččap: go čierrot mi galggap min suddoidæmek ditti de mi boagostæp; go boagostet ja illodet mist læ, damditti go Kristus min audast jabmam læ, de mi čierrop. Damditti darbašæp mi guabbači dafhost saggarakkan rokkadallat, ja fertijep mi ælšaret Ibmelest rokkadallat, vuost, atte su basevuoinas boft min vaimoidæmek likkatet ja njuorasmattet son aiggo, atte rieftoi fastaşatten son dakkat aiggo migjidi min suddomek, atte varjalet son aiggo min buok oagjebasvuodast, ja nubbadašši, atte migjidi addet son aiggo dam rievtes dorvo dam hærra Kristus oaffer ja olles mavso ala, vai Ibmel mi mattep halvvalet ja bæivalaš jorggalæbmai auddanet. Dam addaši min rakis hærramek Kristus migjidi buokaidi! Amen.

Čiečad passion-sardne.

Kristus russinavlljubme ja jabmem.

Tekst. Matthæus 27; 33—56.

Ja go si baikkai botte, Golgathan goččujuvvum, dat læ čilggijuvvum: oaivvegallobaikke; de eddikin si jugategje su sapin sägotuvvum, ja go dam maisti, de i jukkat aig-

gom. Mutto guđek su russinavllim legje, su biftasid juogadegje ja daid vuorbhadalle; vai ollašuvvuši, mi propheetast sardnujuvvum læ: muo biftasid gaskanæsek si juogadegje, ja muo gavte si vuorbhadalle. Ja si dast čokkame legje, ja gattijegje su. Ja su oaive baja bællai si su jabmem ašše bigje, nuft čallujuvvum: dat Jesus læ, dat Judalažai gonagas. De guoft rievvarid oftanaga suin si russinavllijegje, nubbe olgiš gieđa, nubbe guro gieđa bællai. Mutto, guđek, mæddel manne, su bilkedegje, ja oividæsek bodnjalegje, ja celkke: Don, gutte tempal ædnami njeidak, ja golm bæivest dam bajas dagak, bæste ješječčad; lækgo don Ibmel bardne, de njeja ruosa ald. Mutto nuft maida bajemuš papap aftanaga čaloappavažai ja vuorrasiguim su bilkedegje, ja celkke: ærrasid son læ bæsstam, ješječas i buvte bæsstet! lægo son Israel gonagas, de njegjus son ruosa ald, de su ala mi osskot aiggop. Ibmel ala son dorvasti, besstus son su dal, jos rakisvuodastes son adna su, dastgo cækkam son læ: Ibmel bardne mon læm. Mutto dam maida rievvarak sunji soaimaiga, guđek su russinavllijume guoimek læiga. Mutto guđad boddo rajast de sævdnjadvuotta obba ædnam bagjeli bođi, ovtasad boddo ragjai. Mutto ovtasad boddo Jesus alla jenain čuorvoi, ja celki: Eli! Eli! Lama Sabaktani? dat læ: muo Ibmelam! muo Ibmelam! manne muo læk suppm? Mutto go muttomak sist, guđek dast čužžu, dam gulle: de si celkke: Elias son čuorvvo. Ja dallan de muttom sist viekkali, ja spabba valdi, ja eddikastedi, ja muorra gæččai naketi, ja addi sunji jukkat. Mutto ærrasak celkke: ale vuost! gæččop mi, jos Elias boatta ja su bæsstá. Mutto fastain Jesus alla jenain čuorvoi, ja vuoiņas addi. Ja gæč, tempal auddaloavd guovdad gaikkani, bajemuš ravdast vuolemu, ravddi, ja ædnam doargestišgodi, ja bavtek luoddanaddes ja havdek rappasegje, ja ædnag basi rubmašak, guđek jabmam legje, čuožželegje; ja havdi sist olgus manne su bajasčuožželæme mañnel, ja basse gavpugi botte, ja ædnagi ouddi itte. Mutto oaivve-olmai, ja su guoimek, guđek Jesus gattijegje, go si ædnam doargastusa oidne, ja mi šaddai, de si sagga ballagotte, ja celkke: duodai, dat læi Ibmel bardne. Mutto ædnag nissonak legje, guđek

gukken oaidnemen legje, guđek Jesus Galilæast čuovvom ja su halvvalam legje. Gæi gaskast Maria Magdalena, ja Maria Jakobus ja Jose ædne legje, ja Sebedæus barni ædne.

Buok njællja evangelium-olbmak dam čallek, mi ruosa ala šaddai, almaken nuft, atte nubbe muttomin bægot maid nubbe bægotkættai læ. Auddal go mi damditti dam oapo guoratallap, maid dat muittalussa migjidi sardno, de mi aiggop vuost oanekažžat dappatusa min čalmidæmek ouddi bigjat.

Go soatteolbmak doalvvom legje Jesus dam baikai, gost vierro læi værredakkid hæggatuttet, cælkkä Matthæus, atte si adde sunji eddika jukkat sægotuvvum sápin. Dat sadne: „sappe“ dast i arvedatte ælle spiri sape, mutto buokslai bača urtasid. Muttomak gaddek, atte dat jukkamuš addujuvui værredakkidi, vai si dade forgabut mataši jabmet, daihe gæppedam ditti dai russinavllijuvvumi bafčasid. Mutto herra dast i jukkat aiggom, dastgo æftomiellalažžan son addam læi ječas dam jabmemi, mi sunji rakaduvui. Dastmanñel navllijegje soatteolbmak su ruosa ala oftanaga guoft værredakkiguim, nubbe su olgiš gieđa bællai, nubbe su guro gieđa bællai. Mutto dat herra Kristus, nuftgo dat rievtes bajemuš pap, gutte dal fidnos ollašubmai dakkamen læi, rokkadusaid bajashijai sin audast, guđek su russinavllijegje cælkededin: Ačačam, adde sigjidi andagassi! dastgo æi si dieđe, maid si dakkek. Auddamærka dast, maid dat rokkus doaimati, oaidnet mi oažžop, go mi šaddap sardnot rievvar birra Jesus olgiš gieđa bæld. Evangelium-olbmak muittalek maida, atte Pilatus gočoi bagjelčal Kristus oaive bagjel bigjujuvvut, man ala čaljujuvvum læi: Jesus nasarealaš, Judalažai gonagas! Josjoge dat dakkujuvui viero mielđ, vai juok-

kaš ožuši diettet, man ašše ditti dot dat dubmijuv-
vum læi hæg ala, ja vai olbmuk baltoši daggar mæd-
dadusain, de ani dat bagjelčal almaken Kristus dafhost
muttom erinoamaš mavso ja arvadus, dastgo Ibmel
dam boft aigoi ain vela cuoigodet ja ravvit Judalažaid,
atte vërranet æi si galgam sin bæsstesek vaivan
hamest ja su biegotatte jabmemest, mutto atte vuos-
staivalddet si ferttijegje su sin gonagassan. Mutto
dušše ditti. Dat bagjelčal moaratatti sin ja si gildde
Pilatuseset bigjat: Judalažai gonagas, mutto gočču
su čallet: son celki ječas Judalažai gonagassan.
Mutto Pilatus vastedi moarestes, atte i son nubbastuttet
aiggom bagjelčallag, mi bistevaš duodaštussa galgai
læt Judalažai vuosstai, atte hæittet æi si aiggom,
auddal go si buftam legje sin gonagas ruosa ala.
Dastmañnel valdde soatteolbmak Kristus biftasid ja
juogadegje daid gaskanæsek, mutto gavte, mi juok-
kemest i læm, si vuorbadalle. Johannes dakka min
aiculažžan, atte dat auddal celkkujuvvum læi basse-
čallagin*), ja dago boft migjidi diettevassi son addet
aiggo, atte i dat šaddam slumppe-lakkai, mutto Ibmel
erinoamaš arvvalusa miel. Go herra dal hængasest
orromen læi ruosa ald, de oaidna son ædnes ja ædnes
oabba, ja Johannes sodnu lut, ja ædnasis son cælkka
Johannes birra: Nissonam! gæč, dat læ du bardne!
ja dam mattajægjai: Gæč, dat læ du ædne! De
dasto bilkedišgotte su buokak, guđek dast legje.
Bajemuš papak, čaloapavažak ja vuorrasak celkke:
Ærrasid son læ bæsstam, ja ješječas i son mate bæst-
stet. Jos son læ Israel gonagas, de njegjus son
dal vuolas ruosa ald, de osskot mi aiggop su,“ ja
nuft vela. Daggar saniguim æi si dušše fal herra
bilkedet aiggom, mutto jorggalet si aiggu olbmuid

*) Sal. 22; 19.

su lut erit, amasek Ibmel bardnen si adnet su, ja vai æi mannenge si adnet galggam su oavddodagoid ja sarnid, maid sust oaidnam ja gullam si legje, ja vai Ibmelbilkedægjen si anaši su. Soatteolbmak, nuftgo bakkenak, guđek Ibmelest æi fuola, bilkedegje maida su ja celkke: „Lækgo don Judalažai gonagas, de vækket ješječčad!“ Maņemusta bajedišgođi maida nubbe dain rievارين njalmes ja celki sunji: „Lækgo don Kristus, de vækket ješječčad ja modnu!“ Mutto nubbe rievare varati su dai sani ditti ja celki sunji: „Ikgo don Ibmelest bala? dal hængasæmen don læk garrodusa muora ald, ja guoft golm timo gæčest de ik don šat læk hæggest. Nuftgo mon, don læk ællam stuorra værredakken obba du ællemaige, ja rangastusa, maid moi dal gillamen lædne, ansašuvvum læ. Alma dal aigge læi du siellod dille ja du audogasvuoda ala jurdašet, ja hæite dal daggar ibmelmætomvuoda sanid! Son, gutte modnu gaskast hængasest orro, son i læk suddo dakkam.“ De jorggali dat gattevaš rievare ječas Jesus bællai dai saniguim: „Hærra, muite muo, go valdeggoddasad don boadak!“ Ja Jesus vastedi sunji: Duodai, mon dunji cælkam: odnabæive don oftanaga muin læk paradisast. Dam gaskast de šaddai suorgadlaš sævdnjadvuotta dam aibmoi addujuvvum asatusa vuosstai. Ja go dat bisstam læi golm boddo, de doppitaddai Jesus daggar jabmem balloi, atte čuorvoi: muo Ibmelam! muo Ibmelam! manne muo læk hilggom? Oanekas gask dastmaņnel, go son diđi buok ollašuvvum, celki son: goikost læm. Dallanaga valdde soatteolbmak spabba ja eddikastedegje dam, ja muorra gæččai bigje ja nakketegje dam su njalme ouddi. Go Jesus eddika valddam læi, de celki son: Ollašuvvum læ; dego son cækket aigoi. „Dal læ bærgalak ja mailbme dak-

kam buok, maid soi læva vægjam, ja buok mon dal gillam læm, mi darbašuvvu olbmuidi lonastussan, buok, maid profetak dai basse-čallagi sist auddal muittalam læk. I mikkege dal šat bace.“ De čuorvoi son alla jenain: Ačačam! muo vuoignam mon ravvim du gitti; ja go dam læi cækkam, de sogjalatti son oaives ja jami. Mutto audda-loavd tempal sist guovdad gaikkani bajemuš ravdast vuollemuš ravddi. Dat auddaloavd æroti dam saje, mi goččujuvui basse-sagjen, dam sajest, mi goččujuvui buok bassemus-sagjen, gost arbmo-stuollo čuožoi, ja gosa i oftage duosstam sisamannat æreb go bajemuš pap, ja dušše fal oft gærde jagest, go dain stuorra soavatus basin son oafferuššat galgai su ječas ja olbmui suddoi audast. Mutto, atte dal auddaloavd gaikkani, dat dakkujuvui duodaštussan, atte dal læi dat rievtes soavatus-oaffer ollašuvvum, dal nokkam læi lakka ja nokkam legje dak lagast goččujuvvum oafferak, mak dušše fal dam dal dakkujuvvum oaffer audda-govak legje, go dal dat rievtes bajemuš pap, Ibmel bardne, oafferuššam læi, i vuofsa-daihe galbbe-varaid, mutto su ječas buokbassemus rubmaš ja varaid obba mailme suddoi audast¹⁾. Go auddaloavd gaikkani, šaddai maida stuorra ædnamdoargastus, havtek luoddanegje, havdek rappasegje, ja ædnag basse olmui rubmašak bajasčuožželegje Kristus bajasčuožželæme mannel ja ædnagidi Jerusalem sist almostuvvujegje. Mutto oaiivveolmai, ja dak, gudek su lut legje ja gattimen legje ruosa lut, dak sagga suorgganegje, go ædnamdoargastusa si fuobmašegje ja daid ærra ibmašid ja celkke: duodaš, dat læi Ibmel bardne. Ja buok olbmuk, gudek čoakkai boat-

¹⁾ Ebr. 5—9 Kap.

tam legje gæččam ditti, čormadegje raddidæsek ja jorgetegje ruftud. Buokrakkan visut čilggit, mi læ dappatuvvum Jesus russinavllijume rajast su jabmem ragjai, šaddai appar ollo oft sardnai. Mi aiggop dal dušše guoft oase guoratallat, nubbe oase, man ditti evangelium-olbmak Kristus gillamuššai muittalusast bægotek æmbo duodaštusaid basse-čallagest go sist vierro læ, ja nubbe oase manditti Ibmel aigoi, atte su bardne jabmet galgai ruosa jabmemi.

1.

Atte evangelium-olbmak bægotek nuft ædnag čallag sanid obba muittalusa mietta Jesus gillamuš ja jabmem birra, dam si dakkek čajetam ditti dam værænæme dušševuoda, maid daiddemættom olbmuk valdek Kristus gillamuššain, ja maid su mattajægjek maida ješ fuobmašegje. Vela dakgis værranegje aido nuft sagga go dak appeoskolaš Judalažak, atte Kristus jami daggar arkis ja biegotatte jabmemi; dastgo vaimostæsek si nuft arvvalegje: „Jos sön læ Kristus, alma son færtte dalle gonagassan auddan loaigestet ja fastain bajasčuožžaldattet dam vuolleduvvum, varnotes ja gifsašuvvum valldegodde.“ Dam jurddag oaidnep mi su mattajægji lut vela Kristus bajasčuožželæme maŋnel, go si, audelaš su albmainnam, sust jerre: hærra! bajasrakadakgo don dam aige fastain valldegodde Israeli¹⁾? Go dal hærra šaddai su vaššalažai gitti, ja ječas luiti ruosa ala goddujuvvut, de javkai sin doavvo, mi sist audal læi su hærvasvuoda birra. Dam dovdastæiga čielgaset dak guoft mattajægjek, gudek Emausi važzemen læiga, go soi celkiga: „Mi dam doavvost elimek, atte son

¹⁾ Ap. dag. 1; 6.

læi dat Israel lonestægje¹⁾; mutto dal oaidnep mi, atte aibas ærra lakkai šaddam læ, go mi læimek doaivvom. Judalažak jorraregje ain čiegnalabbuid dam værranæbmai; dastgo, go hærra jami daggar bagjelgeččujuvvum jabmemi ja ječas i bæsset aiggom, de æi vækketam su audelaš mirakalak daihe sarnek, mutto bättolaš olmučen si adne su, ja bilkedegje su. Buokak jakke, atte aibas son javkkam læi, atte i son læm dat riévtes Messias, josjoge si ærra dafhost æi adnam oft miela sunji, dastgo Judalažak vaššotegje su ja ilost legje su jabmem ditti, mutto mattajægjek adne su rakisvuodast vaimostæsek ja morrašist legje ja vaimo bafčasak sist legje. Mutto mast bodi dalle dot duobmo ja værranægje jurd? Dast, atte čallagid si vajaldattam legje, æige viššalet jurdašam læm, maid profetak sardnom legje. Dastgo si čielgaset duodašte, atte Messias gillat ja jabmet ferti, mi eri-noamačet oaidnemest læ profet Esaias lut²⁾, gost čielgaset maida celkkujuvvu: Son lokkujuvvui værredakki særvvai. Čal cælkka jo auddal, atte son, gutte laihe suin borai, su bätte læi ja vuovddet aigoi su golm loge silbbarudai audast³⁾. Čielgaset maida celkkujuvvum læ čallagest, atte soatte-olbmak juogadæmen legje su biftasid gaskanæsek ja vuorbadallamen si legje su gavte⁴⁾, atte addet si aiggu sunji jukkat sappe ja eddika⁵⁾, atte su davtid æi si aiggom doagjat, mutto saitin su ærttegbæle raigedet⁶⁾. Jos dal mattajægjek ja Judalažak valddam legje profetai čallagid ja viššalet sogardam ja guoratallam legje daid, de værranam æi si læm su gillamuššaines ja hæppadlaš jabmemines, mutto jeddim si legje ječaidæsek ja arvvalam si legje nuft: „Dademiold go

¹⁾ Luk. 24; 21. ²⁾ Esaias 53 Kap. ³⁾ Sal. 41; 10. Sak. 11; 12. ⁴⁾ Sal. 22; 19. ⁵⁾ Sal. 69; 22. ⁶⁾ Sakarias 12; 10.

gævva dam hærrai Jesusi, nuftgo bassevuoiŋ profetaides boft auddal enostam læ, de æppedæmest i læk, atte son færtte læt dat duot Messias.“ Mutto go čallag si luittek sin čalmidæsek audast ja sin mielast erit, de værranæmest æi si mate vælttet, mutto dast si dokko rottijuvujuk, dego ravnjest ja Kristus si nistetek.

Go dal dak rakis apostalak dast, mi sigjidi dappatuvvum læi, oappam legje dam vahag dovddat, maid olbmuk ožžuk, go čallagid si æi čuovo, mutto mannamen læk sin ječaidæsek jurddagi miel, de sin muittalusai sist Kristus gillamuššai birra alelassi si goččuk profetaid lokkat, maid si læk čallam Kristus birra. Dago boft si cækket aigguk: „I oro galle jakkemest, atte dat russinavllijuvvum Jesus læ Ibmel bardne ja dat duot Messias, son, gutte dobbe muora ala navllijuvvum læ dam varnotes hame sist, bakenin bahha lakkai adnujuvum ja Judalažain bilkeduvvum. Mutto allet di dast værran, di, guđek dam gullabættet ja lokkabættet! Dastgo gæč, maid bassevuoiŋ nuft gukka auddal profetaides boft sardnom læ Messias birra, dast di ollašuvvum gavdnabættet, atte i mikkege æppadusaid guđđujuvu, atte Jesus læ Kristus, ja atte guttege ærra Kristus vuorddemest i læk ædnam ala.“ Damditti bataraddat mi galggap buok sin lut erit, dego si dat fastes satan legje, guđek sanest ja čallagest erit min doalvvot aigguk suddogaslaš olmui jurddagidi; dat læ bavte guođdet ja viesos saddo ala vuođđodet; made nanosabbo vuodo olmuš ožudæmen læ su ječas jurddagi ala, dade čiegnalabbuid son vuogjo, ja maŋemusta olles jorralæbme i šat læk vælttemest. Ibmel sadne læ ofto dat nanna ja agalas hafte, man ala vuodđodet læ oagjebasvuodain.

2. Dal mi sardnot aiggop nubbe oase birra odna-
bæive tekstast, atte Ibmel bardne, min rakis hær-
ramek ja bæsstamek, Ibmel arvvalusa mielid aido ruosa
ala jabmet galgai. Dat læi dat bahamus ja hæpad-
lamus jabmem rangaštus, dastgo nuft čallujuvvum læ
Moses lut¹⁾: Go olmai suddo dakkam læ, mi jabmem
duomo ansašægje læ, ja son hæggatuttujuvvu, ja don
hængastak su muora ala, de i galga su jabmam ru-
maš ija orrot muorast, multo havdadet don galgak su
damanaga bæive, dastgo son læ Ibmel garrotussa,
gutte harcastuvvu, ja ik butesmættosen don dak-
kat galga dam ædnam, maid hærri du Ibmel dunji
addam læ. De damditti læ Kristus garrotussan
šaddam, dastgo son maida muora ala jami. Mutto
moft dat læ arvedæmest, ja, jos olmuš dago boft vær-
ran, moft son dalle ječas jeddit galgga, dam gullap mi
basse Paulusest, gutte dam Moses sane birra sardno go
cælkka²⁾: Kristus oasstam læ min besujussi
laga garrotusast, go garrotussan son šaddai
min audast; — dastgo čallujuvvum læ: garro-
tuvvum juokkaš, gutte murri harcastuvvu; —
vai Abraham buristsivnadussa bakkeni bagjeli
boadaši Kristusest Jesusest, vai vuoina loppa-
dusa mi ožušeimek osko boft. Barggop mi viišalet
ja buristrakkan daid sanid guoratallat. Paulus bigja
daid guoft sanid: garrotussa ja buristsivnadussa
buottalagai, ja doalvvo min ruftud loppadussi, mi šaddai
Abrahami addujuvvum, go Ibmel celki: du siebman
sist šaddek buok ædnam sokkagoddek burist-
sivneduvvum. Dast mi arvvalæp: jos buok ædnam
sokkagoddek Abraham siebman sist buristsivneduvvut
galggek, de ferttijek buok ædnam sokkagoddek aud-

¹⁾ 5 Mosesg. 21; 22, 23. ²⁾ Gal. 3; 13, 14.

dal læt garrotuvvum; jos nuft i læm man ditti dalle buristsivnadusa loppadus? Nubbe dafhost færtte dat siebman, gæn boft buristsivnadussa boatta, læt buristsivneduvvum siebman, gæn ala Ibmel i læk moarest, mutto dievva armost ja buristsivnadusast. Dal min diedost læ, gi dat Abraham siebman læ, ja dat læ Jesus Kristus, riegadam mieidast Mariast, ače aidno bardne. Son ošto dievva læ armost ja duotvuodast; buok ærra olbmuk læk luondosek mield Ibmel armostesvuoda, moare ja garrotusa vulužak, dastgo buokak læk suddogasak. Mutto mi šadda dal? Abraham buristsivneduvvum siebman šadda harcastuvvum muora daihe ruosa ala, man birra Ibmel læ cækkam, ætte buokak, gudek dam ald hængasist orruk, læk garrotuvvum: damditti i son dal læk dat buristsivneduvvum mutto garrotuvvum siebman; maid Paulus maida cælkka: Son læ šaddam garrotussan. Mutto man varas dalle? alma dievva læ armost ja duotvuodast; moft boatta son dalle muora ala? manne luoitta son ječas russinavlijuvvut? man ditti bigja son ječas Ibmel garrotusa vuollai? Min ditti, cælkka Paulus: Garrotussan son læ šaddam min audast; guoddet son aigoi Ibmel moare ja min suddoidæmek audast mafset, vai buristsivnadussi mi matašemek bæssat, dat læ, vai mi matašemek oažžot dam bassevuoiņa, suddost besstujuvvut ja Ibmel mannan dakkujuvvut. Dastgo dam harrai dat šadda nuftgo vaivaš gærjodægjai, gutte ollorakkan vælgolaš læ, mutto gæst i læk mikkege, main mafset, ja gæn audast nubbe manna audastolmajen, gutte ješvælgolažžan su vælge bagjelassis valdda ja færtte damditti buokrakkan mafset, maid dat vaivaš olmuš læ vælgolaš. Nuft cælkka Paulus: Vægjemættos læi lakki, suddost ja jabmemest erit min vækketet; damditti vækketi Ibmel

min dain lagin: Son bijai barnes suddogaslaš oaže hame vulužžan ja suddo oafferen ja dubmi suddo oaže sist¹⁾. Atte Ibmel bijai barnes suddogas oaže hame vulužžan, dat læ: son addi su barne olmučen šaddat ja min luonddomek bagjelas-sis valddet. Ja nubbe baikest cælkka dataka apostal: Son, gutte suddo i diettam, su son suddon dakkam læ min audast, vai su sist Ibmel vanhurskesvuottan mi dakkujuvvuseimek²⁾. Damditti adda Johannes gastašægje Kristusi dam nama dat Ibmel labes, gutte asatuvvum læ erit valddet obba mailme suddo, ja bæsstamek ješ cælkka: Go ædnam ald bajeduvvum læm - ruosa ala - de buokaid lussam mon doalvom³⁾, ja: Nuftgo Moses gærbumaš bajasbajedi mæcest, nuft færtte olbmu bardne bajasbajeduvvut, vai i lappu oftage, gutte su ala ossko, mutto vai agalaš ællem son oažžo⁴⁾. Ige Paulus maidegen ærraid diettet aiggom, go dam russinavllijuvvum Jesus⁵⁾; dastgo son russinavllijuvvum læ, min lonestam, min vanhurskesen dakkam ja min basotam ditti, guđek suddomek sist oroimek jabmem ja bærgalaga famo vulužžan. Gi dal ruosast værrænet aiggo? Gi dal bagjelgæččat aiggo Kristus dam su jabmem ditti? Gi dal Ibmel i gittet aigo obba vaimostes, damditti go son addi su barne ruosa ala harcastuvvut ja bagjelas-sis valddet dam garrotusa, man vulužak mi læimek min suddomek ditti? Min oažalaš čalbmamek værranægje læ Kristus hæppadlaš jabmem oaidnem boft, mutto dat læ migjidi audogas jabmem, dat bufta migjidi Ibmel agalaš buristsivnadusa. Dat ješječas boft garrotuvvum muorra læ migjidi audogasvuoda

¹⁾ Rom. 8; 3. ²⁾ 2 Kor. 5; 21. ³⁾ Joh. 12; 32. ⁴⁾ Joh. 3; 14, 15. ⁵⁾ 1 Kor. 2; 2.

muorra, siega ja divras altar, man ala Ibmel bardne ješječas oafferušša min suddoidamek audast, vai Ibmel mannan mi matašeimek dakkujuvvut. Damditti adnam læk dam dolus aige oapatægjek čabba jurddagid ja arvvalusaid ruosa birra. Dobbe paradisast — si celkkek — læ šaddolaš ja čabba muorra dakkam, atte suddo ja jabmem vuollai mi jorralam læp; dabe læ oabma asstam, vela garrotuvvum muorra dakkam, atte suddost mi besstujuvvujep ja agalaš ællemi bæssap. Dast hænggasæmen læ Ibmel bardne lebbijuvvum giedai duodaštussan, atte i gudege hilggot son aigo, gutte su lusa manna, mutto huorre mielast vuosstaivalddet aiggo juokke olbmu, ja, nuftgo son ješ cælkka, buokaid lusas doalvvot. Su oaivve bajed ječas, bajas alme guvllui ja čajet migjidi gæino agalaš ællemi; su juolgek hængasest orruk ædnam guvllui, dastgo duolbmamen son læ dam boares gærbmaš, bærgalaga, julgides vuollai, gæn oaive son cuovkkesmen læ.

Barggop mi dal dast oappat dovddat ja maidnot min rakis almalaš aččamek armogas dato ja vaimo min vuosstai, go su ječas barne i son sæsstam, mutto addi su dokko ruosa jabmemi ja addi su garrotussan šaddat min audast, vai mi matašeimek vuosstaivalddet huristsivnadusa, manna-vuoiggadvuoda Ibmel lut ja agalaš audogasvuoda. Dam addaši Ibmel migjidi buokaidi. Amen.

Gavtsad passion-sardne.
Kristus rokkadus ruosa ald su
vašsalažaides audast, ja riever
su baldast.

Tekst. Lukas 23; 32—43.

Mutto guoft ærra værredakkek maida oftanaga suin dolvjujuvuiga, hæggatuttjuvvut. Ja go si boattam legje baikkai, mi oaivvegallobaikken goččujuvvu, de si russinavl-lijegje su dasa, ja værredakkid, nubbe olgiš, nubbe guro giettabällai. Mutto Jesus celki: ačāčam, adde sigjidi andagassi! dastgo si æi dieđe, maid si dakkek. Mutto si juogadegje su biftasid ja daid vuorbadalle. Ja olbmuk čužžu ja gæčadegje. Mutto oaivamužak maida oftanaga singuim bilkedegje su, ja celkke: ærrasid son læ bæsstam, besstus son ješječas, jos son læ Krisus, dat Ibmel valljuvvum! Mutto soatteolbmak maida bilkedegje su, loaide-
 stegje su lusa, ja adde sunji eddik, ja celkke: jos don læk dot Judalažai gonagas, de bæste ješječčad. Mutto bagjel-čal bigjujuvvum læi su bagjel, grekalaš ja latinalaš ja ebræalaš gilli čallujuvvum: Dat de læ dat Judalažai gonagas. Mutto nubbe værredakkin, guđek hareastuvvum læiga, bilkedi su, ja celki: lækgo don Kristus, de bæste ješječčad ja modnu. Mutto nubbe vastedi, ja cuoigoi su, ja celki: ikgo donge bala Ibmelest, go damaka duomo vuold læk? Ja moi galle vuoigadvuođa miel; dastgo moi oažžo, maid modnu dagok læk ansašam; mutto dat i dakkam maidegen heivvimættomvuođaid. Ja son celki Jesusi: hærra, muite muo, go valldegoddassad don boadak! Ja Jesus sunji celki: duođai mon dunji cælkam: odna bæive don oftanaga muin læk paradisast.

1.

Sagga darbašlaš læ ærotusa dakkat Jesus Kristus ja buok ærra olmui gillamuššai gasski; ja i dušše fal

person ditti, dademiold go Jesus Kristus læ agalaš Ibmel, alme ja ædnam sivnedægje, mutto maida ašše dafhost, manditti son gillai, ja avke daihe šaddo dafhost, šaddo, maid i guđege olbmu, i guđege engal, i guđege sivnadusa gillamušša mate addet; dastgo son gilla, i su ječas ditti, mutto min audast, min besstujubmamek ditti suddost ja jabmemest. Dam gullap mi maida su sanin, maid juokke kristalaš olmuš vurkkit galgga vaibmosis alemus divrasvuottan ja jedditussan, nabmalassi daid sanid: Ačačam, adde sigjidi andagassi, dastgo si æi dieđe, maid si dakkek! Dak sanek čielgaset duodaštek, atte son dal, ruosa ald hængasæmen, su rievtes pappalaš fidno dakkamen læ ja dam dago ollašubmai bufta, mi ædnami su gočoi, ja maid ollašubmai son bufta i dušše fal su gillamuššaides ja ješječas oafferuššam boft, mutto maida su rokkadallam boft; dastgo sikke rokkuš ja oaffer pappalaš dagok læk. Su oaffer ulbme læ nabmalassi dat, atte son, nuftgo son ješ cælkka, aiggo hasotet ješječas min audast, vai maida migis duotvuodast basotuvvušeimek¹⁾, ja hæggas son aigoi bigjat savcaides audast²⁾. Dam oaffer ollašubmai son dal dakka daggar angervuodain, atte vela ačestes son rokkadalla sigjidi, guđek su russinavllijegje, andagassi addet ja sin suddosek erit sikkot. Dast oažžo nabbo dalle juokkaš sikke oaidnet, manditti ja man varas Kristus boattam læ ruosa ala ja dast jedditusa valddet su oamedovddoi. Jærakgo dal gost læk su pappalaš činak daihe biftasak, de gæča ruosa, dam altar, man ala oaffer buftujuvvu. Dast son hængasest orro, biftasitaga ja alas, dievva varain ja sarjin, ja almaken darkelamus ja fuollalamus lakkai doaimatæmen son læ su pappa-fidnos, atte son vela rokka-

1) Joh. 17; 19. 2) Joh. 10; 11.

dalla su vaššalažaides audast. Atte dat olgoldas habme i læk pappalaš, damditti ik don værranet galga; dat pap læ sagga ærralagaš pap go dak, gæid Moses asati. Nuft oainak don maida, atte bagjelčal su oaive bagjel namat su Judalažai gonagassan; nuftgo son ješ Pilatus audast duodašti, atte gonagas son læi; ja almaken — man uččanaš læ dat olgoldas habme hæivolaš dam nabmi gonagassi? Purpur sajest læ su rumaš gofčujuvvum varaiguim, ja golle-kruono sajest adna son basstelislantai jorbasaivestes. Daggar gonagas ja pappa gavnak don dast ruosa ald. Mailbme hæppanæmen læ sust, bagjelgæčča su ja i dovddat aigo su, i gonagassan ige pappan, nuftgo Esaias cælkka: Mi oinimek su, mutto habme i læm daggar, atte sunji miellastuvvat læi. Bagjelgeččujuvvum son læi, olmai dievva givsest, gutte muosatam læi davd, daggaren gæn audast olmuš čalmides čiekka, læi son bagjelgeččujuvvum, ja æp mi adnam su manenge¹⁾. Mutto geččus mailbme, su oažalaš čalmidesguim, su, gutte ruosast hængasest orro, nuftgo dat datto; migjidi alelassi dat læ favromus, čabbasamus ja audogassamus oaidnem, atte dat pap oafferuššamen læ su ječas rubmaš ja varaides ruosa garrotuvvum muora ala; dastgo dam son dakka min ditti, migjidi buorren ja audogasvuottan, ja dast mi oaidnep dam ollaset soavattægje ja duttadægje oaffer min suddoidæmek audast. Obba vaimostæmek mi galggap damditti ječaidæmek jeddit dam papa ja su fidno boft; dastgo, nuftgo son gillamuššaides gilla, nuft son maida rokkadalla, ja i dušše fal sin audast, guđek dalle dast legje, guđek gieđaidæsek su ala bigje ja russinavllijegje su, mutto maida min audast. Dak legje dušše min suddomek halvvalægjek; jos muo ja

¹⁾ Esaias 53; 2, 3.

du suddok æi lifēi læm Kristus ruosa ala navllim, de ferttim legje su olgoldas vaššalažak sunji rafhe ad-det; atte Judalažak ja bakkenak su bagjel vægjajegje dat šaddai dušše damditti go son, nuftgo dat Ibmel labes, su oaffer boft soavatet aigoi obba mailme suddo. Go son damditti rokkadalla sin audast, guđek su rus-sinavllijek, de rokkadalla son maida min buokai audast, guđek min suddoidæmek boft aššalažak læp su jab-memi ruosa ald.

Ravastækkop mi damditti min vaimoidæmek ja gæčadækkop mi min bajemuš-pap, Kristus, su duot pappalaš činai sist ja su pappalaš dagoid dakkamen. Olgoldasat ik don oaine maidegen činaid sust, olgoldasat aive varnotesvuotta, bagjelgeččujubme ja biek-kom læ; mutto gæča su su vaimo sisa, de dast don gavnak daggar divras činā, atte ollaset ik don mate su maidnot ja gittet. Vuost činātuvvum son læ su stuorra njuoras gullolašvuodaines su aččai, gæsa gudnen son adda ječas bilkeduvvut, varai vuollai ris-sijuvvut ja gifšašuvvut. Man divras čin dat læi, min olles arvedæmest i læk dam dalaš ællemest, mutto dat min oaidnemest læ, atte obba mailme sim-sikak, divrasvuodak ja gollek æi mannenge læk dam eftui. Nubbe činā læ dat stuorra rakisvuotta migjidi, man ditti hæggas sön halbben ani, ja buorre mielast addi ječas gillamuššai vuollai, dastgo min hætte su vaimo havčagatti, son rokkadallai vela min audast auddal go ješječas audast. Gi matta ollaset arvedet ja dam rakisvuoda boddi boattet, atte hærrast læ dag-gar vaibmo migjidi, vaibmo, nuft dievva rakisvuoda dolast, atte su stuorramus givsest ja hæppašæmest i son oaine ige fuobmaš ærra go muo ja du varnotesvuoda, hæđe ja vaibmobafčas? Daggar miella, mi ačest ja ædnest læ, go sodnu manna hæđest ja vadost læ:

soi mannaba dola čađa dam gagjot, rakisvuotta læ vela nuft stuores, atte vaibmo buok ječas hæde vajaldattá ja arvvalæmen dušše læ mana gagjot; nuft buolla maida Kristus vaibmo: son manna gillamuššaides čađa, ja doppi min su rakisvuodaines ja su vaimoladesvuodaines.

Nuft galgga olmuš buok dai moaddelagaš gillamuššai sist gæčadet dam oaivve-artikkal ja dam artikkal sist bisovažžat orrot, atte Kristus ješječas oafferuššam læ min audast ja atastusai dola čađa mannam læ min gagjom ditti. Dast mi maida arvvalet galggap, atte dat olmuš, gutte adnet aiggo su ječas dokkalašvuoda ja ansašæmes suddo vuosstai, bilkedægje son læ Kristus jabmem, oaffer ja rokkus, ja adna stuorrab jurddagid su ječas dago birra, go lonestægjamek dago birra. Daggar fastesvuodast galgga olmuš viššalet barggat ječas gattit ja varotet.

Vela galggap mi miellamek vuollai bigjat, atte Kristus sin audast i rokkadalla, guđek dieđolažžat, ja olles dieđoin ja dovdoin doarromen læk oamedovdosek vuosstai ja æi aigo dovdastet æige dovddujvum, dieđolaš suddoid hæittet aigo, mutto daid bæloštægjek læk. Daggaračak suddodek bassevuoiņa vuosstai ja biettalek Ibmel armo. Kristus rokkadalla dušše fal dai audast, guđek æi dieđe, maid si dakkek, guđek, vaimo bahha halidusaidi daihe bær-galaga fabmoi doppitaddam, jorralek, auddal go riehtoi si jurdašam læk, mi dat læ, maid si dakkat aigguk. Go dak damditti boitek suddosek dovddoi, de si dam maida dallanaga dovdastek, sarardek obba vaimostæsek, savadek, atte æi goassegen si dam dakkam lifči ja halidek Ibmel armo ja goikost læk dam armo ditti. Ja dalle sist læ Kristus oaffer ječaidæsek ja Ibmel gaskast, ja go si Kristus oaffer osko sist doppijek,

de suddoidæsek andagassi si ožžuk, ja Kristus rok-
kus sin audast gullujuvum læ.

2.

Dal oanekažžat guoratatallat aiggop, mi čallu-
juvum čuožžo rievár birra Jesus olgiš gieda bæld.
Dat læ čabba ja hærvas muittalussa, man lakkasaš i
gudege ærra baikest gavdnamest læk. — Vuost vutti-
valddet læ, atte dat vaivan olmuš suddoides i biettal,
mutto dietta ja dovdasta, atte su suddoides ditti son
jabmem ansašægje læ. Nubbadašši læ dat galle sagga
ovdušæmest, atte sust læ daggar ossko ja dorvvo dam
hærrai Jesusi, ja i luoite ječas særvvat dam stuorra
værranæbmai, go dat allag gærreg Jerusalamest, go
buok mailmalaš ja pappalaš essevalddek, go vela obba
almug bilkedæmen ja higjedæmen læk lonestægje, ja
mattajægjek vela maida eritluittek doaivo su valdde-
godde birra. Buok dam værranæme čađa bakki,
manna dat gattevaš rievár, ja dam olbma, gutte su
baldast hængasest orromen læ ruosa ald, su duossta
son hærranes ja gonagassan gudniettet. Son ossko ja
dovdast, atte Jesusest valddegodde læ, ja son rok-
kadalla, atte, go valddegoddasis son boatta, atte son
dalle su muittet aiggo. Dat dappatuvui dalle go
i oftage dain golmasin ællemen læm ækked ragjai;
ja rievár ossko nabbo dalle, atte Jesus læ hærra nubbe
ja agalaš ællem bagjel. Duodai stuorra ossko ja
hærvas dovdastæbme aido dalle, go obba dat ærra
maibme æppadusast oroi Kristus dafhost daihe aibas-
rakkan bagjelgæčai sul. Dast fertik don vaibmod sist
jærrat, gost oažoi dat rievár dam stuorra ja čielgga
diedo, atte son mati dovdastet Kristus agalaš ællem
hærran. Alma æppedkættai son dam oappam læ dam
rokkusest, maid Kristus ruosa ald dagai. Profet Esai-

as¹⁾ lut celkkujuvvu, atte Messias gillat galgai ja værredakki særvvai lokkujuvvut ja ædnagi suddoid guoddet ja værredakki audast rokkadallat. Go dal dat enostussa ollašubmai dakkujuvui ruosast, ja dat laðes ja vigetes Jesus hængasæmen læi guoft olbmugoddi gaskast, ja riemai nuft rokkadallašgoattet: Ačačam, adde sigjidi andagassi, dastgo æi si dieðe maid si dakkek! — de šuci dat sadne „ačačam“ ovdulaš lakkai dam rievvar vaimo, dastgo daina lagin Ibmelin sardnot i læk olbmui vierro, ja vaimostes son damditti arvvali: Dat læ Ibmel bardne. Ja, go Jesus suddogasai audast rokkadalla, de dovdda rievvar su dam duot Mesiasen daihe Kristusen. Jakkemest læ, atte son muittam læ doid sanid Esaias lut, ja ærra daggar sanid, maid auddal gullam læi skulast daihe tempalist, mutto dalle i son læm daid sanid arvedam. Dal čilggimen læ bassevuoiŋ sunji daid sanid ja adda daid nuft baittet su vaihmoi, atte oskos son færtte njalmines dovdastet, ja cælkka: hærra, muite muo, go du valddegoddasad don boðak! Ja dai sanides boft son cælkka: „Don læk Ibmel bardne; dabe ædnamest gillak don dam hæppadlaš jabmem ruosa ald min suddoidæmek ditti; mutto don bajasčuožželak agalaš valddegoddai ja hærran don šaddak buokrakkan bagjel: Hærračam! muite dalle maida muo! jabmem galle buorre mielast gillam, læm galle jabmem ansašam, mutto ale hilgo don muo, go du valddegoddasad don boðak.“

Nuftgo dal dat rievvar ruosa ald Kristus dovdda ja dovdasta, nuft aiggo Ibmel alelassi su kristalaš girkos bisotet, maida min beivinæmek. Man ædnagak eritjorralek, de Ibmel aiggo aldsis soabmasid varjalet ja bisotet, gæin su vuoiŋ læ ja guðek mailme

¹⁾ Esaias 23 Kap.

audast su dovdastægjek læk. Jos Kristus mattajægjek ja su fuolkek ei aigo dovdastet Kristus, mutto balo daihe ærra ašši ditti sust værranek ja su biet-talek, de færtte muttom værredakke ja sorbmijægje su dovdastet, su birra sarnedet ja ærra olbmuidi oapatet mannen son gudniettujuvvut galgga ja moft olmuš ječas jeddit matta ja galgga su boft. Dastgo duodairakkan Ibmel i aigo addet barnes orrot dovdastegjitağa. De oaidnep mi maida dast, gæk dak olbmuk læk, guðek Kristus occek, ja dak læk dak, guðek vaimostæsek sin suddoidæsek dovdamen ja guðek armo bivddenien læk; ja armo ja vaimoladesvuoda galle si ožžuk. Harcastuvvum ruosa ala, auddal gø jabma, de čajet min rakis hærranek Kristus rievár ja sorbmijægje ala, maggar famo su gillamušša adna migjidi besstujubmen ja audogasvuottan, dastgo rievár son dakka basse olmušines ja bajas gæssá su su hævvanæmes bodnetesvuodast, man sisa suddo læi suppm su. Dastgo buok, maid Kristus suddogasai audast dakka, i mange lakkai dakkujuvu, damditti go suddo buorren son adna ja bahhan i ane, ige damditti, atte mi ožžop vela ain suddo balvvalusast orrot, mutto damditti, vai su boft besujussi mi dakkujuvvujep suddomek famost ja gieđast erit ja vai Ibmel guvllui mi jorggaluvvujep ja bassendakkujuvvujep. Dam mi maida oaidnep rievár auddamærkast. Obba vaimostes suddos son dovdada, ja go osko sist suddoides andagassi luittujume aldisis son oamastam læ ja agalaš ællem aldisis son oamastam læ, de odða gullolašvuoda son čajetišgoatta ja buorre dagoid son dakkagoatta: dastgo son gudnietta ja maidno Ibmel su gillamuššaines, almöset ja obba mailme audast son dovdast ja maidno dam russinavlijuvvum Kristus, sanes ja auddamærkas boft ravve son juokkaš, gutte su oaidna ja gulla, jorg-

galæbmai Ibmel guvllui ja osskoi Jesus ala. Su ossko dakka su nubbe olmučen, duot basse olmučen, ja i dušše fal dam, mutto ossko Kristus ala doalvvo su vuigistaga paradisa sisa, agalaš ællem sisa, maid Kristus sunji lopped dai sanidesguim: Duodai, mon dunji cælkam; odnabæive don oftanaga muin læk paradisast. Dam auddamærka mi čuovvot galg-gap, ja æp mi oažo jurdašet nuftgo dak oapakættai ja ibmelmættom olbmuk: „Suddodet aigom, vai Kristus oažžo muo lonestet ja su armo muo ala čajetet¹⁾.“ Lekkus dat gukken mist erit! mutto nuft don jurdašet galgak: „Suddost mon læm riegadam, dievva mon læm butesmættomvuodast ja bahha halidusast; im darbaš addet ječčam suddo gitti cælkam ditti ječčam suddogassan; dade bahabut, mon læm jo appar stuorra suddogas, Ibmel moare jo læm ansašam, dubmijuvvum jo læm agalaš jabmemi. Go Ibmel su bodnetes vaimolađesvuodastes goččo muo jorggalæbmai, de aigom mon damditti dal su bællai jorggalet ja duotvuodast bataret dam hærra lusa, gutte su gillamuššaines mafsam læ muo suddo audast, gutte su vigettes jabmemines muo læ lonestam dam ansašuvvum jabmemest.“ Mutto gutte boassto lakkai dam armo sane adna, ja gutte suddos i dovddat, i gattat, i sanardet, ige dast erit hæittet aigo, gæčadekkus son rievvar, gutte su guro gieda bæld læ²⁾, jurdašekkus son moft sunji gævai ja maid šaddoid su gattamættomvuotta sunji addi. Aigok don nabbo dalle, atte lonestægjad gillamuš ja audastrokkus dunji buorren boattet galgga, de fertik don obba vaimostad du suddoidad dovdstet, de fertik don angervuodain armo bivddet ja dovddat Kristus agalaš ællem hærran ja gonagassan. Dam addaši dat gonagas ješ migjidi su armostes! Amen.

¹⁾ Rom. 6 Kap. ²⁾ Matth. 25; 41. . .

Moft dat herra Kristus ravvi Johannes morraž adnet su ædne audast, ja moft soatteolbmak æi doagjam Jesus davtid, mutto raigedegje saitin su ærttegbæle, mast varra ja čacce golgai.

Tekst. Johannes 19; 25—37.

Mutto Jesus ruosa lut čužžu su ædne, ja su ædne oabba, Maria Kleofas akka, ja Maria Magdalena. Go Jesus dalle ædnes oini, ja mattajægje čuožžomen lut, gæn son rakisen ani, de ædnasis son cælkka, gæč, dat læ du bardne. Dastmañnel mattajægjai son cælkka: gæč, dat læ du ædne. Ja dam boddo rajast de valdi mattajægje su barrasis. Dastmañnel go Jesus diði buok dal ollašuvvum læi, ja vai čal ollašuvvuši, de celki: goikost læm. Dast litte læi dievva eddikin. Mutto spabba si eddikastedegje, ja bigje Isop ala, ja nakketegje su njalme oudi. Go Jesus dalle valddam læi eddike, de celki: ollašuvvum læ; ja sogjalatti oaives, ja addi lbmeli vuoiņas. Amasek dal rubmašak ruosa ald orrot sabbat bagjel, go rakadusa bæivve læi, — dastgo dat sabbatbæivve stuores læi, — de rokkadalle Judalažak Pilatusest, atte sin davtek dögjujuvuši ja vuolas valddujuvuši. De botte soatteolbmak, ja cuvkke audeb ja mañeb olbma davtid, gudek sein russinavilijuvvum læiga. Mutto go si Jesus lusa botte, ja oidne su jo jabmam, de æi si cuvkkim su davtid. Mutto muttom soatteolbmain raigedi su ærtteg saitin, ja de dallanaga golggagotte varak ja čacek. Ja gutte dam oini, dam læ duodaštam, ja su duodaštussa duot læ; ja dataka dietta, atte duotvuoda son cælkka, vai di osskobættet. Dastgo dat dappatuvui, vai čal ollašuvvuši: æi su davtek galga

cuvkkijuvvut. Ja fastain cælkka čal ærra baikest: si šad-
dek oaidnet, gæn si læk rettim.

Johannes adna dast golm muittalusaid, maid dak
ærra, eyangelium-olbmak æi ane, mutto mak læk
sagga avkalažak oapatussan ja jedditussan. Daid
aiggop mi dal auddasæmæk valddet ja guoratallat.

1.

Vuostas muittalussa cælkka, atte hærra goččo
Johannes adnet su ædne ædnenes ja su ædne son
goččo Johannes bardnenes adnet, atte ædne- ja bardne-
vaimo soi galggaba adnet gaskanæsga nubbe nubbe
vuosstai, atte rakistet ja buok burid soi dakkat galggaba
nubbe nubbai. Dam muittalusa lokkek olbmuk day-
jamusat njæljad bakkom vuollai, mi cælkka: gudniette
aččad ja ædnad, vai burist dunji gævva, ja vai gukka
don oažok ællet ædnam ald. Josjoge dat aibas rieft
læ, de almaken dat læ appar garžes čilgitus; dastgo
maid hærra dakka ja sardno ruosast, i dat guoska dušše
fal soames olmuidi. Su sanek ja dagok addujuvvum
læk obba maillmai ja erinoamačet su kristalaš girkkoi.
Josjoge dak sanek nabmalassi celkkujuvvujek Mariai ja
Johannesi, de almaken mi galggap daid oftasaš rav-
vagen adnet buok kristalažaidi, atte mist buokain
daggar vaibmo galgga læt gaskanæmek, nubbe nub-
bai, nuftgo ædne ja barne gaskast, gæi gaskast njuo-
ras rakisyuotta læ, gudek gaskanæsga arvvalæmen
læva ja vækketæba nubbe guoimes; dastgo Kristus
russi hareastuvvum læ min buokai audast ja jabme-
mines son min buokaid lonestægje læ suddost ja jab-
memest, ja son cælkka: Dat læ muo bakkom, atte,
moft din rakisen mon læm adnam, nuft galg-
gabættet maida di rakisen adnet gutteg gui-

midædek. Mutto, goi hærra adna daid sanid: ædne
ja bardne, de sarvedatta son dai sanides bofterinoa-
maçet girkko-regimenta; dat læ, sikke daid, gudek
sane sarnedek, ja gudek sane, guldalægjek læk.
Dastgo, nuftgo ædne manaides biëbma ja daid divšod
buok višsalvuodain, dassaçi goosi šaddek i stuorra
olmučen ja gievrnan, nuft dakkek maid dak rievtes
miellalaš oapatægjek: vaivve ja barggo sist læ; aiddal
go olmuid si gožžuk rievtes lakkai oapatuvvum ja
biörre kristalažžan bagaduvvum. Damditti gočo
Paulus su mattajegjid mannanes, bgaid bafčasin son
riegadatta. Gondalle rievtes lakkai mennoduvvu
girkko sist, de galggek si gæin sarnedæme fidno læ,
ædne-vaimo adnet særvvegoddidi; dastgo jos daggar
vaibmo sist i læk de si lakkotaddaš gottek ja vaibbek,
ja erinoamaçet navgasen si šaddek gillamuššai vuollai
mannat. Dam bçajeti hærra çabbaset Johannes lut²⁾,
go sane sarnedam fidno Petrusi son adda, mutto vuost
jærral son sust goim garde. Simon, Jonas bardne,
anakgo muotrakisen? Degon cælkket son aigoi:
„Jos vaibmo dusta i læk idu savecaidad guvllui, nuftgo
ædne vaibmo læ manaides guvllui, de dokkalaš ik
døn læk oapatægjen šaddat; dastgo du fidno dñji
addet aiggo vaive ja lossi bargo, gittomættomvuoda,
vašše, vuoststaihago ja moaddelagaš vaššalašvuodaid;
go ædne vaibmo dalle dust i læk ja i stuorra rakis-
vuotta, de šaddek savek bahhast lakkai divšoduv-
vum.“ Nubbe dafhost galggek si, gæidi sarned-
dam fidno i læk addijuvvum; mutto gudek vuost-
stai valdet galggek bagadusa ja oapo, si galggek
læt manak ja nieidak, ja luottet si galggek ječaid-
æsek oapatuvvut, oapestuvvut, bimbujuvvut ja div-
šoduvvut, ja adnet si galggek ječaidæsek sin oapa-

1) 1 Kor. 4; 14. Gal. 4; 19. 2) Joh. 21; 15.

teggidæsek vuosstai, nuftgo siega manna rakis ædnes vuosstai. Jos daggar gaskavuotta læ ædnest ja barnest, oapatægjest ja særvvegoddest, de burist buok dalle gævva. Damditti galggap mi buristrakkan vuttivaldet ja bigjat miellamek vuollai dam min hærramek Jesus Kristus bakkom, man boft sön ruosa ald čabba gova sist adna daggar njuoras morraš sikke oapatægje ja særvvegoddes audast: Sielobaimatægje sön goččo adnet ædne-rakisvuoda, særvvegodde sön goččo adnet barnalaš oskaldasvuoda, gullolašvuoda ja gitovašvuoda. Jos dal guabbači bælest dam hærramek audogas goččom miel dakkujuvvu, de aiggo ihmel dast læt su buorre gævvaminēs ja su buristsivnadusainēs.

2.

Dak guoft ærra muittalusak, maid guoratallat mi galggap, atte Kristus davtek ei šaddam cuvkkijuvum, mutto atte su ærttegbælle sätin šaddai raigeduvum, de orro dat galle dego dak muittalusak ævā ane maidegen erinoamaš arvoid daihe arvadusaid. Mutto go evangelium-olmai Johānes bægot daggar čielgga čallag duodaštusaid, maid Moses ja Sakarias nuft ædnag čuode jage auddai penostam ja sardnom læva, de fertijep mi dovdastet, päte dak guoft dappatusak sagga stuorra arvo adneba, man hæjok dak migjidi oruši. Dastgo bassevuoiŋi duššalašvuodaid ige dušše ditti sarno. Rievtēs apostolalaš fabmo ja erinoamaš arbmo læ orrom dam basse evangelium olbma Johannes bagjelist, atte juokke baikest nuft čabbaset sön dietta bægotet ja čilggit čallag. Moses cælkka čielgaset, atte olmuš ija mietta i galga hængasest orrot muora ald, dastgo dago boft galgai ædnam buttesmættosen adnujuvvut¹⁾. Go dal

¹⁾ 5 Mosesg. 21; 22, 23.

sabbat algi bæivaš vuollanedin, de rokkadalle Judalažak Pilatuses, atte son galgai goččot daid jabmam rubmašid vuolas valddujuvvut ruosa ald, vai ija ja sabbat auddal dak mataši havdaduvvut. Dam dagai Pilatus. Mutto go dak guoft rievarak æva læm vela jabmam, de cuvkkijegje soatteolbmak sin giedaid ja julgid vai ijamišeiga. Daina lugin si arvvalegje Jesusin männodet; mutto auddal go si gærggam legje dai guoft rievarguim, læi Jesus jo jabmam; damditti æi si cuvkkim su davtid, mutto saite si valdde, raigedegje su arttegbæle, mast varra golgai ja čacce. Johannes diodašta, atte slumppe lakkai i nuft dappatuvvum, dastgo Moses læi jo gukka raige dauddal cælkkam, atte su davtek æi galggam cuvkkijuvvut ja Sákarias auddalcælkkam læi, atte son šaddai raigeduvvum.

Go daid Moses sanid mi gæčadæp, maid Johannes bægot, nabmalassi 2. Mosesg. 12; 46, de oaidnemest læ, atte Moses dast bæssači-labba birra sardnomen læ. Mutto moft matta dalle Johannes cælket: Dat šaddai, vai čal ollašuvvuši: su davtek æi galgas cuvkkijuvvut? Dago boft son čajetet aiggo, atte Kristus ruosa ald adnet mi galggap dam rievtes bæssači-labban, mast dat audeb laga sist læi dušše suoivan daihe auddagovva. Dastgo, go Ibmel vægald aigoi naggit Farao Ægypten sist ja bæstet aigoi su olbmuid, de gočoi son Judalažaid, juokkaža dalostes, damanaga ija njuovvat oftjakkasaš labba, basset ja borrat dam ja dam vararguim riškotet læggomuoraid guoft bæld uvsas. Gost dal dat sorbmijægje-engal gavnai dam varramærka uvsast, dast mæddel son galgai mannat ja i oažžom guđege goddet dam viesost; mutto gost ufsa i adnam labba varramærka, dast galgai engal, gutte obba Ægypten mietta mannamen læi, dam ija goddet buok vuostas-

riegadam, olbmuid ja šivetid. Nuftgo Moses dal Ibmel
 goēcom miel cælkkan læi Judalažaidi, nuft saddai
 maida. Iddedest gavdnjuvvejge buok Ægyptalažai
 daloi sist jabman olbmuk ja šivetak, mutto Judalažak
 vahagattekættai legje, dastgo sin uvsak mærkasuvvum
 legjeja rafhe oazžom legje labba vara boft. Mutto gæ-
 čadækket dal min hæssačilabbamek, dam hærra
 Kristus! Rangašet son aiggo Farao ja obba Ægyp-
 ten, dat læ, suddo, jabmem ja bærgalaga, ja bæsstet
 son aiggo su girko dai goävve giedast. Damditti
 adda son ječas hæssačilabban ruosa muora ala god-
 dujuvvut ja oafferuššujuvvut min riškotam ditti vara id-
 esguim, ja vai dat sorbmijægje engal, gutte suddo-
 mek ditti famo vadna min sieloidæmek goddet, min
 mæddel mätta mannat ja luoittet min vahagattekættai.
 Nuft cælkka basse Paulus: Mist maida læ hæssači-
 labes, nabmalassi Kristus, gutte min audast læ
 njuvvujuvvum. Ige dat slumppelakkai saddam, atte soatteolb-
 main soames manai dokko ja retti su saite dam jabme
 čađa. Dat soatteolmai galle i læk dakkam aldis mai-
 degen erinoamaš arvvalusaid, man ditti son nuft dagai,
 mutto dat læ saddam Ibmel erinoamaš arvvalusa miel.
 Jos nuft i læm, de i læm dat bassevuoin nuft ædnag
 čuode jage auddal dam enostam profet Sakarias boft,
 ja vuttivalddemest læ maida, atte dat hærra Kristus
 su bajasčuozželæmes mañnel vela ain ani su havid
 ja čajeti daid nabmalassi su mättajegjidi, mærkkan
 mast su dovddat. Ainasrakkan galgai dat maida su
 stuorra arvo ja arvadus adnet, atte hærra nuft raige-
 duvui ærttegbællai, ja atte dast varra golgai ja čacce.
 Dastgo dat čajet, atte min rakis hærramek Jesusa
 Kristusa, dam duot hæssačilabba, varra adna ja vela

ain dast manas adna su duogjom ja ofamo riskotet ja dovdatet sin, gudok oskon sista ruosai birra o eoagga-næmen læk, attè bærgalak, jabmen ja suddo ei oažo sin vahagattet. ¹⁾ Multon maid arvedatta dat, attè i duše fal varra golggam, mutto maida eace? Dat saddam læ eajetet, attè Jesus varai riskotebme galgga oft-stattujuvum læt gastain ²⁾. Damditti ealkka Kristus ješ: Gutte ossko ja dgastašuvvu, audogassan dakkujuvvu, gutte i osko, sadda dubmijuvvu. Gost Kristus varra nabbo dalle læ ja duogjo, dast maida læ dam audogas gasta eacce; ja gost eacce, dat læ, dat basse gassta i læk, ige dast læ Kristus varra, dast dat i golga, idast dat i riskot. Varra ja eacce læva galga ærotuvvut. Bija dam buistrakkan miellad vuollai, dast gon dat saggav darbašuvvu, i sin ditti, gudok jol jabman læk audeb testamenta aigin ja ei eellam læk gasta aige, ige dai smavva manai ditti, gudok jabmek, i auddal gogsi, gastašuvvum læk, mutto min ditti, amamek dam armo mæarka mi ucca-šet, amamek je eaidemek ja min manaidemek mi dast erit caggat, gon bassamvuotta læ dasa særvolažžan dakkujuvut. Audeb testamenta aige olbmui læi sin je eaidesek gast ja audogassan, si læk dakkujuv- vum osko soft dam buristsivneduvvum misson sieb- man dala; ucca manacak, gudok dal jabmek, gasta- taga, angeris rokkusin si galggek oafferuššujuvut Kristus, gutte sin dalle arbmoi valdda; Profeta sanek dak læk: David dalo hagjeli ja juokkaža hag- jeli, gutte Jerusalamest assa, golgatet aigom armo ja rokkusvuoi ja ja muo bællai si galggek gæcčat, gæn si raigedam læk; ja sagga čierromen si læk su ditti čierromin, nuft gon dam aidno barne ditti, ja sagga vaimo bafčasi si saddek

1) Ebr. 10; 22.

su ditti, nuftgo olmuš sagga vaimo bafčasi sadda dam vuostasriegadam mana ditti. Biettalæmest i læk, atte profet dast sardnomen læ mañeb testamenta aige birra, ja dam armo birra, mi Kristus jabmem boft migjidi dappatuvvu. Mutto dat armo læ, atte Ibmel adda migjidi armo- ja rokkus-vuoiņa, dat læ, son jedđijægje læ min vaimoidæmek su bassevuoinaines, atte Kristus boft doavvot mi mattep buok vaimolaðesvuoda, atte sust mi mattep aldsemek væke rokkadallat buok min hæðest ja su lusa baret, nuftgo manak sin rakis armogas ačesek lusa. Nubbadašši de bigja Jöhannes dast rievtes apostola- laš vuoiņain čuovgas migjidi min čalmidæmek ouddi cælkededines, atte dat raigedæbme, maid profet sardnomen læ, ollašuvvum læ ruosa ald. Mutto dat stuorra vaimo bavčas, maid si, guðek vuosstaivaldam læk armo- vuoiņa, šaddek fuobmašet, læ dat moraš, mi bagjan, go dam russinavllijuvvum Kristus mi gæččap, ja dam gæččam boft rieftoi min suddoidæmek dovddagottep, mak su jabmemi bufte, go rieftoi mi fuobmašišgottep min hættamek ja varnotesvuottamek. Nuft čajet profet migjidi Kristus gil lamuššai šaddoid ja avke. Forg dast mañel son cælkka: Damanaga bæive šadda ravas aja David dalloj ja Jerusalem olbmuidi, suddo ja buok buttesmættomvuoda vuosstai¹⁾. Dat ravas aja læ Jesus rumaš, mast varra golgga ja čacce, mi butest min buok suddost ja buttesmættomvuodast. Dastgo gasta sist šadda Kristus varra migjidi namatuvvum, dæmditti cælkka maida Paulus: Gastašuvvum mi læp Kristus jabmemi, dat læ, Kristus jabmem læ min ječčamek, dam navdašet mi galggap, ja dam boft agalažžat mi besstujuvvujep suddost ja

¹⁾ Sakarias 13; 1.

jabmemest. Augustinus¹⁾ cælkkä dam harrai: „Johannes adna dam sane: rava²⁾“, dastgo čajetet son „aiggo, atte ællem uvsak dalle rappasegje; dastgo „dalle, dam agjagest, bodiga girko basse sakramentak, „maitaga bæssamvuotta i læk dam ællemi, mi læ dat „duot.“ Son cælkkä: dak basse sakramentak; dastgo son sardno, i dušše fal gasta birra, mi čace boft arvedattujuvvu, mutto maida dai basse mallasi birra, mai sist Jesus varra jukkujuvvu. Damditti gittet mi galggap Ibmel su cælkemættom armostes ja vaimoladesvuodastes, atte son goččo min daggar ællem agjagidi, atte son goččo min gastašuvvut su barnes nabmi, atte min suddoinæmek son butest min Kristus varai boft, vai armo-vuoiņa boft mi oažžop doaivvot sust buok burid, ja vai rokkus-vuoiņa boft mi oažžop væke aldsemek rokkadallat buok min hædestæmek, dassači go ollaset mi oažžop navdašet šaddoid Kristus jabmemest, go su boft dam varnotes ællemest mi šaddap sirddujuvvum daid agalaš orrom-sajidi. Dam addaši Ibmel migjidi buokaidi! Amen.

Logad passion-sardne.

Profet Esaias duodaštussa dam hærra Kristus gillamuššast ja jabmemest.

Vai dade buorebut mi mattep dovddat šaddo ja famo Jesus gillamuššast ja dam dovddoi nanosen dakkujuvvut, de gullat mi dal aiggop, maid profet

¹⁾ Augustinus læi oapatægje ja bisma.

²⁾ Joh. 19; 24.

Esaias su enostusast 52de kapitalist 13ad versa rajast
 dam loap ragjai 53ad kapitalist dam birra cælkka.
 Gæc, muo balvivalægje galgga jiermalaž-
 žat männödet; soni šadda daleduvvum ja bajē-
 duvum ja šadda saggā allag. Nuftgo ædna-
 gak suorgganek sust, nuft læi su habme hæ-
 job go ærra olbmui ja su garvve cæmbo go
 olbmui manai. Kristus galgga šaddat stöorra, hærvas ja alla go-
 nagassan, mutto almaken daggari olmučen, attē ædnagak
 su ditti moarrai mannek ja sust værranek. Hærvas
 ja almaken værranatte gonagas son læ; dastgo su
 habme i ane maidegen olgoldas allagvuodaid. Dai
 sanides boft aiggo profeti cuoigodet Judalažaid ja
 huokaid, attē värotet si galggek jēčaidæsek dam
 värranæmest Kristus hæjos hæme ditti
 Ædnag bakkenid son galgga riškotet ja
 gonagasak galggek javotuvvut su audast; dast-
 go si, gæidi dat i læm muittaluvvum, šielæk
 oaidnam, ja si, gudek dæm æi læk gullam, si
 læk dam arvedam.

Go Judalažak värranæmen legje dam gonaga-
 sast, de gočējuvvujek bakkenak, ja si vuosstaivald-
 dek su. Riškotet arvedatta sane-sarnedet, dam arv-
 valusa miel adna maida Moses dam sane, go cælkka:
 Muo oappa njuorggot galgga nuftgo arvve;
 muo sardne golggat galgga nuftgo suoldne,
 nuftgo savdarvve rasi ala, nuftgo arvve-
 čalmek urttasi ala. Nuftgo arvve ja suoldne riško-
 tek rasid ja urttasid, nuft gæček maida sanečalmek
 olbmui sieloi ala. Damditti læ profet arvadussa dat:
 Josjoge dat gonagas adna daggar vaivan ja värra-
 natte hæme, de galgga almaken su hæppadlaš jabmem
 sarneduvvut obba ædnam, mietta; vela gonagasak

javotuvvujek ja suppijek sin jierbmaivuoda dam go-
nagas julgi vuollai; dat russin avlliju vvtun sadda
nuft aleduvvum, atte radđijægjek illoi šaddek gul-
lam ditti su visesvuoda.

Gi jaki, maid mi læp gullam, ja gæs a læ
hærra gietta almiostuvvum?

Man ovdulaš læ dat sardne? Aive soabmasak dam
jakket aigguk. Judalažak værranek dast, dastgo dam
loppeduvvum. Messias si mailmalas gonagassan gad-
dek. Mutto bakkénak oidnek, atte Kristus læ hærra giet-
ta, si arvedek, man gievr son læ, atte jabmem dušša-
dægje son læ, atte bærgalaga bagjel son vuotta ja
su gidda bigjam. Judalažak celkkek: jabmam son læ,
ješječas i son mattam vækktet, moft galgai son
dalle buftet värrasid vækktet? Mutto bakkenak osko-
lažžan šaddek, ja jakkek, atte son læ dat oft aidno
lonestægje ja vækktægje suddo vuosstai ja buok min
audogasyuoda vaššalažai vuosstai.

Dastgo son bajasmanai nuftgogoafse su
čalmi audast ja nuftgo ruotas goikke ædnä-
mest. Isust læk mikkege garvid daihe hær-
vasvuodaid; ja mi oinimeka su, mutto i læm
allagvuotta, atte miellastuvvamen mi læimek
sunji. Bagjelge ččujuvvum son læi ja forg
son vheiti olmai særvestvæt, olmai, dievva
givsin, ja guttel buoccalvasaid gi llam læi, velay
nuftgo daggar, gi gænki audast olmuš čalmides
čiekkka, læi son bagjelge ččujuvvum, ja læp mi
adnam su mannengen.

Son audanæmen ja su valddegodde lassannæ-
men læ, nuftgo oafse, mi manstaga stuorra muorran
šadda. Dat oafse i ane šaddolaš daihe slavtas æd-
nam ja almaken datu bajas bodidæmen læ. Evange-
lium ja Kristus valddegodde bajasšaddamen læ balo-

ja hæde dillest. Nuftgo goike ja goikkaluvve ædnam, mast i mikkege šadda, nuft læk dak kristalazak bagjelgeččujuvvum ja oarbbasak mailmest, almaken si bajasšaddamen læk — Ibmel čalmi audast. Kristus šadda sikke ješ ja su særvegodde muttomin nuft bahhast lakkai adnujuvvum, atte mailmest i son šadda doattaluvvum. Evangelium šadda bilkeduvvum, dastgo hervasvuoda habme dast i læk, mutto oftgærdasažžat aiddan manna dat ja šadda doarotuvvum.

Duođairakkan valddam son læ min buoccalvasaid bagjelassis ja min givsid son guoddam læ.

Profet bigja dam gonagas min čalmidæmek ouddi gifsašuvvum olmučen.

Mutto mi læ ašše su gillamuššaidi? Son gudi min buoccalvasaid. Dat læ čielgga ja famolaš sadne: Dam gonagas gillamuššak læk min buoccalvasak ja givsek. Maid agalažžat mist læi guoddet, dam son guodda; dak bafčasak, maid mi læimek ansašam, nabmalassi agalaš jalmem, nælge, goiko ja givse, dak su bagjelist orruk. Su gillamuššak munji gusskek, dunji ja migjidi buokaidi, dat šaddam læ migjidi buorren.

Mutto mi, mi animek su dannen, gutte givseduvvum, časskujuvvum læi Ibmelest ja varnotæbmen dakkujuvvum. Mutto son, son læ havadattujuvvum min rikkomidæmek ditti, ja čuvkkijuvvum min værredagoidæmek ditti. Rangaštussa su bagjelist oroi, vai rafhe mi ožušeimek, ja dalkas mi læp oažžom su havi boft.

Dat læ duot; dastgo gullam mi læp, atte Moses ješ cælkka: Garrotuvvum læ juokkaš, gutte harcastuvvum læ muora ala. Damditti šaddai Jesu!

soibmjuuvvum aššalažžan, dubmjuuvvum ja garrotuv-
vum suddogassan. Mutto æi si oaidnam su rievtes
čalmiguim; dastgo min givse son guoddemen læi.
Olgoldas hame miel orro son galle dannen, gutte
garrotusa vuluš læ, mutto vuoina miel i dat læk nuft;
dat læ muo ja du varnotesvuotta, mi su bagjelist
orro. Profet cælkka moaddé have, mi læi ašše Kri-
stus gillamuššaidi ja cælkka: Ibmelest son šaddai giv-
seduvvum ja časskjuuvvum, dego Ibmelest hilggu-
juuvvum son læi; mutto dat dakkjuuvui min suddoid-
æmek ditti. Dam viššalet vuttivalddet mi galggap.
Mutto, dade bahabut! Kristus gillamuššak læk sagga
sevdnjudattjuuvvum migjidi. Dat, maid profet Esaias
ja apostal Paulus læva čallam, mi vajaldattep, ja dolv-
vjuuvvum mi læp Kristus ansašæmest min ječaidæ-
mek dagoidi. Darbašæp galle, atte dak profeta sanek
min vaimodassamek čalljuuvvum legje: Son hava-
dattjuuvvum læ min rikkomidæmek ditti ja
cuvkkijuvvum son læ min værredagoidæmek
ditti. Son šadda rangaštuvvum, mist læ raffhe.
Mon, don ja mi buokak moaratattam læp Ibmel: dam
moare færtte son bagjelassis valddet, vai suddost mi
matašesmek lonestuvvut ja vuoinadusa min sieloidas-
samek oažžot. Dam stuorra rakisvuoda ja vaimola-
desvuoda vajaldattet læ migjidi sturramus hæppaden.
Dam čiegnalis havvest, maid bærgalak migjidi dagai
paradisa sist, dierväsen dakkjuuvvum mi læp Jesus-
æmek have boft. Mi, mi buokak čajadaddamen læimek, nuftgo
saveak; mi jorggalæimek ječaidæmek juokkaš
gæidnošis, mutto hærre addi buok min værre-
dagoidæmek su bagjeli boattet. I oftage mist rievtes gæino
miel mannamen læm, i oftage mist mannamen læm dam gæino
miel, mi

suddo balyvalusast besstujubmai ja audogasvutti doalvo; mutto buokako čajadatte gæinoi mielđ mi manaimek. Dat rievtes gæidno audogasvutti manna Kristus gillamuššai ja jåbmem čada, go min suddoidæmek su bagjelist orruk ja go min værrodagoidæmek rangåstusa son bagjelassis valdda. Gutte dal dam gæino mielđ i vagjol, gutte Kristusest rafhe bivdemen i læk, dat olmuš čajadaddamen læ. Profet cælkkå čielgaset, atte Ibmel bigjam læ, i dušše oft olmu, mutto buok olmui suddoid Jesus ala. Ik don vaje ječčad vækčetet uccemus suddo vuosstai; jos vækčetuvvut don aigok, de fertik don dam olma havid audastad adnet.

Dat šaddai gæibeduvvum, ja son, son varnotæbmen dakkujuvui, ja njalmes i son ravastam, nuftgo labes, mi dolvuvjujvvu dökko njuvvujuvvut, ja nuftgo savcca, mi gielatæbme læ sin vuosstai, guđek dam bæskedek.

Dast čajet profet, moft Kristus læ gillam, daggar gierdavašvuodain son gillai, atte i oftage sanegæče son vuostai bakodam. Dam čilggimen læ Petrus nuft: I bæketam, go bæketuvui, i aittam, go gifsåšuvui; mutto su vuollai dam bijai, gutte vanhurskes duohmar læ¹⁾. Dast čilggimen læ apostal, maid dat arvedatta, atte Kristus njalmes i ravastam. Dastgo dat i læk nuft arvedæmest, atte gillamuššaides vuold i maidegen son jednadam, dastgo gillamušša-muittalussa cælkkå, atte son, auddamærkkå ditti, ruosa ald sardnomen læi sikke almalaš ačines ja olmuigum; mutto arvadussa læ, atte i son bæketam, ige aittam, igo mavso ravkkam, ige čajetam maidegen mærkaid, atte moarest son læi daihe atte gierdemættom læi, mutto sust gullujuvvujegje aive gier-

1) 1 Petr. 2: 23 meč meš nommašon šim ogšto i meš

davašvuoda, rakisvuoda ja lojesvuoda sanek. Buorre mielast ja vaimost son læ gillam min audast, ja i gæ-sagen son savyam maidegen bahaid gillamuššaides ditti.

Mutto son læ valddujuvvum balost ja duomost erit.

Son jabma ja almaken ælla. Dam ællemest erit son šadda valddujuvvum, go son dubmijuvvu, ja nubbe ællemi son šadda sirddujuvvum. Josjoge jabma ja havdaduvvu, i almaken ædnam vuold son oro ige jabmem sist, mutto jabmem, havde, balo ja duomo bagjel son vuotta, ja agalaš aiggai son šadda maidnujuvum; dastgo dat bassevuoiŋ læ su čilggi-jægje evangelium sane hoft obba mailbmai.

Ja gi matta su soga daihe ællem gukko sardnot?

Profet læ cækkam, atte Kristus jabma ja almaken ælla. Dal jærramest ja cækkemest læi; guk-kago son dalle ællet galgga? De vasted profet: Nuft gukka son ælla, atte su ællem gukko cækkemest i læk, dat læ, agalažžat son ælla.

Dastgo eritčulddujuvvum son læ ælle olbmui ædnamest, gifse sust læi muo olbmui mæddadusai ditti.

Son læ mannam nubbe ædnami, nubbe ællemi; ja dat šaddai jurra dalle, go son gifsašuvui olbmui mæddadusai ditti. Profet aiggo vissut ja čiegnælet min vaimoi sisa ciegatet ja bastetet ašše, man ditti Kristus ferti gillat.

Ibmelmættomak bigjujuvvujegje su havde gaddai, ja javalaš olbma gitti son addujuvui su jabmem sist, dastgo vækkavaldalašvuoda i son læm dakkam, ige læm bættolašvuotta su njalmest. Mutto herra buorren oinibuoccalvasain su cuvkkit.

Atte nuft son šaddai cuvkkijuvvum, dat læi Ibmel aēe armogas ja buorre datto. Son i læm dam ansašam; mutto Ibmel aigoi, atte su bardne jabmet galgai vigetæbmen ruosa ala, vai min suddoidæmek šaddaši erit sikkujubmai ja vai audogassan mi dakkujuvušeimek. Damditti celki maida Kristus šaddo-garde sist: Ellus dakkujuvvu muo datto, mutto dakkujuvvus du dattot! Ibmel lagast ja Pilatusest i læm vuoiggadvuotta su bagjel, mutto atte jabmemi son dubmijuvui, dat šaddai herra buorren oaidnem miel.

Go son læ addam hæggas vælggeoafferen, de siebman son šadda oaidnet ja su beivides gukkodet, ja maid herra buorren oaidna, dat miela miel manna su gieda boft.

Dam ragjai læ profet čajetam ašše, manditti, nabmalassi, atte son læ gillam min suddoidæmek ditti. Dal čajet profet dai gillamuššai sikke famo ja šaddo, atte ædnagak daid vuosstaivalddek, burid dain navdašek, illo vaimoidæsek sist fuobmašek, damditti go Kristus sin audast læ gillam, si gittek su obba vaimostæsek ja maidnuk su nama obba mailbmai. Vælggeoafferen goččujuvvu dat oaffer, main olmuš vælges mafsa. Siebman arvedatta arbbijegjid daihe manaid. De aiggo dalle profet cælkket: Gillamuššaines ja jabmemines mafsa Kristus min vælge ja dago boft oažžo son siebman ollorak. Dam siebman sakkanatta son gasta ja evangelium boft, dastgo su siebman si buokak læk, guđek su ala osskuk. Maid dat buokvægalaš Ibmel datto, dat miela miel manna dam gonagas boft, josjoge mailbme, bærgalak, jabmem ja helvet vuosstaibarggamen læk. Kristus boft bufta Ibmel ollašubmai su arvvaluvvum aiggomuš, ja i dam mailme vægalažai boft; dastgo Kristus ofto

læ jabmam min audast, son ofto læ guoddam min suddoidæmek.

Damditti go su siello læ barggam, de oažžo son dam oaidnet; son šadda gallituvvut.

Dam aigom sunji mafset, cælkka hærra, atte son læ dakkam aldsis nuft ædnag vaive. Damditti go nuft son læ gifsašuvvum, de oažžo son jabmem maŋŋel su illo oaidnet. Jabmi lut aigom su bajasboftet, ja illoin su gallitet agalažžat.

Go son šadda dovdujuvvum de dakka muo vanhurskes balvvalægje ædnagid vanhurskesen; dastgo sin værredagoid son guodda.

Dak sanek čajetek čielgaset moft læ særvvam-lakkai dam lonastussi, mi Kristus boft læ dakkujuvvum. Mi olbmuk læp buokak luonddomek mield lappum suddolažak; ja, jos mi galggap dakkujuvvut vanhurskesen ja audogassan, de færtte dat Kristus boft dakkujuvvut. Mutto, galgga son vanhurskesen ja audogassan min dakkat, de færtte son æmbo læt, go olmuš; dastgo olmušlaš famost i læk guđege vanhurskesen ja audogassan dakkat, dastgo dat læ Ibmel dakko. Go profet dal læ duodaštæmen Kristus birra, atte vanhurskesen son dakka buok daid, gudek su ala osskuk, de dam boft son duodašta, atte Kristus i læk dušše fal duot olmuš, mutto maida duot Ibmel. Mutto son cælkka: Dago boft atte Kristus dovdujuvvu, dakka son ædnagid vanhurskesen. I oftage šadda nabbo dalle vanhurskesen dakkujuvvum su dagoides, su gievrvuodas, su jierbmaivuodas, su bassevuodas boft, mutto Kristus rievtes dovdam boft, mi orro dam nanna osko sist, atte Kristus læ jabmam min suddoidæmek audast ja læ guoddam min rangaštusa. Dam osko aiggo son su sanes ja su vuoiņas boft min vaimoidæmek sisa čallet; dat

ossko rievarest læi, gutte su olgiš gieda bæld hængasist oroi, dastgo vaimostes son dovdai, atte Kristus læi herra ællem ja jabmem bagjel, ja son rokkadallai su daggar hærran, go celki: Hærra, muite muo, go du valddegoddassad don boadak! Nuft galgam mon, nuft galgak don, ja nuft galgga juokkaš dakkat, ja dovddat, maid Kristus gillamušša vægja dakkat, ja dam dovdo sist nanosen mi bissot galggap.

Damditti addet aigom sunji oase ædnagi gasski, ja daid gievrraid son juogadet galgga nuftgo salaš.

Ædnag bakkenid sunji addet aigom, cælkka Ibmel. Ædnag famolažak, vissak ja gievrak šaddek su boft bærgalaga giedast erit rottijuvvun, maid dat sævdnjadasa oaivamuš i væje hettit.

Dastgo sielos son addi jabmem vuolalai, ja værredakki særvvai lokkujuvvui; ja son, son gudi ædnagi suddo, ja værredakki audast son rokkadalla.

Dam mi læp gullam gillamušša muittalusast, moft Kristus šaddai russinavllijuvvum guoft rievvari gasski, ja ruosa ald suddogasai audast son rokkadallai. Damditti go son dam dagai, de galgga son herra læt buokrakkan bagjel, cælkka Ibmel. De maida dast mi oaidnep, atte Kristus læ jabmam ja almaken læ herra. Galgga son jabmet, de færtte son læt duot lundulaš olmuš; galgga son su dovdujume boft olbmuid vanhurskesen dakkat, ja juogadet daid gievrleid nuftgo salačid, de færtte son læt duot Ibmel. Profet i mate ollaset dam birra sardnot; damditti sardno son nuft davja, atte Kristus læ jabmam min audast, ja min suddoidæmek guoddam læ ruosa ald hirbmadamus værredakken.

Nuft mi læp dal oanekažžat Esaias sarne birra sardnom, sardne, maid buok Kristalažak davja galgek lokkat, viššalet guoratallat ja miela vuollai bigjat. Dastgo obba audeb testamenta sist i mikkege baikid læk, gost ašše Kristus gillamuššaidi nuft čielgaset ja arvedatte læ bigjujuvvum min čalmidæmek ouddi; dat 53ad kapittal Esaias lut læ dam audeb testamenta sist, mak Paulus girjek læk maņeb testamenta sist. Addaši hærda dalle, atte dak su sanek vaimodassamek ječaidæsek čajetek Ibmel fabmon ja visesvuottan, Kristus ditti! Amen.

Vuttivalde:

- Pag. 11. Lin. 11 b. sunji, loga: sust.
— 16. — 6 - i mikke, loga: mikkege.
— 22. — 13 - ferttim legje mattajægjek arvvalam, loga: legje
mattajægjek ferttim arvvalet.
— 27. — 4 v. jos, loga: jogo.
— 46. — 3 b. Pilalusi, loga: Pilatusi.
— 52. — 3 - vaimoidænæk, loga: vaimoidæmek.
— 62. — 8 v. luoddanaddeš, loga: luoddanadde.
— 62. — 9 - vuolemu, loga: vuolemuš.
— 71. — 11 - matašemek, loga: matašeimek.